

เทศนา ๕ กัณฑ์
งานบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

พระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

พิมพ์แจกในงานบำเพ็ญกุศล สตมวาร (ครบ ๑๐๐ วัน)
๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

พระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ฐาวรมหาเถร)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานน้ำหลวงสรงศพ และพระราชทานพวงมาลาหลวง
พวงมาลาพระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
และพระบรมวงศานุวงศ์
วันอาทิตย์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๒

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานน้ำหลวงสรงศพ และพระราชทานพวงมาลาหลวง
พวงมาลาพระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
และพระบรมวงศานุวงศ์
วันอาทิตย์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๒

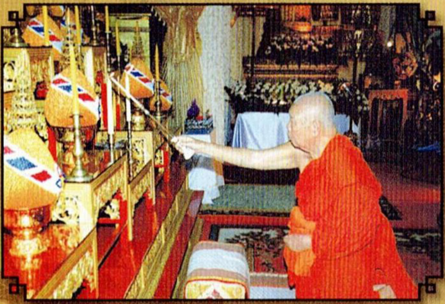

เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์
ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)
วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

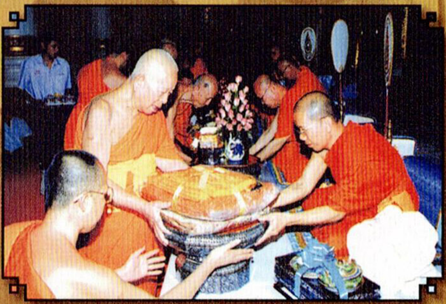

เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์
เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ คณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
เจ้าภาพกัณฑ์เทศน์และสวดอภิธรรม
วันศุกร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

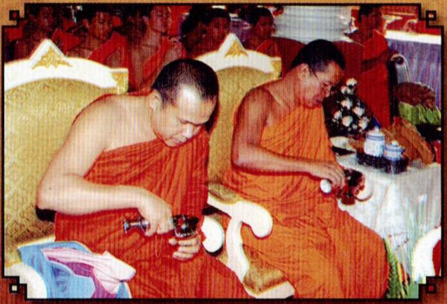

พระเดชพระคุณพระพรหมโมลี
กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๑
เจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร
พร้อมกับพระเดชพระคุณพระราชปริยัติ
เจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์, เจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์
และท่านพระครูนิวิฐศีลขันธ์ เจ้าคณะอำเภอแม่วงค์
ร่วมบำเพ็ญกุศล วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

พระเดชพระคุณพระพรหมโมลี
กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๑
เจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม วรวิหาร
พร้อมกับพระเดชพระคุณพระราชปริยัติ
เจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์, เจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์
และท่านพระครูนิวิฐศีลขันธ์ เจ้าคณะอำเภอแม่วงค์
ร่วมบำเพ็ญกุศล วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

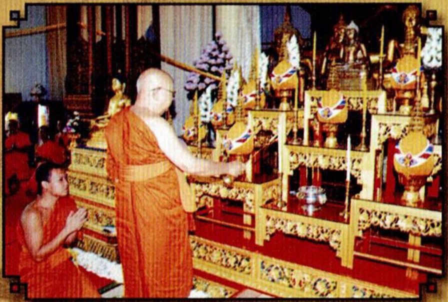
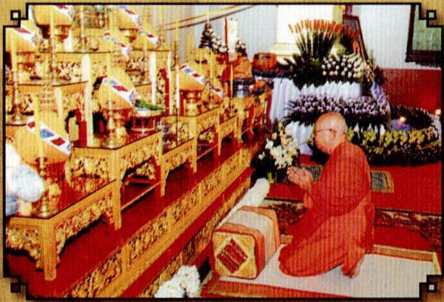

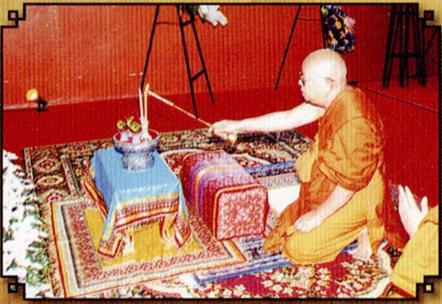
พระเดชพระคุณพระวิสุทธิวงศาจารย์
กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๗
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)
วันศุกร์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒

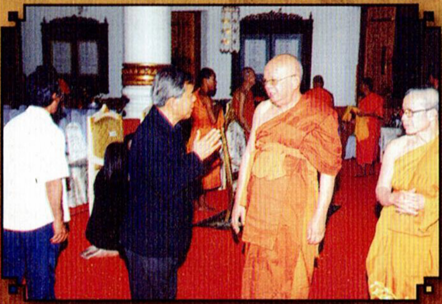
พระเดชพระคุณพระวิสุทธิวงศาจารย์
กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๗
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)
วันศุกร์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒

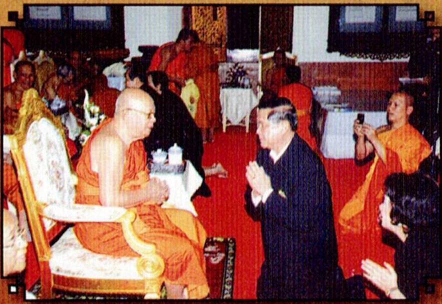

พระมหาเถรานุเถระ เจ้าคณะพระสังฆาธิการ
จากกรุงเทพฯ, เชียงใหม่, ลำพูน, พะเยา, แพร่, ลำปาง
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

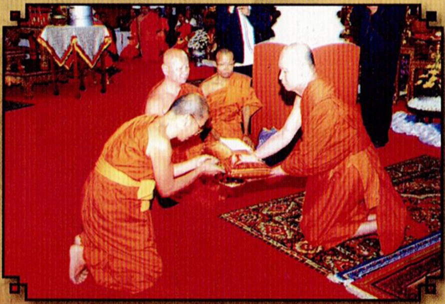

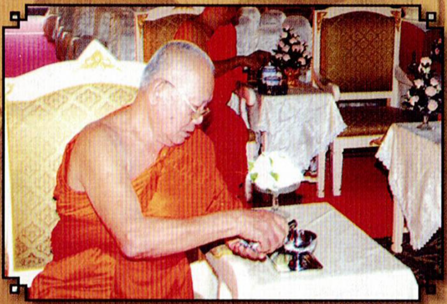

พระมหาเถรานุเถระ เจ้าคณะพระสังฆาธิการ
จากกรุงเทพฯ, เชียงใหม่, ลำพูน, พะเยา, แพร่, ลำปาง
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

คณะข้าราชการ หน่วยงานองค์กรต่างๆ
และศรัทธาประชาชน
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

คณะข้าราชการ หน่วยงานองค์กรต่างๆ
และศรัทธาประชาชน
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

คณะข้าราชการ หน่วยงานองค์กรต่างๆ
และศรัทธาประชาชน
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

คณะข้าราชการ หน่วยงานองค์กรต่างๆ
และศรัทธาประชาชน
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

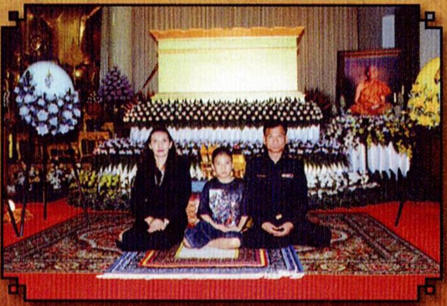

คณะข้าราชการ หน่วยงานองค์กรต่างๆ
และศรัทธาประชาชน
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

พระธรรมเทศนา ๕ กัณฑ์

งานบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

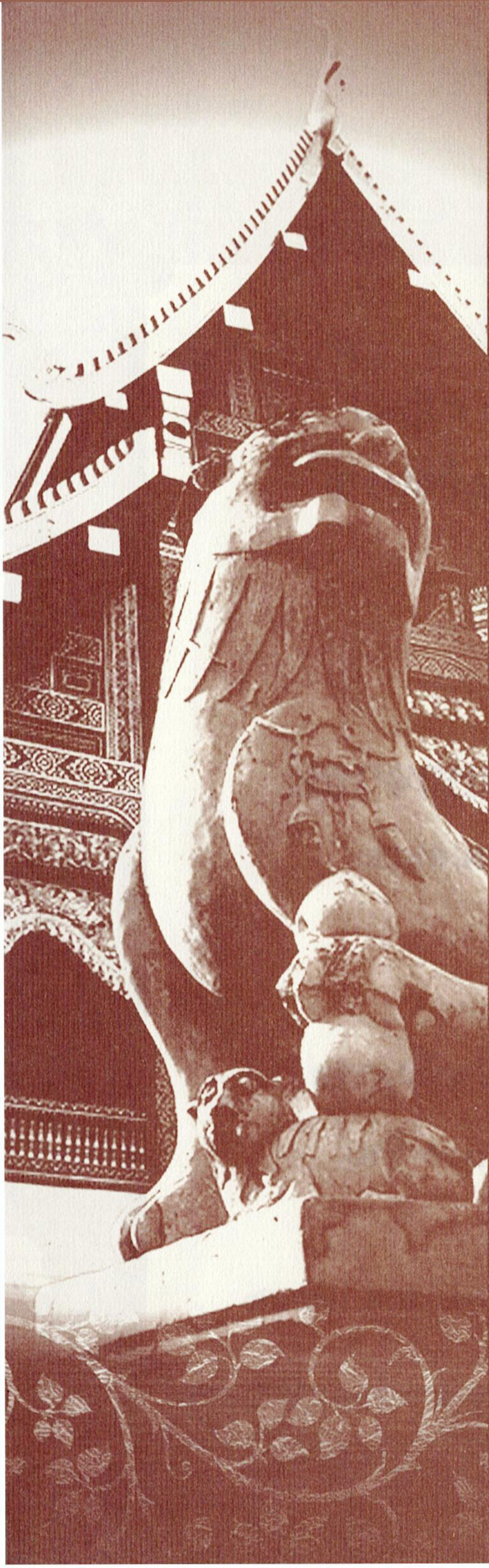
พระธรรมสิทธาจารย์

(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

พิมพ์แจกในงานบำเพ็ญกุศล

สตมวาร (ครบ ๑๐๐ วัน)

วันอาทิตย์ที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

พระธรรมเทศนา ๕ กัณฑ์
งานบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย
พระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

ฉบับที่พิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่ ๑
เดือน/ปี : พฤษภาคม ๒๕๕๒
จำนวน : ๒,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์เผยแพร่ : วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร
ที่ปรึกษา : พระสิงหวิชัย
พระครูวิธานวรกิจ
พระครูวิมลญาณประยุต
พระครูสิริธรรมโฆษิต
พระครูวิทิตศาสนาทร ดร.
พระครูปริยัติกิจจาภิวัฒน์
บันทึกเทป : พระธนโชติ จิรธมฺโม
ถอดเทป : พระวัชระ อติภทฺโท
พระจตุชัย อตฺถยุตฺโต
พระอนุกร อตฺตทนฺโต
ส.ณ.อมรศักดิ์ ภักหาญ
นายทิวา ถาวรวิจิตร
นายสงกรานต์ พลธนะ
พิสูจน์อักษร : พระมหาอำนวย ปญฺญาวชิโร
(ป.ธ.๗, พธ.บ.)
พระธนโชติ จิรธมฺโม
(ศน.บ., ศศ.ม.)

ผลิตสิ่งพิมพ์
สำนักพิมพ์ มรดกล้านนา™
a service by MAXX

พิมพ์
ดาวคอมพิวกราฟิก
(MaxxPRINTING™ - แม็กซ์ปริ้นติ้ง)
๑๔ ซ.สายน้ำผึ้ง ถ.ศิริมังคลาจารย์
ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
Hotline : ๐๘๖ ๖๕๔๗๓๗๖, ๐๕๓ ๒๒๑๐๙๗
Website : www.มรดกล้านนา.com

สตมวาร รำลึก

ในวาระครบร้อยวัน แห่งการจากไปของพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์ (หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร) อดีตเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร หลังจากพระเดชพระคุณหลวงปู่ได้มรณภาพลง เมื่อเช้าวันเสาร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๒ มาครบในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ นี้

ในห้วงแห่งความรำลึกของเหล่ามวลศิษย์ ยังรู้สึกว่าพระเดชพระคุณหลวงปู่ยังคงอยู่เคียงข้างให้กำลังใจแก่เหล่าศิษย์ไม่มีเสื่อมคลาย

ตลอดระยะเวลาการบำเพ็ญกุศลนับจากการจากไปของหลวงปู่ ทางคณะสงฆ์ คณะศรัทธาวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร ทุกรูปทุกคน ขอกราบขอบพระคุณพระมหาเถระทุกรูป ขออนุโมทนากับสาธุชนทุกท่านที่ให้เกียรติ เป็นเจ้าภาพทั้งในส่วนของการบำเพ็ญกุศลแสดงพระธรรมเทศนา และสวดพระอภิธรรม การเป็นเจ้าภาพภัตตาหารเพล เจ้าภาพถวายน้ำปานะ และเจ้าภาพในส่วนอื่นๆ ทำให้งานบำเพ็ญกุศล มีความสมบูรณ์ ยิ่งใหญ่ สมกับเกียรติคุณแห่งพระเดชพระคุณหลวงปู่เป็นอย่างยิ่ง

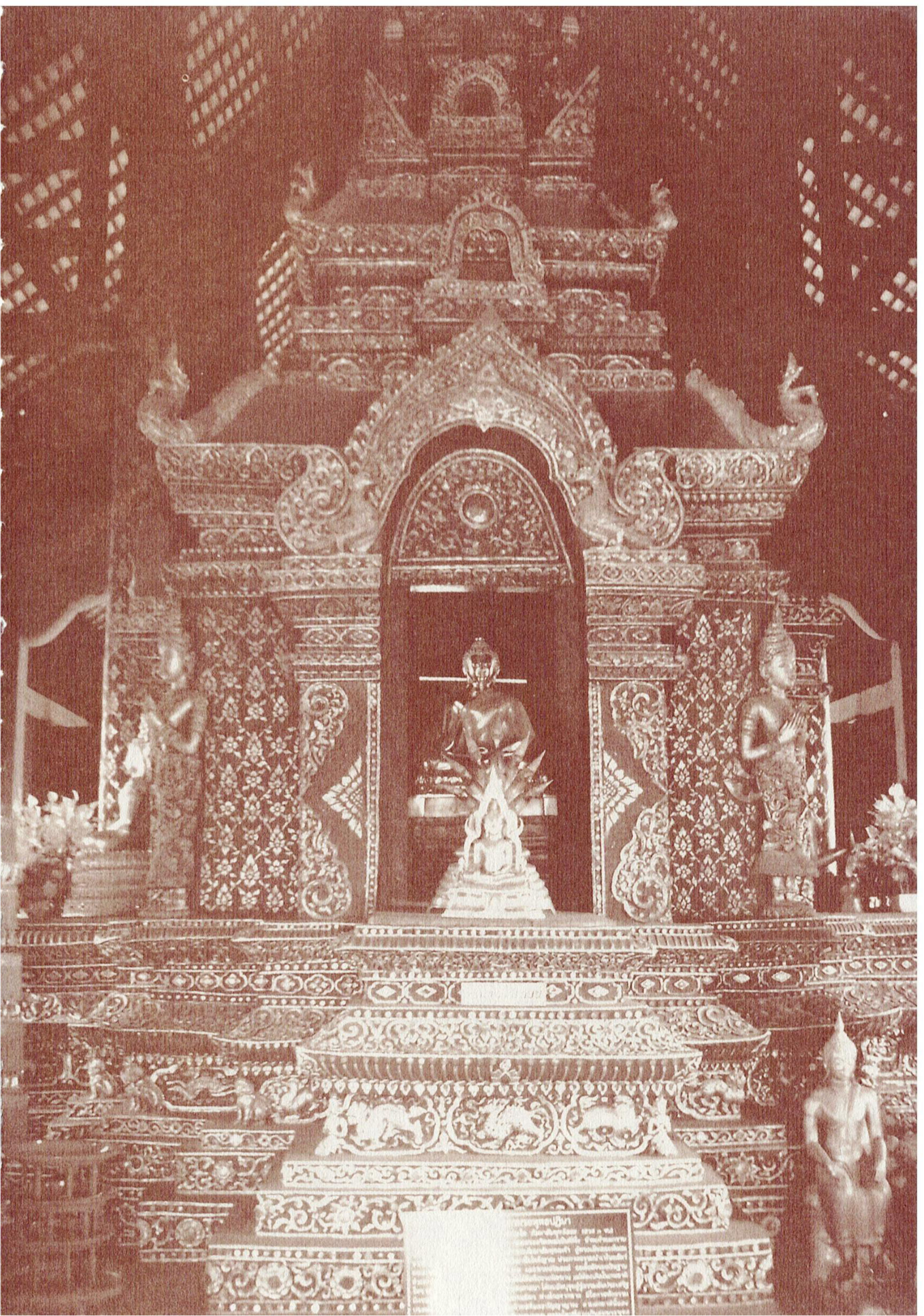
นับว่าเป็นบุญของคณะศิษย์ และพุทธศาสนิกชนทั่วไป ที่ได้สดับตรับฟังกระแสพระธรรมเทศนาในการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายทุกคืนวันเสาร์ ซึ่งล้วนแต่เป็นสารธรรมที่เป็นประโยชน์ทั้งสิ้นจากพระสงฆ์มหาเถระ ผู้เป็นพระธรรมกถึก ผู้คงแก่เรียน ผู้ทรงภูมิรู้ภูมิธรรม หลายรูป ทางวัดจึงได้รวบรวมพระธรรมเทศนาบางกัณฑ์ มาจัดพิมพ์ในงานบำเพ็ญกุศลสตมวาร ผนวกกับประวัติ ผลงานอันยิ่งใหญ่และงดงามของหลวงปู่ ประกอบกับภาพงานบำเพ็ญกุศลที่ผ่านมา เพื่อเป็นธรรมบรรณาการแก่ผู้ร่วมงานทุกท่าน

ขออำนาจบุญกุศล ที่ได้ประกอบบำเพ็ญบนพื้นฐานแก่กตัญญูกตเวทิตาธรรม ที่มีต่อพระเดชพระคุณหลวงปู่ จนเป็นพลวปัจจัยหนุนนำส่งดวงวิญญาณของพระเดชพระคุณหลวงปู่ได้เสวยสุขในสุคติสัมปรายภพสืบต่อไป

(พระสิงหวิชัย)

รักษาการแทน เจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร

ในนามคณะศิษยานุศิษย์

พระธรรมสิทธาจารย์

(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

อายุ ๙๗ ปี พรรษา ๗๗

วิทยฐานะ น.ธ.เอก, ป.ธ.๕, ค.บ.(กิตติมศักดิ์), พธ.ด.(กิตติมศักดิ์)

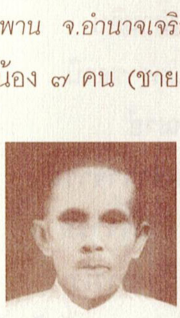
สถานะเดิม

ชื่อ หนู **นามสกุล** กิ่งแก้ว

เกิด วันเสาร์ที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๕
ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๕ ปีชวด เวลา ๑๙.๓๐ น.
ณ บ้านโพนขวาว หมู่ที่ ๕ ตำบลจิกดู่
อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี
*(แบ่งเขตการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ : ปัจจุบันเป็น
หมู่ที่ ๔ ต.จิกดู่ อ.หัวตะพาน จ.อำนาจเจริญ ๓๗๒๔๐)*
เป็นบุตรคนที่ ๕ ของพี่น้อง ๗ คน (ชาย ๖ หญิง ๑)

บิดา นายสิงห์ กิ่งแก้ว

มารดา นางปุย กิ่งแก้ว

บิดา

มารดา

รับราชการครูประชาบาล

พ.ศ. ๒๔๗๐ : **อายุ ๑๕ ปี** ครูโรงเรียนประชาบาลบ้านสร้างถ่อน้อย
อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๔๗๒ : ครูโรงเรียนประชาบาลบ้านเหล่าขวาว
ต.โพนเมืองน้อย อ.ม่วงสามสิบ จ.อุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๔๗๔ : ครูโรงเรียนประชาบาลบ้านโนนค้อ
ต.โพนเมืองน้อย อ.ม่วงสามสิบ จ.อุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๔๗๕ : ครูโรงเรียนประชาบาล ประจำตำบลจิกดู่
อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๔๗๕ : **อายุ ๒๐ ปี** ลาออกจากราชการครู

อุปสมบท

อายุ ๒๐ ปี : วันศุกร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๕
ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๘
ณ พัทธสีมาวัดศรีทอง
ตำบลสร้างถ่อน้อย
อำเภอม่วงสามสิบ
จังหวัดอุบลราชธานี

พระมหาหนู ถาวโร

พระอุปัชฌาย์ : เจ้าอธิการอุ่น จิตฺตปญฺโญ วัดเวฬุวัน

พระกรรมวาจาจารย์ : พระอธิการปุย วัดดู่ใน

พระอนุสาวนาจารย์ : พระอธิการโม้ วัดจิกดู่

ได้รับฉายา **ถาวโร**

หลังจากอุปสมบทแล้วย้ายไปอยู่วัดเทพธิดาราม กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรม และบาลี

วิทยฐานะ

พ.ศ. ๒๔๖๙ : ชั้นประถมปีที่ ๔ ร.ร.ประชาบาลบ้านจิกดู่ อ.ม่วงสามสิบ จ.อุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๔๗๐ : **อายุ ๑๕ ปี** สมัครเข้ารับการอบรมวิชาครูเป็นกรณีพิเศษ ระยะเวลา ๖ เดือน ณ แผนกศึกษาธิการอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๔๗๕ : สอบได้นักธรรมชั้นตรี สำนักเรียนวัดเทพธิดาราม กทม.

พ.ศ. ๒๔๗๖ : สอบได้นักธรรมชั้นโท สำนักเรียนวัดเทพธิดาราม กทม.

พ.ศ. ๒๔๗๗ : สอบได้นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดเทพธิดาราม กทม.

พ.ศ. ๒๔๗๘ : สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๗๙ : สอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๘๐ : สอบได้เปรียญธรรม ๕ ประโยค

พ.ศ. ๒๕๓๔ : ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากวิทยาลัยครูเชียงใหม่ สหวิทยาลัยล้านนา สภาการฝึกหัดครู

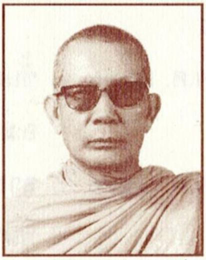
พ.ศ. ๒๕๔๖ : ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๔๘๙ : ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร ที่ **พระครูวิมลญาณประยุต**

พระครูวิมลญาณประยุต

พระวิมลญาณมุนี

พ.ศ. ๒๔๙๕ : ได้รับพระราชทาน
เลื่อนสมณศักดิ์
เป็นพระราชาคณะ
ชั้นสามัญ ที่
พระวิมลญาณมุนี

พ.ศ. ๒๕๑๖ : ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ ชั้นราช ที่ **พระราชสิทธาจารย์**

พ.ศ. ๒๕๓๔ : ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ ชั้นเทพ ที่ **พระเทพสิงหคณาจารย์**

พ.ศ. ๒๕๓๙ : ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ ชั้นธรรม ที่ **พระธรรมสิทธาจารย์**

งานการศึกษา

พ.ศ. ๒๔๘๒ : ย้ายจากวัดเทพธิดารามไปอยู่วัดเบญจมบพิตร

พ.ศ. ๒๔๘๓ : สมเด็จพระวันรัต (ปลด กิตติโสภณมหาเถร) เจ้าอาวาสวัดเบญจมบิตรฯ เจ้าคณะมณฑลพายัพ บัญชาให้ไปเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม วัดศรีบุญเรือง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

พ.ศ. ๒๔๘๔ : เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม ประจำอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๔๘๕ : เป็นศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ (ตามพระราชบัญญัติการปกครองพระสงฆ์ พ.ศ.๒๔๘๔)

พ.ศ. ๒๔๙๐ : เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม วัดพระสิงห์ฯ

พ.ศ. ๒๔๙๒ : เป็นครูสอนวิชาศีลธรรม โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ

(ถึง พ.ศ.๒๔๙๖)

พ.ศ. ๒๕๐๓ : เป็นผู้จัดการโรงเรียนธรรมราชศึกษา วัดพระสิงห์ฯ

พ.ศ. ๒๕๑๒ : จัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน ในหลายอำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๒๕ : เป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดพระสิงห์ฯ

พ.ศ. ๒๕๒๕ : เป็นประธานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา ภาคเหนือ

พ.ศ. ๒๕๓๐ : เป็นรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ (ถึง พ.ศ.๒๕๔๐)

พ.ศ. ๒๕๔๐ : เป็นประธานสภา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ (ถึง พ.ศ.๒๕๔๕)

งานปกครอง

พ.ศ. ๒๔๘๕ : เป็นเจ้าคณะแขวง(เจ้าคณะอำเภอ)สันกำแพง

พ.ศ. ๒๔๘๕ : เป็นพระอุปัชฌาย์

พ.ศ. ๒๕๐๕ : เป็นผู้รักษาการเจ้าคณะอำเภอจอมทอง

พ.ศ. ๒๕๐๙ : เป็นเจ้าคณะอำเภอจอมทอง

พ.ศ. ๒๕๑๖ : เป็นเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร

พ.ศ. ๒๕๒๗ : เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๓๒ : เป็นผู้รักษาการเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๓๓ : เป็นเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๔๒ : เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่

งานสาธารณูปการ

◈ ช่วงเวลาที่เป็นเจ้าคณะอำเภอสันกำแพง เป็นประธานสร้าง และบูรณะโรงเรียน จำนวน ๗ โรง

◈ ช่วงเวลาที่เป็นเจ้าคณะอำเภอจอมทอง เป็นประธานสร้าง และบูรณะโรงเรียน จำนวน ๑๒ โรง

◈ เป็นประธานสร้างอาคารเรียน ๓ ชั้น ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

◈ เป็นประธานสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์ ถาวรวัตถุ ในวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร อาทิ

- ✦ บูรณะพระวิหารหลวง
- ✦ สร้างกุฏิเจ้าอาวาส
- ✦ บูรณะพระวิหารลายคำ
- ✦ บูรณะพระอุโบสถสองสงฆ์
- ✦ บูรณะหอไตร
- ✦ บูรณะพระวิหารพระนอน
- ✦ สร้างอาคารพระธรรมสิทธาจารย์ ๕ ชั้น
- ✦ สร้างกำแพงรอบวัด
- ✦ สร้างอาคารเรียนเฉลิมพระเกียรติ
- ✦ สร้างอาคาร ๙๐ ปี พระธรรมสิทธาจารย์
- ✦ สร้างอาคารพระธรรมสิทธาจารย์ ๙๒ ปี

◈ สร้าง อุโบสถ, เมรุเผาศพ, กำแพง, ศาลาบำเพ็ญบุญ, ห้องสมุดประชาชน หอพระไตรปิฎก พิพิธภัณฑ์ (อาคาร ๓ ชั้น) วัดโพนขวาว ต.จิกดู่ อ.หัวตะพาน จ.อำนาจเจริญ

งานพิเศษ

◈ เป็นประธานสร้าง พระเจ้า ๗๐๐ ปี ศรีเมืองเชียงใหม่ เป็นพระพุทธรูปทองสำริด หน้าตัก ๗๐ นิ้ว พระสงฆ์และศรัทธาประชาชนทุกหมู่เหล่า

สร้างเป็นที่ระลึกในโอกาสที่เชียงใหม่มีอายุครบ ๗๐๐ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ปั้นหล่อ- สมโภช ที่วัดพระสิงห์ฯ) อัญเชิญไปประดิษฐานที่พระวิหารพระเจ้า ๗๐๐ ปี วัดเจ็ดยอด พระอารามหลวง เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔

◈ เป็นประธานมูลนิธิตึกสงฆ์อาพาธ โรงพยาบาลมหาราชเชียงใหม่

◈ เป็นกรรมการ ตรวจ - ชำระ -จัดพิมพ์ พระไตรปิฎกภาษาบาลี อักษรล้านนา (ตั๋วเมือง) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม เป็นเจ้าภาพจัดพิมพ์เป็นที่ระลึก ในโอกาสที่เชียงใหม่มีอายุครบ ๗๐๐ ปี ฯลฯ

มรณภาพ

ณ กุฏิเจ้าอาวาส วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร วันเสาร์ที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เวลา ๐๔.๒๓ น. ตรงกับ แรม ๑๔ ค่ำ เดือนอ้าย สิริรวมอายุได้ ๙๗ ปี ๗๗ พรรษา

น้ำหลวง พวงมาลา และ โกศ พระราชทาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน **น้ำหลวง** สรงศพ และพระราชทาน **พวงมาลาหลวง** พร้อมกับ **พวงมาลา** ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน **โกศโถ ฉัตรเบญจา** เป็นเกียรติแก่พระธรรมสิทธาจารย์ อีกด้วย

กำหนดการพระราชทานเพลิงศพ

หลังจากพระเดชพระคุณหลวงปู่พระธรรมสิทธาจารย์ มรณภาพแล้ว มีการทำบุญถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ สวดอภิธรรม พระธรรมเทศนา อุทิศส่วนกุศล ถวายแด่หลวงปู่ทุกวัน จนครบ ๗ วัน และมีการทำบุญดังกล่าว**ทุกวันเสาร์** (ตรงกับวันเกิด และวันมรณภาพของหลวงปู่)

กำหนดการทำบุญอุทิศส่วนกุศล
ทุกวันเสาร์

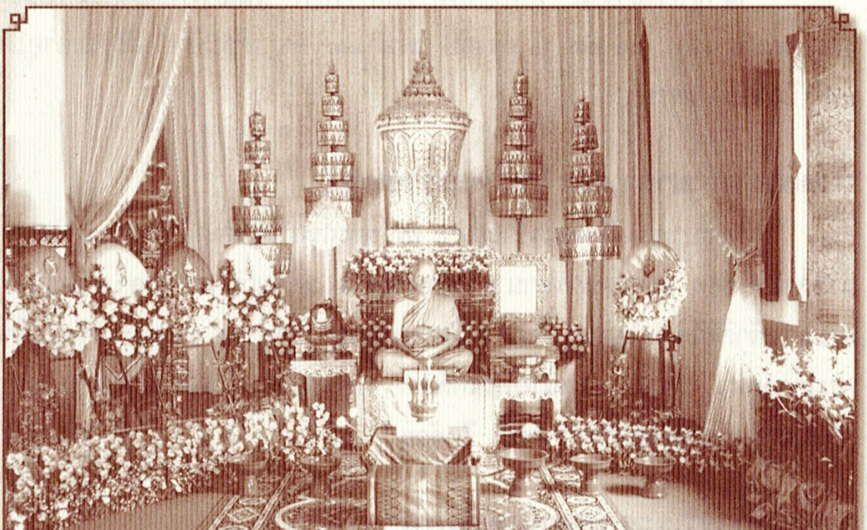
๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ - สามเณร ๑๐๐ รูป

๑๙.๐๐ น. สวดพระพุทธมนต์ เจริญจิตภาวนา

๒๐.๐๐ น. พระธรรมเทศนา และสวดพระอภิธรรม

◈ ท่านที่ประสงค์รับเป็นเจ้าภาพ ติดต่อได้ทุกวัน

◈ ยังไม่มีกำหนดการพระราชทานเพลิงศพ

คร่าวประวัติ

พระธรรมสิทธาจารย์

(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

ศิริพงศ์ วงศ์ไชย

ประพันธ์ในนามศิษย์เก่าธรรมราช-พระสิงห์

จรีย์ สุนทรสิงห์

ปริวรรตเป็นอักษรล้านนา (ตั๋วเมือง)

คร่าวประวัติ
พระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

ยอหัตถา	วันตากราบนบ	ท่านที่เคารพ	เมื่อพบป๋ะกั๋น
ในโอกาสนี้	ขอชี้ไขปั๋น	ถึงเรื่องสำคัญ	หื้อหันถี่แจ้ง
คือเรื่องประวัติ	ขอคัดเตื่อมแถ้ง	เพื่อจักสำแดง	บอกไว้
เขียนเป๋นคร่าวสาร	โบราณก๊อนไก๊	เพื่อหวังจักได้	ทำบุญ
กราบคารวะ	นบพระบุญหนุน	พระเดชพระคุณ	การุณย์คุ้มเกล้า
ขอสาธยาย	ขยายเก๊าเหง้า	เพื่อหื้อหมู่เฮา	ทั่วแคว้น
อิงเอกสาร	หลักฐานแน่นแฟ้น	ถูกต้องหนักแน่น	รายงาน
ประวัติท่าน **"พระ -**	**ธรรมสิทธาจ๋ารย์"**	อายุยาวนาน	สมปานแผ่กว้าง
เก้าสิบเจ็ดปี๋	ท่านมีแต่สร้าง	ช่วยเหลือทุกทาง	เลิศแล้ว
นามเดิมชื่อ"**หนู**"	คนชูบ่แคล้ว	นามสกุล"**กิ่งแก้ว**"	เดิมมา
วันเกิดนั้นเด็ด	ซาวเจ็ดเมษา	พ.ศ.นั้นนา	สองสี่ห้าห้า
ณ "**บ้านโพนขวาว**"	เมื่อคราวก่อนหน้า	ตำบล"**จิกดู่**"พารา	ว่าไว้
อ.ม่วงสามสิบ	ไกล๋ลิบแต๊ใบ้	จังหวัดบอกได้	**อุบลฯ**
ปัจจุบันนี้	บ่มีสับสน	เพิ่มจำนวนคน	นักจ๋นแยกบ้าน
เปลี่ยนเป๋นอำเภอ	เลิศเลอเสี้ยงถ้าน	**อ.หัวตะพาน**	ใหม่นี้

ᨣᩖᩰ᩵ᨦᨷᩕᩅᩢᨲ᩠ᨲᩥ
ᨻᩕᨵᨾ᩠ᨾᩈᩥᨴ᩠ᨵᩣᨧᩣᩁ᩠ᨿ᩺

(ᩉᩖ᩠ᩅᨦᨸᩪ᩵ᨴᩬᨦ ᩈᩥᩁᩥᨾᩘᨣᩃᩮᩣ)

[illegible]

จ.อำนาจเจริญ	ขอเอิ้นบอกชี้	ฮู้มาอย่างอี้	อ้างอิง
ส่วนโยมพ่อนั้น	เรียกกั๋น"**พ่อสิงห์**"	โยมแม่แท้จริง	ชื่อ"**ปุย**"ว่าอั้น
ส่วนก๋ารศึกษา	ขอจ๋าสั้นสั้น	นับว่าสำคัญ	แต๊เล้า
จบ ป.สี่มา	นับว่าขั้นเก๊า	สองสี่หกเก้า	พอดี
บ่มีเชื่องช้า	สิบห้าขวบปี๋	เป๋นครูทันที	สอนที่ใกล้บ้าน
สอนหลายโรงเรียน	พากเพียรหลายด้าน	โรงเรียนประชาบาล	ทั้งนั้น
อายุซาวปี๋	บ่มีดื้อรั้น	ลาออกจากหั้น	ทันที
เพื่อบวชเป๋นพระ	สละโลกี๋ย์	พ.ศ.งามดี	สองสี่เจ็ดห้า
ณ วัดศรีทอง	ผุดผ่องเลิศหล้า	"**ต.สร้างถ่อน้อย**" นา	แห่งนั้น
อ.ม่วงสามสิบ	กระซิบบอกซั้น	จังหวัดที่หั้น	"**อุบลฯ**"
เมื่อบวชแล้วไซร้	เตรียมไปผจ๋ญ	ลาจากอุบล	แม้คนหวงห้าม
มุ่งสู่เมืองกรุง	หมายมุ่งทางข้าม	วัดเทพธิดาราม	บอกไว้
ตั้งใจ๋ศึกษา	เข้าท่าแต๊ไซร้	เฮียนจ๋นสอบได้	นักธรรม
ตรี,โท,เอก นั้น	เรียงกั๋นประจ๋ำ	สามปี๋จบนักธรรม	แม่นยำแก่กล้า
สถิติงาม	ประโยค สาม,สี่,ห้า	สามปี๋ต่อมา	เรียบร้อย
ท่านสร้างความดี	บ่มีด่างพร้อย	อยู่เมินบ่หน้อย	เลยนา
จึงได้ขดค้าย	เคลื่อนย้ายแถมหนา	จากวัดเทพธิดาฯ	อำลาจากหั้น
ไปอยู่วัดหลวง	หายห่วงแถมขั้น	เป๋นวัดสำคัญ	ใกล้ชิด
นั่นคือ"**วัดเบญ-**	**จมบพิตร**"	เลยคิดอยู่หั้น	สำรอง
จ๋ำได้ปี๋นี้	สองสี่แปดสอง	อยู่ในปกครอง	บ่หมองหม่นเศร้า
สมเด็จพระวันรัต	เลยจัดท่านเจ้า	เพื่อหื้อรับเอา	กิจวัตร

หื้อออกภูธร ไปสอนปริยัติ โดยท่านจัดขึ้น หัวเมือง
เตียวตางเหนื่อยล้า จ๋นหน้าปอเหลือง วัดศรีบุญเรือง ฟูเฟื่องต๋ามป้าย
อำเภอแม่จัน เตียวยันต่องผ้าย จังหวัดเจียงฮาย เน้อไท้
พอครบหนึ่งปี๋ ต๋ามที่รับใช้ คราวนี้ท่านได้ ย้ายมา
ก๋ารย้ายครั้งนี้ บ่มีปั๋ญหา ท่านได้ย้ายมา เจียงใหม่แก้วกว้าง
อ.สันกำแพง เข้มแข็งเอกอ้าง เป๋นครูสอนทาง ปริยัติ
ตั้งแต่นั้นมา ขอจ๋ำรวบรัด ขอคัดแต่ด้าน สำคัญ
ด้านสมณศักดิ์ เป๋นหลักประกั๋น เปรียบเหมือนรางวัล เลื่อนขั้นเข้มข้น
ปี๋"แปดเก้า"นั้นจา ตั้งท่าเบื้องต้น **"พระครูวิมล- ญาณประยุต"**
หกปี๋ต่อมา ก้าวหน้าเร่งรุด เพิ่มวุฒิเลื่อนขั้น ทันที
พระราชาคณะ ยศพระผ่องศรี **"พระวิมลญาณมุนี"** ยินดีทั่วหน้า
ลุปี๋หนึ่งหกมา บุญญาแก่กล้า ได้เลื่อนขึ้นมา แถมจั๊น
"พระราชสิทธาจ๋ารย์" แถมงานหนึ่งนั้น เจ้าอาวาสหั้น สมภาร
ท่านปกครอง**"วัด - พระสิงห์วรมหาวิหาร"** อยู่ได้ยาวนาน ผลงานถูกต้อง
ด้านก๋ารศึกษา เข้ามาเกี่ยวข้อง ด้านก๋ารปกครอง หลายขั้น
เถิงปี๋สามสี่ ป๋ารมีท่านนั้น ท่านได้เลื่อนขั้น ผลงาน
นาม **"พระเทพ - สิงหคณาจารย์"** พระราชทาน ราชโองก๋ารโปรดเกล้า
ห้าปี๋ต่อมา สองห้าสามเก้า หลวงปู่ของเฮา เลื่อนยศ
เลื่อนขึ้นชั้นธรรม เลิศล้ำงามงด ปรากฏทั่วด้าว ยาวนาน
ขอเรียนกล่าวย้ำ **"พระธรรมสิทธาจ๋ารย์"** ทุกคนเบิกบาน สาธุก๋ารทั่วหน้า
ด้านก๋ารปกครอง แคล่วคล่องเก่งกล้า จะขอนำมา บอกซั้น

[illegible]

เป๋นเจ้าคณะแขวง สันกำแพงแห่งนั้น ปี๋"**แปดห้า**"ว่าอั้น ปกครอง
ปี๋ "**ศูนย์เก้า**" เน้อ อำเภอที่สอง คือ อ.จอมทอง รับรองแถมด้าน
"**หนึ่งหก**"พอดี บ่มีไผต้าน ได้เป๋นสมภาร ปี๋นี้
นับแต่นั้นมา ขอจ้ากล่าวจี๊ ฮู้มาอย่างอี้ ทำนอง
ปี๋ "**สองเจ็ด**" น่อ หนึ่งบ่มีสอง ท่านได้เป๋นรอง "**จังหวัด**" ว่าอั้น
"**สามสอง**" นั้นนา เลื่อนมาแถมขั้น นับว่าสำคัญ บ่น้อย
ได้รักษาก๋าร ผลงานเรียบร้อย ผลงานบ่ด้อย เลยนา
"**เจ้าคณะจังหวัด**" ผูกมัดแน่นหนา เชียงใหม่ล้านนา เข้าท่าชุด้าน
เถิงปี "**สามสาม**" ฤกษ์งามเสี้ยงถ้าน ท่านได้ทำงาน ใหญ่นัก
เป๋น"**เจ้าคณะจังหวัด**" เคร่งครัดแต๊ตั๊ก ประจักษ์ทั่วบ้าน ล้านนา
ปี๋ "**สี่สอง**" นั้น สำคัญนักหนา ท่านได้เปลี่ยนมา เป๋น "**ที่ปรึกษา**" เท่าอั้น
เพราะว่าสูงวัย อายุขัยเข้าขั้น นับว่าถึงวัน ควรพัก
ด้านก๋ารศึกษา แน่นหนายิ่งนัก เน้นหนักหลายด้าน แต๊นา
สำคัญยิ่งล้ำ "**ธรรมราชศึกษา**" "**เจ้าคุณธรรมราชาฯ**" สร้างมาเริ่มต้น
"สองห้าศูนย์สอง" สนองเข้มข้น เปิดรับตึงคน ตึงพระ
ดำเนินก๋ารมา เข้าท่าอาละ สังฆะก้าวหน้า พากเพียร
ด้านก๋ารปริยัติ หมั่นหัดขีดเขียน สามัญก็เฮียน วนเวียนจ๋นได้
ถึงปี๋"**หนึ่งหก**" หัวอกหมองไหม้ ทุกคนอาลัย ก่ำก๊อย
เจ้าคุณ "**อุบาลีฯ**" ชีวีหมดซ้อย ทั้งที่ห่วงห้อย ก๋ารงาน
เลยเป๋นภาระ "**พระธรรมสิทธาจ๋ารย์**" ต้องเป๋นประธาน สืบสานจากหั้น
ได้พัฒนา ก้าวหน้าหลายขั้น จนถึงปัจจุบัน เลิศล้ำ

[illegible]

เจริญรุ่งเรือง	ฟู่เฟื่องเตื่อมก้ำ	แถมมีใจ๋ป๋ำ	ทำงาน
พัฒนาวัด	เร่งรัดหลายก๋าร	ได้สร้างอาคาร **"พระธรรมสิทธาจารย์"**ใหญ่กว้าง	
"ธรรมราชศึกษา"	ก้าวหน้ารอบข้าง	เจริญทุกทาง	คึกคัก
คุณงามความดี	ท่านมีมากนัก	เหลือจักกล่าวอ้าง	พรรณนา
จ๋นได้รับวุฒิ	สูงสุดนักหนา	ถึงขั้นปริญญา	**"ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์"**ก็ได้
จากสถาบัน	สำคัญแต๊ใบ้	มหาวิทยาลัย	สูงล้ำ
"มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย"	ขอไขกล่าวย้ำ	บ่มีอิ้งอ๋ำ	รอรี
ได้รับงานหนัก	สมศักดิ์สมศรี	**"รองอธิก๋ารบดี"**	สุขีทุกด้าน
สุดพรรณนา	นักหนาป๋าป้าน	เพราะมีผลงาน	ทั่วทิศ
อยู่มาเมินนาน	สังขารหมดฤทธิ์	ดับจิตขาดคว่ำ	อินทรีย์
อายุนั้นเล้า	**"เก้าสิบเจ็ดปี๋"**	มรณภาพพอดี	วันที่**"ซาวสี่"**เน้อเจ้า
เดือนมกราฯ	เวียนมาจวบเข้า	**"ห้าสอง"**เนอเฮา	บอกไว้
ขอน้อมเชิญชวน	หมู่มวลเทพไท้	บ่ว่าไกล๋ใกล้	เจือจุน
โปรดมาช่วยก๊ำ	แนะนำอุดหนุน	หื้อท่านเจ้าคุณฯ	ได้บุญภพหน้า
บุญกิ๋นบุญตาน	ที่วงศ์วานเจ้าข้า	คณะศรัทธา	ทั่วทิศ
ร่วมกั๋นทำมา	บรรดาญาติมิตร	ร่วมคิดร่วมสร้าง	กั๋นตาน
อย่าได้ทอดละ	**"พระธรรมสิทธาจ๋ารย์"**	ได้เพิ่มสมปาน	สุขบานภพหน้า
ขอเป๋นมรรคผล	กุศลแก่กล้า	อย่าได้คลาดคลา	ทุกภพ
ขอกราบงามงาม	ด้วยความเคารพ	ขอจบเท่าอี้	เอวัง
ปริปุณณัง	ขอยั้งเท่าอี้	เท่านี้ลวดวางลง	ก่อนแหล่นายเฮย.

ศิริพงศ์ วงศ์ไชย

ประพันธ์ในนามศิษย์เก่าธรรมราช-พระสิงห์

จรีย์ สุนทรสิงห์ ปริวรรตเป็นอักษรล้านนา (ตั๋วเมือง)

[illegible]

พระธรรมเทศนา

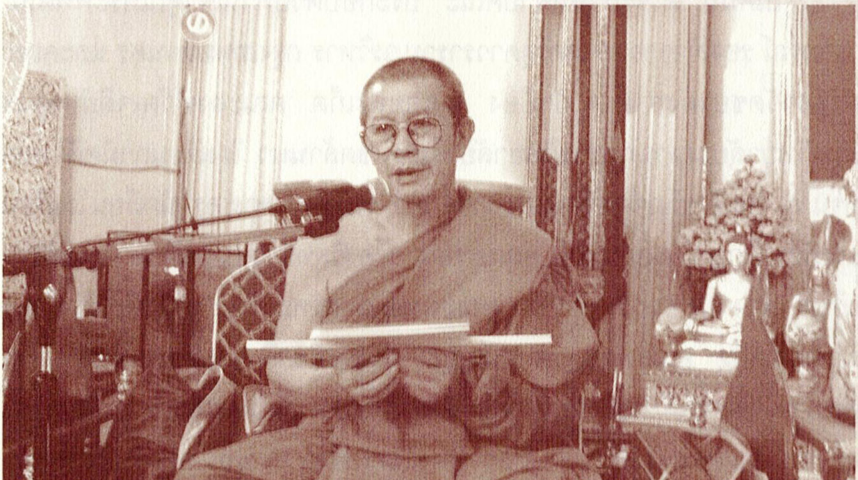
โดย

พระราชเขมากร (สอาด ขนฺติโก)

รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่

วัดเจ็ดยอด พระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วันเสาร์ที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เวลา ๒๐.๐๐ น.

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

อโรคยา ปรมา ลาภา สนฺตุฏฺฐี ปรมํ ธนํ
วิสฺสาสปรมา ญาติ นิพฺพานํ ปรมํ สุขนฺติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมาภาพจักได้แสดงพระธรรมเทศนา พรรณนาศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อประดับปัญญาบารมีของสาธุชนพุทธบริษัท ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต เพิ่มพูนกุศลบุญราศี ทักษิณานุประทานกิจ อุทิศถวายบูชาพระคุณ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระธรรมสิทธาจารย์** ผู้ถึงแก่มรณภาพล่วงลับดับสังขารไป

ในคืนนี้ มีเจ้าภาพหลายคณะ ประกอบด้วยท่านเจ้าคุณพระพิพัฒนวราภรณ์ รองเจ้าอาวาสวัดศรีสุดาวราราม วรวิหาร กรุงเทพมหานคร และคณะศรัทธาวัดชยาลังการ์ ต.ป่าป้อง อ.ดอยสะเก็ด คณะสงฆ์วัดเจดีย์หลวงฯ มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนธรรมราชศึกษา - พระสิงห์ คณะครู - นักเรียน โรงเรียนธรรมราชศึกษา คุณณรงค์- คุณบรรเลง เรืองวิสุทธิ์ คุณวงเดือน หงษ์หิรัญ บริษัท ฟ้างามคอนกรีต จำกัด คณะสงฆ์และศรัทธาวัดถาวรรังษี (ม่วงโตน) อ.ดอยสะเก็ด คุณธีรเดช - คุณอนัญญา - ด.ช.อภิชาติ จารุตั้งตรง ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ เพื่อจะได้ประมวลบุญกุศลทั้งหลายทั้งปวง ที่เกิดจากการบำเพ็ญครั้งนี้ อุทิศถวายแด่พระเดชพระคุณหลวงปู่พระธรรมสิทธาจารย์ อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่

ท่านสาธุชนทั้งหลาย ทั้งสมณศรัทธาและมูลศรัทธา ต่างมีความเคารพนับถือบูชาสักการะในหลวงปู่พระธรรมสิทธาจารย์ จะเห็นได้ว่าตั้งแต่วันที่

หลวงปู่มรณภาพ มีการทำบุญถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ พระธรรมเทศนา สวดอภิธรรม อุทิศส่วนกุศลถวายแด่ท่านทุกวัน เมื่อครบเจ็ดวันหรือสัตตมวาร จะมีการทำบุญดังกล่าว**ทุกวันเสาร์** ซึ่งตรงกับวันเกิดและวันมรณภาพของหลวงปู่ หากคณะสงฆ์หรือศรัทธาญาติโยมมีความประสงค์จะเป็นเจ้าภาพในวันใด ก็โปรดแจ้งความจำนงที่ท่านเจ้าคุณพระสิงหวิชัย รักษาการเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร เจ้าคณะอำเภอเมืองเชียงใหม่

หลวงปู่พระธรรมสิทธาจารย์ บวชเป็นพระภิกษุในพุทธศาสนา เป็นการบวชแบบถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัย ท่านได้อุทิศชีวิตของท่านตั้งแต่อุปสมบทโดยไม่คิดลาสิกขาลาเพศแต่อย่างใด ท่านตั้งใจศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกนักธรรมและบาลี มีความรู้ความสามารถ หลวงปู่สนองงานตามบัญชาของสมเด็จพระวันรัต (ปลด กิตติโสภณมหาเถร) วัดเบญจมบพิตรฯ ได้มาปฏิบัติงานที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย แล้วย้ายมาเชียงใหม่ ท่านตั้งใจปฏิบัติศาสนกิจงานคณะสงฆ์ ทั้งในด้านการปกครอง การเผยแผ่ การศึกษา และการสาธารณูปการ

ฉะนั้น ชีวิตของหลวงปู่จึงเจริญงอกงามในธรรมวินัยมาโดยลำดับ ลูกศิษย์ลูกหาศรัทธาญาติโยมจึงมีความเคารพรักในหลวงปู่ รำลึกถึงหลวงปู่ต่างพร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศล เป็นการแสดงออกซึ่งความกตัญญู รู้คุณและกตเวทิตา ตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ อาตมาภาพในนามของพระที่แสดงพระธรรมเทศนา ขออนุโมทนาสาธุการ ในกุศลเจตนากตัญญูกตเวทิตาธรรมในโอกาสนี้

สำหรับอาตมาได้ปฏิบัติศาสนกิจด้านการปกครองร่วมกับหลวงปู่ ตั้งแต่รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะอำเภอ ใกล้ชิดกับท่าน หลวงปู่มีเอกลักษณ์คุณธรรมเฉพาะตนมากมายหลายอย่างเกินที่จะพรรณนาให้ฟัง เมื่อกล่าวโดยส่วนที่เราสัมผัสได้ มีลักษณะ 5 ประการ

ประการที่ 1 รัตตัญญู หลวงปู่มีอายุมั่นขวัญยืนในสังฆมณฑล มีอายุถึง 97 ปี แปลว่าผู้มีราตรีนาน ผ่านร้อนผ่านหนาวมามาก มีประสบการณ์มาก แต่ก่อนเราเรียก**หลวงพ่อ**พระธรรมสิทธาจารย์ หลังจากท่านมีอายุถึง 80 ปี จะนิยมเรียกว่า **หลวงปู่** เพราะได้ยินจากพระเดชพระคุณพระมหาโพธิวงศาจารย์ วัดพระบาทมิ่งเมือง จังหวัดแพร่ ขณะที่ท่านเทศนาธรรมที่งานพระราชทานเพลิงศพพระสงฆ์ ท่านบอกลูกศิษย์ลูกหาศรัทธาญาติโยมว่า อาตมามีอายุกว่า 90 ปี แล้วนี๊ะ เมื่อก่อนเรียก**หลวงพ่อ ๆ** แต่เดี๋ยวนี้ไม่ใช่แล้วนะ เปลี่ยนใหม่แล้วเรียกว่า**หลวงปู่** เพราะฉะนั้น เราจะเรียกพระที่มีอายุพรรษามากกว่า**หลวงปู่** ปัจจุบันนี้เชียงใหม่เรามีหลายท่าน อาทิ **หลวงปู่ครูบาดวงดี สุภทฺโท** หรือท่านเจ้าคุณพระมงคลวิสุต วัดท่าจำปี มีอายุร้อยกว่าปี 103 - 104 ปี มานี่แล้ว อีกท่านหนึ่งคือ **หลวงปู่ทอง สิริมงฺคโล** หรือท่านเจ้าคุณพระเทพสิทธาจารย์ ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ วัดพระธาตุศรีจอมทอง นี้ก็เรียกว่า**หลวงปู่** เพราะเป็นพระมหาเถระที่มีอายุพรรษามาก ปัจจุบันนี้ มีอีกท่านหนึ่งอายุ 83 ถ้วน ย่างเข้า 84 ก็คือพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระเทพวิสุทธิคุณ เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันเราก็จะเรียก**หลวงปู่** เพราะท่านมีอายุพรรษามาก

ฉะนั้น เราท่านทั้งหลาย เคารพนับถือในพระมหาเถระ ยกย่องว่าท่านเป็น**รัตตัญญู บุคคลผู้มีอายุมาก** อาตมาจะได้ชี้แจงโดยสังเขปในวาระแห่งการนำเอาบาลีเป็นอุเทศเบื้องต้นว่า **อโรคยา** เป็นต้น ฉะนั้น รัตตัญญูบุคคลจะผ่านพ้นกาลเวลา ผ่านวัยมาถึงกระทั่งอายุขนาดนี้ ต้องผ่านอุปสรรคหลายอย่างหลายประการ ตั้งแต่การไปการมามีอุปสรรคต่อชีวิตของคนเรา หลวงปู่ท่านเคยประสบอุบัติเหตุหลายครั้งหลายหน ครั้งสุดท้ายก็ไปประสบอุบัติเหตุเรื่องรถพลิกคว่ำหลายตลบ หลวงปู่บ่เจ็บหยังนัก (ไม่เป็นอะไรมาก) เป็นแผลที่หัวหน่อยหนึ่ง แสดงว่าหลวงปู่ท่านมีคุณธรรม ธรรมย่อมรักษาตัวของหลวงปู่ หลวงปู่ได้ปฏิบัติธรรม ธรรมย่อมรักษาเนื้อรักษาตัวของหลวงปู่ หลวง

ปู่ได้ปฏิบัติธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติธรรม ก็จะยืนยันได้ว่า มีบาลีบทหนึ่งว่า **ธมฺมจารี สุขํ เสติ ผู้ประพฤติธรรมย่อมอยู่เป็นสุข** ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม หลวงปู่ท่านได้ประสพอุบัติเหตุหลายครั้งหลายหน หลวงปู่ไม่ค่อยเป็นอะไรมากมาย ไม่ถึงขั้นกับเสียชีวิต หลวงปู่เอาตัวรอดเพราะมีคุณธรรม นอกจากนี้หลวงปู่ท่านผ่านอุปสรรคนานาประการ ความเป็นอยู่ของหลวงปู่ก็ดี เรื่องอารมณ์ทางภายนอกและภายในหลายสิ่งหลายอย่าง หลวงปู่ผ่านพ้นมาตามลำดับ กล่าวได้ว่าเป็น **รัตตัญญูบุคคล** เป็นผู้ควรเคารพนับถือสักการบูชาของศิษยานุศิษย์และสาธุชนทั้งหลาย

ประการที่ 2 หลวงปู่รู้จักเวลา คือตรงต่อเวลา อันนี้เราท่านทั้งหลายเคยได้ยิน เพราะพระเดชพระคุณพระวิสุทธิวงศาจารย์ เจ้าคณะภาค 7 เคยมาแสดงพระธรรมเทศนาอย่างพิสดารว่า หลวงปู่เป็นผู้ที่มีความตรงต่อเวลา จะสังเกตท่านไปกิจนิมนต์ก็ดี ไปในการประชุมก็ดี งานใดๆก็ดี หลวงปู่จะไปก่อนเวลาหรือไปตรงเวลาตามที่เจ้าภาพนิมนต์ หลวงปู่เคยเตือนพระสงฆ์ในเขตพื้นที่ว่า เวลาไปประชุม ไปกิจนิมนต์ หรืองานใดๆ ขอให้ช่วยกันรักษาเวลา แม้อาตมาภาพเอง วันนี้ขอยอมรับว่ามาช้ากว่ากำหนดเวลาที่เจ้าภาพนิมนต์ เหตุที่มาช้าก็เนื่องจากว่าได้เดินทางไปประชุมเพลิงศพของคุณแม่ของท่านเจ้าคุณพระราชปริยัติเมธี วัดท่าตอน อ.แม่อาย มาถึงรีบสรงน้ำแล้วก็รีบออกมาช้าไปประมาณ 15 นาที เหตุที่ไม่ตรงเวลา เนื่องจากมีสาเหตุทำให้ล่าช้าไป อันนี้ก็เป็นคุณลักษณะพิเศษของหลวงปู่

เพราะฉะนั้น เมื่อท่านมีกิจนิมนต์ก็ดี มีการมีงานใดๆก็ดี หลวงปู่ท่านรักษาเวลาได้เป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่าง เป็นเยี่ยงอย่าง สำหรับการเรียนรู้เวลา การตรงต่อเวลา

ประการที่ 3 หลวงปู่มีเมตตาธรรม เมตตาธรรมของหลวงปู่นั้น อาตมาเองเคยได้รับหลายครั้งหลายหน การปฏิบัติงานบางครั้งอาจผิดพลาด

อาจจะมีความเผลอไผล หลวงปู่จะให้คำชี้แนะชี้นำ เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นสาธารณูปการของจังหวัดก็ดี ของอำเภอก็ดี ที่ผ่านมานั้นหลวงปู่จะให้ข้อคิด หลวงปู่จะให้ข้อชี้นำ ตักเตือนว่าการปฏิบัติในเรื่องสาธารณูปการนั้น เมื่อได้รับรายงานการก่อสร้างก็ดี การรื้อถาวรวัตถุใดก็ดี ควรจะออกไปตรวจสอบชี้แนะชี้นำ อันไหนควร อันไหนไม่ควร สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ สิ่งใดควรสร้างที่ไหนอย่างใด เมื่อเขารายงานมาแล้วควรจะไป หลวงปู่จะให้คำแนะนำ แล้วก็หลวงปู่มีความเด็ดขาดในตัว ครั้งหนึ่งไปร่วมผูกสีมาวัดแห่งหนึ่ง บังเอิญการขุดหลุมนิมิตรอบอุโบสถ หลุมตัวกลางมันไปประชิดกับกำแพงแก้วเจ็ดชั้น ไม่มีที่ให้พระสงฆ์ยืนหัตถบาทถอนสีมา หลวงปู่ใช้ความเด็ดขาดสั่งทันที สั่งให้กรรมการช่วยกันขุดหลุมนิมิตขึ้นใหม่ ไม่ให้ประชิดกำแพงแก้ว เป็นอันว่าช่วงเช้าที่ไปถึงวันนั้นไม่ได้ทำพิธีอะไร ไม่ได้สวดถอน ไม่ได้ฝังนิมิตใดๆ ให้คณะศรัทธาและกรรมการช่วยกันขุดหลุมใหม่ อันนี้แสดงว่าท่านมีทั้งเมตตาธรรม มีทั้งข้อชี้แนะชี้นำ ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของคณะสงฆ์

ประการที่ 4 หลวงปู่มีความจำอย่างดี ความจำของหลวงปู่เมื่อพบปะคนแล้วหลวงปู่จะทักจะจำ ถ้ามีปัญหาอันใดในเรื่องการปฏิบัติงานก็ดี เรื่องธรรมเรื่องวินัยก็ดี หรือในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายมหาเถรสมาคม เมื่อมีข้อสงสัยเรียนถามหลวงปู่ ท่านจะชี้แจงถูกต้องแม่นยำ อันนี้เป็นความจำของหลวงปู่ หลวงปู่มีการปรึกษา มีข้อพินิจวิเคราะห์สังเกต มีประสบการณ์มาก เพราะฉะนั้นจึงทำการบริหารได้อย่างดี ในการคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ของเรา อันนี้เป็นคุณลักษณะพิเศษของหลวงปู่ ท่านมีความจำดี จำได้เป็นอย่างดี ไม่มีความลืมเลือน

ประการสุดท้าย **ประการที่ 5 หลวงปู่มีจิตใจเข้มแข็ง อดทน** จะเห็นได้ว่าช่วงบั้นปลายชีวิต หลวงปู่จะมีลักษณะเป็นอัมพฤกษ์ ไม่สะดวกในการที่จะเดิน จะเปลี่ยนอิริยาบถทั้ง 4 ได้ตามปกติ แต่ว่าหลวงปู่ไม่เคยบ่นอะไรให้ฟัง หลวงปู่จะเฉยๆ เข้าประชุมก็ดี ไปกิจนิมนต์ก็ดี จะอยู่ในอิริยาบถเหมือนคนปกติทั่วไป หลวงปู่อดทนนั่งฟังเป็นเวลาหลายชั่วโมง หลวงปู่จะนั่งจนจบการประชุม อันนี้ หลวงปู่มีความเข้มแข็ง อดทน เป็นแบบอย่างแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา การปกครองคณะสงฆ์ การบริหารพุทธศาสนาเป็นอย่างดี

นี้กล่าวโดยย่อถึงคุณลักษณะพิเศษของหลวงปู่ มี 5 ประการ ดังนั้นจึงขอให้เป็นเครื่องประกอบให้ญาติโยมทั้งหลาย หากว่าสิ่งใดอันเป็นประโยชน์ในการนำไปดำเนินชีวิตประจำวัน จงนำไปพินิจวิเคราะห์ ก็จักเป็นประโยชน์เกิดผลแก่ตัวเรา ทั้งในหน้าที่การงาน ในโอกาสข้างหน้า

อาตมาได้ฉลองเจตนาของศรัทธาสาธุชน ได้มาแสดงพระธรรมเทศนาในวันนี้ หัวข้อพระธรรมเทศนาไว้อยู่ 4 บาทพระคาถาด้วยกัน ว่า **อโรคยา ปรมา ลาภา** เป็นอาทิ แปลได้ใจความว่า การไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ **สนฺตุฏฺฐี ปรมํ ธนํ** ความสงบเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง **วิสฺสาสปรมา ญาติ** ความคุ้นเคยกันเป็นญาติอย่างยิ่ง **นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ** นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง วันนี้ได้

นำเอาอย่างยิ่ง 4 ประการมาเป็นหัวข้อของการแสดงพระธรรมเทศนา

ข้อที่ 1 **อโรคยา ปรมา ลาภา** อันพระบาลีหัวข้อนี้ เราท่านทั้งหลายพระสงฆ์ทางภาคเหนือ เว่ลาสวดมนต์ เจริญพุทธมนต์สืบชะตาบทสวดสุดท้ายจะจบลงด้วย **สุโข พุทฺธานํ** เป็นต้น ลงท้ายด้วย **อโรคยา ปรมา ลาภา สนฺตุฏฺฐี ปรมํ ธนํ วิสฺสาสปรมา ญาติ นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ** อันนี้เป็นพระสูตร และเป็นธรรมที่เราท่านทั้งหลายได้ยินได้ฟัง **ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ** เป็นความจริงเพียงใด ถ้าหากไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ สามวันดีสี่วันไข้ ทรัพย์สมบัติต่างๆ ก็ย่อมสิ้นไปด้วยการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ไปหาหมอที่โรงพยาบาลหรือคลินิกต่างๆ เสียเงินเสียทองกับการรักษาโรค เพราะฉะนั้น ความไม่มีโรคจึงเป็นลาภอันประเสริฐ

สาเหตุที่จะเกิดพรข้อนี้หรือธรรมข้อนี้ ต้องมีที่มาของความไม่มีโรค มีพระมหาเถระรูปหนึ่งในเชียงใหม่ของเรา อายุ 83 ปี ท่านบอกว่าท่านไม่เคยเข้าโรงพยาบาล แต่เคยฉันยาแก้หวัด แก้ปวด เหตุที่ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บนั้นทางพระพุทธศาสนาพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้เป็นศีลข้อที่ 1 ปาณาติปาตา เวรมณี การงดเว้นจากการตัดชีวิต ไม่ทำร้ายทั้งคนและสัตว์ทั้งหลายให้เกิดความเจ็บไข้ได้ป่วยหรือเสียชีวิตด้วยการกระทำของเรา บุคคลที่เบียนเบียดสัตว์ทำร้ายสัตว์ตัดชีวิตเป็นประจำนั้น บั้นปลายชีวิตจะมีโรคภัยเบียดเบียน หรือถ้ากรรมยังตามไม่ทันในปัจจุบัน ก็จักเป็นสาเหตุปัจจัยติดตามตัวไปในชาติหน้าภพหน้า

ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงได้วางหลักการปฏิบัติตัวต่อสังคมให้เกิดความสงบสุข ไม่มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน เป็นศีลข้อที่หนึ่ง การทำร้ายสัตว์ไม่ว่าสัตว์มนุษย์หรือสัตว์เดรัจฉาน กำหนดตั้งแต่ปฏิสนธิในท้องแม่เป็นต้นไปจนกระทั่งเจริญวัยเป็นผู้เป็นคนเหมือนกับเราท่านทั้งหลาย อันนี้เป็นการเบียดเบียนสัตว์ เพราะฉะนั้น ผู้ที่เป็นหนุ่มเป็นสาวควรระวังเรื่องการทำแท้ง เป็นการ

กระทำร้ายสัตว์มนุษย์ ด้วยการฆ่ามนุษย์ เป็นการทำร้ายชีวิตมนุษย์ แม้ศีลของพระสงฆ์ท่านก็บัญญัติไว้ไม่ให้ทำร้ายฆ่ามนุษย์ เป็นการขาดความเป็นภิกษุ นี้คือสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความไม่มีโรค ไม่มีภัย เบียดเบียนก็ตามมา อันนี้เป็นสาเหตุหนึ่งของการมีโรคเบียดเบียน และสาเหตุอีกหลายๆ อย่างที่แพทย์ได้แนะนำปฏิบัติให้ถูกลักษณะอนามัย ให้มีอากาศดีปลอดโปร่ง รับประทานอาหารที่ไม่มีพิษ มีการออกกำลังกายเป็นประจำ เหล่านี้เป็นลักษณะของการทำชีวิตให้ไม่มีโรคภัย อีกประการหนึ่งให้สำรวมกายวาจาใจ อย่าให้ทำร้ายผู้อื่นทั้งทางร่างกายก็อย่าได้ทำร้าย ปิยวาจา พูดให้ไพเราะเสนาะหู ไม่ติฉินนินทาให้ร้าย จิตใจให้มีเมตตาธรรม ไม่อาฆาตมาตรแค้น เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุแห่งโรคภัยไข้เจ็บ

สิ่งสำคัญคือจิตใจ เมื่อใจไม่ขุ่นมัว สะอาดปลอดโปร่ง ประสาทดี สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่สบาย กินยาเท่าไหร่ก็ไม่ยอมหายขาด เพราะเหตุไม่ได้รักษาทางภายในใจของตนเองให้เกิดความสงบสุข สาเหตุอันที่สอง เรื่องการรักษาสุขภาพอนามัย ถ้ากินไปโดยไม่เลือกหรือกินทุกอย่างที่ขวางหน้า กินไปโดยไม่ระวัง ไม่สำรวม ก็จะเป็นสาเหตุให้เกิดโรคเช่นเดียวกัน จะไม่ได้รับพรข้อนี้ไม่มีคุณธรรมข้อนี้ อโรคยาตัวนี้ แม้สิ่งเสพติดทั้งหลายทั้งปวง มีบุหรี่เป็นต้น แพทย์แผนปัจจุบันท่านก็ขอร้องให้ลดละเลิก เพื่อรักษาสุขภาพอนามัยของเราให้เกิดสุขสบาย มีชีวิตที่ยาวนาน ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ เมื่อรักษาได้เช่นนี้ มีคุณธรรมว่า อโรคยา คือความไม่มีโรค

ข้อที่สอง **สนฺตุฏฺฐี ปรมํ ธนํ ความสงบความสันติสุขเป็นทรัพย์อันประเสริฐอย่างยิ่ง** เราท่านทั้งหลายจะเห็นได้ว่า บ้านเมืองของเราในชนกลุ่มใด ทั้งในชนกลุ่มน้อย ชุมชนเล็กๆ ขยายเป็นหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ในโลกนี้หากชนกลุ่มใดประเทศใด ก็เกิดความวุ่นวาย ขัดแย้งกันทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่ตลอดเวลา จะทำให้เกิดความไม่สบายใจแก่ผู้คนใน

ชุมชนนั้นๆ พุทธศาสนาเราพระพุทธเจ้าทรงสอนด้วยวิธีต่างๆหลายอย่างหลายประการ ตั้งแต่ศีล 5 งดเว้นจากการเบียดเบียนกันก็เพื่อให้เกิดสันติสุข ไม่ให้เบียดเบียนกันในทางทรัพย์สิน ไม่ให้เบียดเบียนคู่ครองหรือผู้ที่มีผู้ปกครอง งดเว้นจากการพูดเท็จพูดคำหยาบ พูดส่อเสียด ให้งดเว้นจากการเสพสิ่งเสพติดทั้งหลายทั้งปวง ความสงบสุขนั้นจะเกิดขึ้นได้เพราะมีสาเหตุหลายอย่างหลายประการ หากเราตัดสาเหตุทั้งหลายเหล่านั้นบรรเทา สาเหตุทั้งหลายเหล่านั้นอันจะบั่นทอนความสงบสุข เมื่อบรรเทาลงได้แล้ว ก็จะทำให้บ้านนั้นเมืองนั้นไปทางใดก็ไม่ต้องระแวดระวัง ความปลอดภัยจะเกิดขึ้นกับตัวของเรา พระพุทธองค์ทรงตรัสสรรเสริญว่า **สนฺตุฏฺฐี ปรมํ ธนํ ความสงบสุขเป็นทรัพย์อันประเสริฐอย่างยิ่ง** ไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์ประเภทใดก็ตาม

ปัจจุบันนี้เศรษฐกิจของบ้านของเมืองวุ่นวาย เศรษฐกิจไม่ดี บริษัทใหญ่บริษัทน้อย เพราะมีความไม่สงบเกิดขึ้น ไม่มีความปรารถนาที่ดีต่อสังคมต่อโลก มีการบั่นทอนความสงบสุข บั่นทอนสันติสุข ให้ลดน้อยถอยลง เมื่อความไม่สงบเกิดขึ้นก็ทำให้ประเทศชาติต้องมีแต่จะถอยลง เพราะฉะนั้นพุทธศาสนิกชนเราท่านทั้งหลาย หากได้ศึกษาได้ปฏิบัติให้เกิดสุข เริ่มที่ตัวของเราเป็นต้นไป คณะน้อย คณะใหญ่ บ้านเมือง ก็จะเกิดความสงบเจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะประเทศของเรานั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทให้กับพสกนิกรว่า ให้มีความรู้รักสามัคคี เพื่อให้เกิดความสันติสุข

ข้อที่ 3 **วิสฺสาสปรมา ญาติ** แปลว่า**ความคุ้นเคยเป็นญาติอย่างยิ่งเป็นญาติอันประเสริฐ** เป็นความจริงเพียงใด เมื่อชนกลุ่มใดรู้จักกันแล้วคบค้าสมาคมกัน มีศีลมีธรรมต่อกัน ซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน ถือว่าเป็นญาติอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าจะไม่เป็นญาติทางสายโลหิตก็ตาม ก็ถือว่าเป็นญาติทางธรรม หรือหลายๆ ครอบครัวได้ย้ายถิ่นฐานบ้านเรือนไปอยู่แถบถิ่นหนึ่ง ตำบลหนึ่ง อำเภอหนึ่ง

จังหวัดหนึ่ง เป็นมิตรกับบุคคลที่อยู่บ้านใกล้เรือนเคียงกัน เป็นผู้มีศีลมีธรรม รู้จักการเคารพนับถือกัน ไว้เนื้อเชื่อใจกัน อันนี้เป็นเหตุที่มาของความคุ้นเคยกัน จะเกิดเป็นญาติถึงแม้จะไม่เป็นญาติสายโลหิตก็เป็นญาติกัน มีอะไรก็แบ่งกันกินแบ่งกันใช้ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ก็จะได้มาซึ่งสันติสุข

เพราะฉะนั้น สรุปได้ว่าญาติ มี 2 ประเภท **ญาติสายโลหิตกับญาติธรรม** ญาติทั้งสองประเภทนี้ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน บางทีความคุ้นเคยกันอาจจะมีความดียิ่งกว่าญาติสายโลหิตก็ได้ ญาติสายโลหิตบางคนบางคณะบางตระกูลมีความทะเลาะเบาะแว้งกันถึงกับขึ้นโรงขึ้นศาล เพราะไม่มีคุณธรรม แต่ญาติในทางคุ้นเคยกันมีคุณธรรม ย่อมจะมีความประเสริฐดีกว่าญาติสายโลหิต เพราะฉะนั้น **การคุ้นเคยกัน เป็นญาติอย่างดียิ่ง** เราท่านทั้งหลายอยู่บ้านใกล้ เรือนเคียงกัน ก็ไว้เนื้อเชื่อใจกันได้ ฝากบ้านฝากช่องกันได้ เป็นหูเป็นตากัน ก็จะทำเกิดความสงบสุข นำมาซึ่งญาติอันประเสริฐ

ข้อที่ 4 อันนี้สำคัญ ถึงแม้อาตมาภาพจะชี้แจงหรือวิสัชนาให้ถึงที่สุดคงไม่ได้ **นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง** ตามหลักการพุทธศาสนา นิพพานนี้คือตัวดับ ดับกิเลสทั้งหลายทั้งปวง น้อยใหญ่ทั้งหลาย ดับราคะ ดับโทสะ ดับโมหะ ดับเหมือนพระอริยเจ้าทั้งหลาย ตั้งแต่ โสดา สกิทาคามี อนาคามี จนถึงพระอรหันต์ พระอรหันต์ทั้งหลายเมื่อท่านได้ปฏิบัติธรรมเป็นพระอริยเจ้าแล้ว ท่านไม่มีห่วงไม่ข้องอะไรทั้งสิ้น เปรียบดั่งนกที่บินมีแต่ขนปีกบินไปด้วยตนเอง มีความสุขไม่มีพันธะใดๆ ฉันใดก็ดี นี่คือนิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง เราทั้งหลายยังเป็นปุถุชน พยายามปฏิบัติให้ถึงคุณธรรมข้อนี้ จะถึงเมื่อใดก็แล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคล อันนี้แสดงให้เราท่านทั้งหลายว่า**อย่างยิ่ง 4 อย่าง** เป็นที่ปรารถนาของศาสนิกชนเราพุทธบริษัท

อาตมาภาพได้นำเอาพระธรรมเทศนามาแสดงพอสังเขปในโอกาส นี้ เพื่อเฉลิมฉลองศรัทธา มีสมณศรัทธาและมูลศรัทธาทั้งหลาย ได้มีความเคารพ

นับถือมีความเลื่อมใสในหลวงปู่พระธรรมสิทธาจารย์ ได้ร่วมกันแสดงกตัญญูกตวทิตาธรรม ตอบแทนพระคุณของท่าน อิมินา กตปุญฺเญน ด้วยอำนาจแห่งกุศลผลบุญที่ท่านเจ้าภาพดังที่กล่าวแล้วข้างต้น มีท่านเจ้าคุณพระพิพัฒนวราภรณ์ รองเจ้าอาวาสวัดศรีสุดาราม วรวิหาร กรุงเทพมหานคร เป็นต้นเป็นประธาน พร้อมทั้งคณะศรัทธาญาติโยมทุกท่านทุกคน ได้ร่วมกันจัดแสดงพระธรรมเทศนา และอาราธนาพระสงฆ์ 4 รูป มาสวดพระอภิธรรม เพื่ออุทิศส่วนกุศลถวายแด่ดวงวิญญาณหลวงปู่พระธรรมสิทธาจารย์

ในโอกาสนี้ ขออาราธนาดวงวิญญาณของหลวงปู่ โปรดรับทราบและอนุโมทนา มีความสุขในสุคติภพ ตามปณิธานของเราท่านทั้งหลาย ด้วยอำนาจแห่งกุศลผลกรรมทั้งหลายทั้งปวง จงเป็นผลสะท้อนย้อนปกปักรักษายังสมณศรัทธาและมูลศรัทธาทั้งหลาย ให้ประสพความสุขความเจริญในพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จสัมมาสัมมาพุทธเจ้ายิ่งๆขึ้นไป อาตมาภาพแสดงพระธรรมเทศนามาพอสมควรแก่เวลา ขอยุติลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้

เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้.

พระธรรมเทศนา

โดย

พระราชปัญญาโมลี (จำรัส ทตฺตสิริ)

รองเจ้าคณะจังหวัดลำพูน

วัดพระธาตุหริภุญชัย วรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

วันจันทร์ที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เวลา ๒๐.๐๐ น.

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

โยคา เว ชายเต ภูรีติ

ธรรมมีกถา ณ โอกาสกาลบัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงพระธรรมเทศนา พรรณนาศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระชินวรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเป็นเครื่องประดับปัญญาบารมีของสาธุชนพุทธบริษัท ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต เพื่อเป็นเครื่องเพิ่มพูนกุศลบุญราศีในส่วนทักษิณานุประทานกิจ อุทิศถวายบูชาพระคุณ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระธรรมสิทธาจารย์**

เฉพาะวันนี้ พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระเทพวิสุทธิคุณ เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ได้เดินทางมาเป็นประธาน พร้อมด้วยรองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ และพระเถรานุเถระภิกษุสามเณร และมีญาติโยมหลายคณะที่ได้มาร่วมกันเป็นเจ้าภาพ ในวันนี้คณะท่านเจ้าภาพ กัณฑ์เทศน์และสวดพระอภิธรรม คณะที่ 1 นั้นมี**หลวงปู่พระมงคลวิสุต** หรือ**หลวงปู่ครูบาดวงดี สุภทฺโท** วัดท่าจำปี อำเภอสันป่าตอง ซึ่งท่านได้มาเป็นเจ้าภาพในวันนี้ ได้ประกอบพิธีเสร็จเรียบร้อย และมีครอบครัววัฒนพูน ครอบครัวคุณยายจันทร บริบูรณ์ ครอบครัวจินะฤทธิ์ พระมหาจินตวัฒน์ จารุวฑฺฒโน พระภิกษุสามเณรและคณะศรัทธาวัดม่วงชุม อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี คณะศาสนิกสัมพันธ์เชียงใหม่ มีศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม พราหมณ์ ฮินดู ซิกซ์ และซิกซ์นามธารี ได้มาร่วมกันเป็นเจ้าภาพสร้างกองบุญกองกุศล เพื่อจักอุทิศกัลปนาผลถวายบูชาพระคุณของพระเดชพระคุณ**หลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์** ที่ได้ถึงแก่กาลมรณะล่วงลับดับสังขารไป

ท่านสาธุชนทั้งหลาย พระเดชพระคุณหลวงพ่อ**พระธรรมสิทธาจารย์** หรือ**หลวงพ่อหนู ถาวโร** ถ้าท่านทั้งหลายอยากจะเห็นพระจริงๆ และพระที่เข้าถึงธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็คือมองหลวงพ่อหนูเป็นเนติเป็นแบบอย่างของพระสงฆ์โดยทั่วไป หมายความว่า พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์นั้น ท่านปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ไม่มีอคติใดๆ

อีกประการหนึ่ง ถึงแม้ว่าพระเดชพระคุณหลวงพ่อจะได้ยุติบทบาทแห่งการเป็นเจ้าคณะจังหวัด แต่หลวงพ่อก็เดินทางไปร่วมประชุม ไปร่วมกิจกรรมกับคณะสงฆ์ อาตมาในฐานะที่เป็นพระหนุ่มๆยังคิดในใจว่าถ้าเราเป็นเหมือนท่านคงจะดี แต่ก็มีพระสงฆ์หลายรูปยังไม่แก่ก็บอกว่าตนเองนั้นแก่แล้ว ไปที่ไหนไม่ค่อยได้ คือมันทำให้เกิดการเปรียบเทียบว่า หลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์นั้นเป็นแบบอย่างของพระจริงๆ ถ้าท่านทั้งหลายสังเกตงานแต่ละงานที่ท่านเดินทางไปนั้น ท่านไปเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ลูกศิษย์ลูกหาและศรัทธาญาติโยม ท่านมีขันติ มีความอดทน มีความพากเพียร มีความพยายามเป็นอย่างยิ่ง หมายความว่า ท่านมีธรรมะอะไรท่านก็แสดงออกมาให้ลูกศิษย์หรือคณะศิษย์ได้เห็นหมดเลย เพียงแต่ว่าศิษยานุศิษย์รูปใดหรือท่านใดจะนำเอาประโยชน์จากปฏิปทาของหลวงพ่อไปเป็นแบบอย่าง

ฉะนั้น ท่านสาธุชนพุทธบริษัท พระพุทธเจ้าของเราท่านแสดงธรรมก่อนที่พระองค์จะนิพพาน แสดงธรรมเสร็จแล้วก็ยังประกอบพิธี**อุปสมบทสุภัททะปริพพาชก เป็นองค์สุดท้ายก่อนที่จะเข้าสู่ปรินิพพาน** หลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ของพวกเราก็เหมือนกัน ท่านใช้ในสิ่งที่ท่านมีอยู่ในเนื้อในตัว จนกระทั่งถ้าเปรียบเหมือนตะเกียงน้ำมัน ไส้ก็หมด น้ำมันก็หมด สมกับราคาของชีวิตจริงๆ สมกับเป็นพระผู้เฒ่าผู้แก่จริงๆ สมกับที่เราท่านทั้งหลายเคารพนับถือและบูชา

ท่านสาธุชนพุทธบริษัท...ความแก่นั้นไม่ได้เป็นอุปสรรคในการประพฤติวัตรปฏิบัติธรรม ท่านเป็นพระมหาเถระ ท่านไปในงานต่างๆท่านไม่บ่นสักคำ ไม่ได้พูดกระทบกระทั่งให้ลูกศิษย์ได้รับความไม่สบายอกไม่สบายใจ ใครไปกราบไปไหว้ท่านก็ได้รับความสบาย อันนี้ถือว่าเป็นปฏิปทาที่อาตมาได้มองเห็นพระสงฆ์เราควรจะนำไปเป็นแบบอย่างในการที่จะนำพระพุทธศาสนาก้าวไปสู่ในอนาคตกาลที่ยาวไกล

ท่านสาธุชนทั้งหลาย พุทธศาสนานั้นเป็นศาสนาแห่งปัญญา ไม่ว่าเราจะทำอะไรก็แล้วแต่ ไม่ว่าจะเป็นการให้ทาน การรักษาศีล การเจริญสมาธิการภาวนา เพื่อให้เกิดปัญญาเท่านั้นเอง หมายความว่า ปัญญาที่พระพุทธองค์ปราถนาที่จะให้พวกเรามีนั้น เป็นปัญญาที่เข้าถึงสภาวะแห่งความเป็นจริงหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ด้วยปัญญาที่เราท่านทั้งหลายบอกว่าเป็นของดีที่สุดนั้น พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่าดีที่สุดแต่ว่าจะดีที่สุดก็ต้องมี**สติ**คอยกำกับ ถ้าเราท่านทั้งหลายมีลูกหลานที่เรียนหนังสือเก่งแต่เขาไม่มีสติ หรือแม้แต่ตัวของเราแต่ละคนแต่ละท่านจะมีความเก่งกล้าสามารถสักเพียงไร แต่ถ้าทำการใดๆโดยขาดสติ ปัญญานั้นก็ไม่สามารถที่จะคุ้มครองตนเองให้ได้รับความแคล้วคลาดปลอดภัยจากภยันตรายในโลกนี้ได้ ก็ขอฝากไว้

พระพุทธเจ้าท่านตรัสสิ่งที่หานิมิต หาเครื่องหมาย ไว้ประมาณ 4 อย่าง ที่จริงมี 5 อย่าง แต่อยากจะลดสักหนึ่งอย่างเพื่อให้กระชับกับเวลา สิ่งที่ไม่มีนิมิตไม่มีเครื่องหมายนั้น

ประการที่ 1 คือชีวิตของคนเรา เราท่านทั้งหลายที่เกิดมาบนโลกนี้ เราเลือกไม่ได้ ทุกคนนั้นอยากจะเกิดมาเป็นลูกของคนรวย มีผิวพรรณวรรณะหมดจดผ่องใส เรียกว่าถ้าเป็นผู้หญิงก็เข้าขั้นนางงาม ถ้าเป็นผู้ชายก็เข้าขั้นนายแบบ หรือพระเอกละครพระเอกหนัง เราปรารถนากันอย่างงั้น แต่ว่ามันไม่

มีนิมิตไม่มีเครื่องหมาย แม้แต่สถานที่ที่เราจากมา มาสู่โลกนี้เราก็ยังไม่รู้ว่าเราจุติมาจากภพใดภูมิใด ไม่มีใครที่จะสามารถจดจำได้ และยิ่งเราเป็นอยู่ในโลกนี้ เราก็ไม่สามารถที่จะกำหนดอะไรๆ ได้ เช่น เราไม่สามารถที่จะกำหนดให้ชีวิตของเรานั้นมีแต่ความสุขอย่างเดียว และเราก็ไม่สามารถที่จะกำหนดให้ชีวิตของเรานั้นมีแต่ความทุกข์อย่างเดียว ท่านบอกว่าคนที่เกิดมาในโลกนี้ จะต้องได้พบทั้งความสุขและความทุกข์ แต่ถ้าพิจารณาแล้วจะเห็นว่าสิ่งที่เราได้รับมากที่สุดนั้นก็คือความทุกข์

ท่านทั้งหลายลองคิดดูสิ ทุกฤดูกาลเรามีความทุกข์ ฤดูฝนก็บอกว่าไม่สบาย ฝนตกมากเกินไป จะทำงานประกอบกิจกรรมอะไรก็ไม่สะดวก ถ้าในฤดูร้อนก็บอกว่าอากาศมันร้อนจนเกินไป เกือบจะเป็นลมต้องหาพัดลม ต้องเข้าห้องแอร์ หน้าร้อนก็เป็นทุกข์ หน้าหนาวก็เป็นทุกข์อีก เกิดอาการเป็นไข้จับสั่นเป็นหวัดเป็นไออย่างนี้เป็นต้น เราทุกข์ทุกฤดูกาล ในแต่ละวันๆนั้นเราก็มีความทุกข์อยู่ตลอดเวลา แต่ความสุขมันก็มีมาบ้างนะ มันจรมาบ้าง อย่างวันนี้ท่าน

ลองถามใจของท่านเองว่าขณะนี้ท่านมีความสุขไหม แต่ถ้าคนไหนคิดในใจว่าอย่าให้เทศน์นานนะ ความทุกข์เกิดขึ้นแล้ว เป็นห่วงบ้าน มาตั้งแต่ 6 โมงเย็นแล้ว กว่าจะได้เทศน์ 2 ทุ่มยังไม่เริ่มเลย อันนี้ความทุกข์เกิดขึ้นในใจแล้ว เกิดการเปรียบเทียบ เกิดการที่จะให้ตัวเองมีความสุข

ฉะนั้น ในเมื่อเราเกิดมาแล้ว จะเป็นลูกเต้าเหล่าใคร จะดีหรือไม่ดี พ่อจะเป็นขี้เหล้าเมายา แม่จะเป็นคนเล่นไพ่ หรือว่านินทาว่าร้ายชาวบ้านเก่ง เราก็ต้องยอมรับ ยอมรับด้วยความยินดี แม้แต่เนื้อตัวรูปร่างหน้าตาของเรามันจะเป็นอย่างไรเราก็ต้องยินดี แต่เราต้องหาเครื่องประดับที่ดีๆนะ ถึงแม้ว่ารูปร่างของเราจะไม่สวยไม่งาม แต่ถ้ารู้จักวิธีการหาเครื่องประดับให้แก่ตัวเรา อย่างไหนมันจะเหมาะแก่ตัวเรา ท่านทั้งหลายบางทีอาจจะคิดว่าเครื่องประดับก็คือเพชรนิลจินดา แต่อาตมาอยากจะให้มันเป็นทาน ศีล ภาวนา ปัญญา เป็นเครื่องประดับของพุทธศาสนิกชน

ประการที่ 2 คือ พยาธิ คือความเจ็บไข้ได้ป่วย มีใครบ้างที่เกิดมาปุ๊บแล้วรู้ว่าตนเองจะเป็นโรคมะเร็งตาย เป็นโรคเบาหวานตาย เป็นโรคปอดตาย เป็นโรคหัวใจตาย ไม่มีใครรู้มาก่อน ฉะนั้น ความเจ็บไข้ได้ป่วยชนิดใดที่มันจะเกิดขึ้น เราก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ เราเป็นเจ้าของมัน มันเป็นเจ้าของเรา เราก็ต้องยอมรับมัน เหมือนกับพระเดชพระคุณหลวงปู่นี้ ท่านไม่ค่อยได้มีโรคภัยไข้เจ็บ แต่ท่านเกิดอุบัติเหตุบ้างอะไรบ้าง เป็นโรคเกี่ยวกับเส้นเลือดบ้าง ไม่ได้เป็นโรคมะเร็ง โรคปอดโรคอะไร แต่ถ้าเราจะเหมาว่าท่านมรณภาพด้วยความชราภาพ ด้วยความชำรุดทรุดโทรมของสังขาร ฉะนั้น เราจะเป็นอะไรนะเราต้องยอมรับมัน อย่างเช่นอาตมานี้ แม่เป็นโรงมะเร็งตับ หมอบอกว่าจะอยู่ได้ 3 เดือน แต่อยู่ได้แค่ 15 วัน ไม่ได้แสดงอาการอะไร อาตมาก็คิดในใจนะว่า กูคงจะตายด้วยโรคมะเร็ง ฉะนั้นจะต้องทำความดีให้เต็มที่ เพราะว่าโรคมะเร็งมันให้เวลาเราน้อยเหลือเกิน เราก็ต้องยอมรับ อะไรเกิดเราก็ต้องยอมรับ พอมัน

เกิดจริงๆ แล้วเราจะมีความสุข เออว่าเราคิดถูกแล้วแฮะ แต่ถ้ามันไม่มีก็ถือว่าเป็นความโชคดีของชีวิตเรา

ฉะนั้น **พยาธิ** คือ **ความเจ็บไข้ได้ป่วย** มันไม่มีเครื่องหมาย พระสงฆ์องค์สามเณรมีความเจ็บไข้ได้ป่วยเหมือนกันหมด อย่านึกว่าตัวเรานั้นด้อยค่านักเดี๋ยวเป็นโน้นเดี๋ยวเป็นนี่ คนอื่นเขาก็เป็นเหมือนกันแต่เขาเก็บอาการไว้ เขาไม่บ่นเพ้อให้ใครฟัง เราจะไปบ่นเพ้อทำไม เราปวดเข่าเขาก็ปวดเข่า เราเจ็บแข้งเขาก็เจ็บแข้ง เราปวดหัวเขาก็ปวดหัว ก็เหมือนเราโกรธเขาก็โกรธ เราเกลียดเขาก็เกลียด เราโลภเขาก็โลภ เราตายเขาก็ตายเหมือนกันหมด ฉะนั้นพยาธิ คือความเจ็บไข้ได้ป่วย ก็หานิมิตหาเครื่องหมายไม่ได้ เราต้องเตรียมใจไว้รอรับสิ่งที่มันจะเกิดขึ้นกับเรา

ประการที่ 3 นั้นก็คือ **เวลา**และ**สถานที่**ที่เราต้องตายนั้น เรากำหนดไม่ได้ เรียกว่าพญายมราชมันไม่ให้บัตรคิวเรา หรือพญามัจจุราชมันไม่เคยให้บัตรคิวใคร เราท่านทั้งหลายที่นั่งฟังเทศน์อยู่ ณ ที่นี้ รวมทั้งองค์เทศน์ด้วยไม่รู้ว่าเราจักตายเมื่อไหร่ ฉะนั้นคนแก่ก็ยังยิ้มได้ คนหนุ่มก็ยังยิ้มได้ แต่คนแก่มักจะพูดแล้วทำท่าน้อยใจ พูดเหมือนกับว่าแก่แล้วจักตายก่อนคนหนุ่ม แต่ปัจจุบันนี้คนที่มีอายุหนุ่มตายไปก่อนคนแก่มากมาย บางคนยังไม่ทันเกิดเขาก็บีบแล้วเกิดมาไม่หายใจใส่ลงถังขยะ เรามีชีวิตมาถึงปูนนี้แสดงว่าเรามีบุญ

สิ่งที่เราควรจะรำลึกอยู่เสมอว่า สถานที่และเวลาที่เราจักตายนั้นมันไม่มีใครกำหนดไว้ เราจะตายวันและเวลาใดเราก็คาดไม่ได้ กำหนดไม่ได้ สถานที่เราจักนอนตายเราก็กำหนดไม่ได้ จะตายด้วยอาการอย่างไร อุบัติเหตุหรือว่านอนหลับตายไปก็ไม่รู้ หรือจะนั่งตายยืนตาย ตายแบบไหนเราก็ไม่รู้ ก็ขอฝากท่านทั้งหลายไว้ด้วย เราต้องคิด คนที่คิดได้อย่างนี้จะไม่มีเวลาคิดเรื่องของคนอื่น คิดเรื่องของตนเองนี้เกือบจะไม่พออยู่แล้ว แต่ละวันแต่ละเวลา หลายคนเอาเรื่องของคนอื่นมารวมด้วย เราก็ยิ่งทุกข์

ประการที่ 4 คติ คือ **ทางไป** หลังจากที่เราตายแล้ว เราก็กำหนดไม่ได้ โลกหลังความตายไม่มีใครรู้ เพราะฉะนั้นเวลาใครตายใครเสียชีวิตลง ไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา ปู่ย่า ตายาย วงศาคณาญาติ พระสงฆ์องค์สามเณร ลูกหลานจะต้องเร่งทำบุญใหญ่ กลัวว่าคนที่ตายไปอาจจะมีบุญน้อย อาจจะไปสู่ทางที่เป็นอบาย หรือตกนรกหมกไหม้นั่นแหล่ะ พญายมราชจะเอาไปลงนรก เรียกว่าทำบุญอุทิศไปให้ไปช่วยอุปถัมภ์ค้ำชูดวงวิญญาณให้พ้นจากพญามัจจุราช หรือพญายมราช หรือจ่ายมบาลที่เขาจักนำจิตดวงวิญญาณของคนที่เรารักไปสู่อบายภูมิ มันอาจจะขาดไปสัก 4-5 เปอร์เซ็นต์เราก็ทำบุญ เขาเรียกว่า**ตานจอมไปหา**ก็คือซ่อมนั่นเอง มันอาจจะขาดไปสักนิดหนึ่ง ญาติโยมลูกหลานก็ซ่อม ถวายทานซ่อมไปหา

ฉะนั้น ท่านทั้งหลายลองสักเกตนะ ตามปกติวัดพระสิงห์ไม่เคยเลี้ยงพระ 200 รูปทุกวัน แต่พอพระเดชพระคุณหลวงพ่อมรณภาพ วันนี้ถวายภัตตาหารเพล 200 รูป พรุ่งนี้ก็คงจะ 200 รูปอีก มีสวดมนต์ทุกวัน ถ้าอยู่ธรรมดาทำไมไม่ถวายล่ะ เขาเรียกว่าทำบุญซ่อม ซ่อมบุญไปถวายพระเดชพระคุณหลวงพ่อ แต่พระเดชพระคุณหลวงพ่อมีบุญมากล้นเหลือ บรรดาศรัทธาศิษยานุศิษย์ทำบุญอุทิศไปให้ท่านเพื่อแสดงออกซึ่งความกตัญญู แต่ว่าเป็นกตเวทีคือตอบแทน ฉะนั้นท่านสาธุชนทั้งหลาย คติคือทางไป 2 อย่างคือ ทางบุญกับทางบาป ก็คือนรกกับสวรรค์นั่นเอง ทางดีทางชั่ว เราจะไปทางไหน ตัวนี้เราน่าจะกำหนดได้ แต่การกำหนดของเรานี้ มันอาจจะเป็นการกำหนดด้วยปัญญาที่เป็นโลกีย์ เพราะปัญญาที่เป็นโลกีย์กำหนดนี้มันอาจจะลงข้างทางไป และหลายที่หลายแห่ง แต่การที่เป็นการกำหนดด้วยโลกุตตระนั้น มันลงแวะข้างทางไม่ได้ มันจะต้องเดินทางไปในทางสายเอกนั้นแหล่ะ

พระพุทธเจ้าของเรานั้น พระองค์ประทับรอยบุญไว้ให้แก่พวกเรา เราก็ต้องดำเนินตามรอยพระยุคลบาทของพระองค์ หรือถ้าเราในฐานะที่เป็นคนไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ประทับรอยบุญไว้ทั่วประเทศไทย ประเทศไทยยังมีวันนี้อยู่ ก็เพราะว่ารอยบุญที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับไว้ อย่างปีนี้ 2552 ถ้าใครนำรอยบุญของพระองค์ท่านมาประทับไว้ที่ใจคนนั้นก็จะอยู่รอด อยากจะฝากพวกเราท่านทั้งหลายไว้ด้วย

ฉะนั้น ท่านสาธุชนพุทธบริษัท คนเรานี้กว่าจะเข้าใจ ***อยากเอ่ยคำว่า "ขอโทษ" และอยากจะได้ยินคำว่า "ยกโทษ" ให้ในลมหายใจเฮือกสุดท้าย*** เหมือนกับที่เราเห็นพระเอกนางเอกให้อภัยให้แก่คนที่คิดจะทำร้ายหมายจะฆ่าพระเอกนางเอกให้ตาย ขอโทษ เหมือนกับพระเทวทัตต์ธรณีสูบจนถึงไหปลาร้าคือท่วมบ่าไปแล้วถึงจะขอโทษพระพุทธเจ้า ขอให้พระพุทธเจ้าพระราชทานอภัยโทษให้ พระพุทธเจ้าท่านตรัส **"เราไม่เคยโกรธท่าน ท่านต่างหากที่กระทำต่อเราฝ่ายเดียว"**

ก็ขอฝากญาติโยมสาธุชนพุทธบริษัท ปัญญาย่อมเกิดเพราะการฝึกฝน ปัญญาของคนเรานี้ต้องฝึกฝน ต้องนับหนึ่งหลายๆครั้ง ต้องนับหนึ่งหลายๆหน คนที่อยู่ด้วยกันไม่ว่าจะเป็นสามีภรรยา พระสงฆ์สามเณร อย่างเช่นเชียงใหม่ตอนนี้มีข่าว สามเณรเป็นโน่นสามเณรเป็นนี่ สามเณรก็ต้องนับหนึ่งนะ ท่านทั้งหลาย สามเณรนี้ยังเป็นเด็กเขาก็ต้องนับหนึ่ง ตอนนี้เขาคงจะเริ่มนับหนึ่งมันจะนับได้มากน้อยแค่ไหนก็อยู่ที่รอยกรรมของเขา แต่พระสงฆ์พระเถระผู้ใหญ่ท่านผ่านวัยนั้นมาแล้ว ท่านผ่านวัยแห่งการทดลอง ผ่านวัยแห่งการชิมทั้งความดีและความชั่วมาแล้ว ท่านก็จึงเข้าใจ และญาติโยมพวกเราชาวเชียงใหม่ ลำพูน ล้านนาเราก็เข้าใจ ยิ่งโลกนี้มันวิปริตแปรปรวน บางทีพวกเรานั่นแหละเป็นต้นเหตุ

ญาติโยมทั้งหลายลองคิดดูให้ดี ลองฟังนิดหนึ่ง เราบอกว่าเด็กในยุคนี้ไม่ค่อยมีธรรมะ สู้ยุคก่อนๆไม่ได้ และท่านทั้งหลายลองคิดดู กลุ่มแม่บ้านที่มีอายุมากแล้วตอนนี้ เขาจัดงานปอยหลวง เขาแห่ครัวทานเอง ตีฆ้องตีกลองเอง

และก็ถือขวดเหล้าขวดเบียร์เอง มันน่าตกใจไหม มันน่าตกใจหรือเปล่า เวลาเขาไปแข่งกีฬา เทศบาลบ้าง ตำบลบ้าง หมู่บ้านบ้าง เขาก็นุ่งสั้น ทำตัวเหมือนกับเด็กวัยรุ่น และเด็กวัยรุ่นมันเห็นมันก็ต้องทำตามซึ่งเป็นอันตราย เพราะฉะนั้นสังคมวัฒนธรรมของพวกเรากำลังตกอยู่ในอันตราย ฉะนั้น การนับหนึ่งใหม่มันน่าจะดีสำหรับพวกเรา

ขอฝากญาติโยมสาธุชนไว้ว่า ถ้าเรามองชีวิตทุกชีวิตที่มันเป็นตัวบริบทอยู่รอบข้างตัวเราด้วยสติปัญญา เราจักให้อภัยแก่เขาทั้งหลายเหล่านั้น ในเมื่อเราเป็นผู้ให้อภัย เราย่อมได้รับความสุขใจ ถ้าบุคคลทั้งหลายหรือบุคคลผู้ใดใครผู้หนึ่งรู้จักให้อภัยก่อน ไม่โกรธไม่เกลียดไม่ติฉินนินทาใคร รู้จักให้อภัยในทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนเองได้ประสบพบเจอมา บุคคลคนนั้นจึงจะรู้ว่าความสุขนั้นมันมีจริงๆ ในโลกนี้ หมายความว่าบุคคลผู้ที่ไม่ติดในเรื่องเหล่านั้น จะไม่นำสิ่งเหล่านั้นมาเป็นความเครียดอยู่ในจิต ในเมื่อจิตใจเราไม่เครียดความสุขก็จักเกิดขึ้นกับเรา ก็ขอฝากท่านทั้งหลายไว้ด้วย

อีกประการหนึ่ง เราเป็นภรรยาเมื่อสามีของเราเป็นคนเจ้าชู้ เป็นคนดื่มเหล้าเก่ง หรือฝ่ายสามีอาจจะมีภรรยาที่ขี้บ่น หรือเล่นไพ่เป็นประจำหรือเที่ยวห้างเกือบจะทุกวัน เราก็ต้องยอมรับ คือรับทั้งผิดรับทั้งชอบ หมายความว่าจะต้องอยู่ด้วยกันไปจนตาย กายกรรม วจีกรรม มโนกรรมนั้น มันเป็นของที่เราจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ เราเป็นเจ้าของ กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม เราจะต้องเสวยผลกรรมอันนั้น ฉะนั้นเราจะต้องยอมรับทั้งผิดรับทั้งชอบ ยอมรับกรรมนั้นๆที่เราได้กระทำไว้ ไม่ว่าจะเป็นอดีต อนาคต หรือปัจจุบัน ถ้าเรายอมรับ เราใคร่ครวญด้วยสติด้วยปัญญา ความสุขก็จักเกิดขึ้นกับเรา ถึงแม้ว่ามันจะน้อยนิด แต่เราก็ได้ชิมความสุขนั้น

ฉะนั้น อาตมาได้ยกเอาพุทธสุภาษิตที่ว่า **โยคา เว ชายเต ภูริ** ปัญญาย่อมเกิดเพราะการฝึกฝน ถ้าเราไม่ฝึกฝน ปัญญามันไม่เกิด เหมือนกับการ

ฟังเทศน์ บางคนฟังเทศน์ให้จบสักหนึ่งกัณฑ์ยังไม่ได้ ใจจะต้องแวบออกไป เดี๋ยวกระซิบคนโน้นเดี๋ยวกระซิบคนนี้ เดี๋ยวเหลียวหน้าเหลียวหลัง ฉะนั้นจะต้องฝึกฝน แม้พระสงฆ์สามเณรที่เป็นนักเทศน์ กว่าที่จะเทศน์ได้เป็นเรื่องเป็นราวก็ต้องฝึกฝน พระพุทธเจ้าของเราจะบรรลุธรรมชั้นสูงพระองค์ก็ฝึกฝน ความผิดพลาดของคนที่เขาอยู่รอบข้างเรา เขาผิดบ้าง ถูกบ้าง ก็แสดงว่าเขากำลังฝึกฝน ถ้าเรารู้อย่างนี้แล้ว เราเข้าใจ กำไรชีวิตจะเกิดขึ้นกับพวกเราอย่างแน่นอน ก็ขอฝากญาติโยมทั้งหลายไว้เพียงแค่นี้

คุณงามความดีที่ท่านทั้งหลายได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพวันนี้ ให้ทาน รักษาศีล เจริญสมาธิภาวนา ฟังพระธรรมเทศนาทั้งหมดทั้งมวลนี้ ท่านทั้งหลายประมวลรวมลงนำมาเป็นสิ่งที่ดีที่ชอบ แล้วอุทิศถวายบูชาพระคุณของพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ ก็ขออาราธนาจิตดวงวิญญาณของพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ จงมารับรู้รับทราบอนุโมทนาสำเร็จเป็นปัตตานุโมทนามัย พร้อมด้วยอำนาจของพระรัตนตรัย คืออำนาจของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ จงมาร่วมลงเป็นตบะเป็นเดชะพลวปัจจัยดลบันดาลให้ท่านทั้งหลาย มีคณะท่านเจ้าภาพทุกคณะเป็นต้นเป็นประธาน จงประสบแต่ความสุขความเจริญ ด้วยจตุรพิธพร คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณธนสารสมบัติ ธรรมสารสมบัติโดยทั่วกันทุกท่าน แสดงพระธรรมเทศนามาพอสมควรแก่เวลา

เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้.

พระธรรมเทศนา

โดย

พระโพธิรังษี (พายัพ จิตปุญฺโญ)

เจ้าคณะอำเภอดอยสะเก็ด วัดดอยสะเก็ด อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่

วันพุธที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เวลา ๒๐.๐๐ น.

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

ยถาปิ เสลา วิปุลา นภํ อาหจฺจ ปพฺพตา สมนฺตา
อนุปริเยยฺยุํ นิปฺโปเถนฺตา จตุทฺทิสา เอวํ ชรา มจฺจุ จาติ.

ขอโอกาสพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระเทพวิสุทธิคุณ เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระเทพสิทธาจารย์ ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ หลวงพ่อพระเทพวรสิทธาจารย์ รองเจ้าคณะจังวัดเชียงใหม่ และพระเถรานุเถระทุกรูป ขอเจริญพรสาธุชนผู้ประกอบด้วยกุศลศรัทธาทั้งหลาย

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมาภาพจะรับแสดงพระธรรมเทศนาพรรณนาศาสนธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระชินวรสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเป็นเครื่องอนุโมทนากุศลบุญราศีทักษิณานุประทานกิจ ที่ฝ่ายบรรพชิตอันมีท่านเจ้าอาวาสวัดป่าแดงมหาวิหาร ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ ท่านเจ้าอาวาสวัดฝายหิน ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ นางสาว ชุณีณัฐ โล่เพชร คุณเกสร ผิวผ่อง คณะศูนย์กัลยาณมิตรธุดงคสถานล้านนาเชียงใหม่ ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดลำพูน และหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ ตลอดจนถึงสาธุชนทั้งหลาย ที่ได้มาร่วมกันขวนขวายประกอบกระทำบำเพ็ญซึ่งกองบุญกองกุศล โดย นิมนต์อาตมาภาพมาเป็นองค์แสดงพระธรรมเทศนา พร้อมทั้งได้มีการสวดพระอภิธรรมเพื่อจะน้อมนำกุศลแห่งคุณงามความดี เป็นกตเวทีแด่หลวงปู่ท่านเจ้าคุณพระธรรมสิทธาจารย์ อดีตเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าอาวาสวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ซึ่งได้มรณภาพดับสังขารจากโลกนี้ไป

วันนี้สาธุชนทั้งหลายทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายฆราวาส ต่างก็ได้มารำลึกนึกถึงคุณูปการ คุณความดีของหลวงปู่พระธรรมสิทธาจารย์ ในฐานะของผู้แสดงพระธรรมเทศนา และในนามของลูกศิษย์ลูกหาวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ก็ขอเจริญพรอนุโมทนาขอขอบพระคุณอนุโมทนาพระเถรานุเถระทุกรูป ที่ได้มีกุศลและเจตนา เมตตามาร่วมกันประกอบกองบุญกองกุศลเพื่ออุทิศกัลปนาผลไปเพิ่มเติมเสริมส่งแด่ดวงวิญญาณของหลวงปู่ในวันนี้

ท่านสาธุชนทั้งหลาย การมรณภาพจากไปของหลวงปู่ อันเป็นที่เคารพรักอย่างยิ่ง ของชาวเมืองเชียงใหม่ทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายฆราวาส ได้นำมาซึ่งความเศร้าโศกเสียใจอาลัยถึงหลวงปู่ เป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าหลวงปู่นั้นตลอดเวลาตั้งแต่ที่ท่านได้มาประกอบศาสนกิจที่เชียงใหม่ ท่านเป็นพระเถระที่ทุ่มเทกับการงานทางพุทธศาสนา ด้วยความตั้งจิตตั้งใจอย่างดีงาม ได้นำเอาความเจริญรุ่งเรืองมาสู่วงการคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ทั้งด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ หลวงปู่ได้พากเพียรพยายามทุ่มเทวันเวลาให้กับการงานด้านพระพุทธศาสนามาโดยตลอดในช่วงที่ท่านยังมีสุขภาพ พลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง

ฉะนั้น หลวงปู่จึงเป็นปูชนียเถระ ที่เราทั้งหลายให้ความเคารพนับถือมาโดยตลอด ในวันนี้ อาตมาภาพจะได้นำเอา**นวังคธรรม** คือหลักธรรมประจำองค์ของหลวงปู่ 9 ประการ มาเพิ่มเติมเสริมศรัทธาของสาธุชนทั้งหลาย เพื่อจะได้เป็นทิฏฐานุคติในการนำไปสืบต่อสืบทอดเจตนาอันบริสุทธิ์ของหลวงปู่ ที่ได้ทุ่มเทกับกิจกรรมการงานทางพระพุทธศาสนามาโดยตลอดสืบต่อไป

หลวงปู่นั้นท่านดำรงอยู่ในคุณธรรม 9 ประการ ซึ่งเรียกว่า **นวังคธรรม** ในนวังคธรรม 9 ประการนี้ประกอบด้วย**เศรษฐธรรม 5 และ ธรรมจริยา** 4

เศรษฐธรรม 5 ประการนั้น ได้แก่

ประการที่ 1 ปฐมํ พุทฺธวจนคนฺธํ หลวงปู่ท่านมั่นคงหรือดำรงอยู่ในพุทธธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดเวลาหลวงปู่ได้เป็นผู้ยึดถือเอาพุทธวจนะคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นแนวทางแห่งการปฏิบัติที่ดีงาม คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงตรัสสอนเอาไว้ทั้งในส่วนของพระวินัยก็ดี พระธรรมคำสอนสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลักธรรมคำสอนอันปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก หลวงปู่ก็จะนำมาประพฤติปฏิบัติ พร้อมกันนั้นหลวงปู่ท่านเป็นผู้ที่แสดงธรรมโดยไพเราะเหมาะเจาะและหมดจด สมัยที่หลวงปู่ยังดำรงชีวิตอยู่นั้น อาตมาภาพชอบใจอย่างยิ่งเมื่อหลวงปู่แสดงธรรม

ท่านแสดงธรรมโดยย่อพอได้ความหมาย แต่สามารถนำไปขยายประเด็นแห่งพระธรรมได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าประทับใจ ไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุ สามเณร ศรัทธาสาธุชนทั้งหลาย ที่ได้ฟังคำสอนของหลวงปู่แล้วก็จะมีจิตใจผ่องแผ้วเบิกบาน หลวงปู่เป็นผู้เจริญตามรอยเบื้องยุคลบาทขององค์สมเด็จพระบรมศาสดา การแสดงธรรมเทศนาทุกครั้งหลวงปู่จะแสดงได้ไพเราะในเบื้องต้น ในท่ามกลาง และในที่สุด ก็จะทำให้มีความรื่นเริงแจ่มใส ในการรับฟังธรรมของหลวงปู่ตลอดเวลา

ประการที่ 2 ทุติยํ สาสนกิจฺจคนฺธํ หลวงปู่เป็นผู้ที่ขยันหมั่นเพียรในศาสนกิจตลอดเวลา ตั้งแต่หลวงปู่ได้มาดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอสันกำแพง ได้เป็นผู้ที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ หลังจากที่ได้รับมอบหมายจากวัดเบญจมบพิตร ท่านก็ได้มาบำเพ็ญคุณประโยชน์ในพระพุทธศาสนา โดยการบำเพ็ญศาสนกิจโดยสม่ำเสมอ หลวงปู่เคยเล่าให้ฟังว่า สมัยที่ท่านได้มาบำเพ็ญศาสนกิจที่อำเภอสันกำแพง การคมนาคมยังไม่สะดวกสบายเหมือนปัจจุบันนี้ หลวงปู่จะต้องเดินทางไปกลับ หรือเดินทางไปเผยแผ่ในตัวอำเภอสันกำแพง ด้วยความตั้งจิตตั้งใจ แม้จะลำบากสักเพียงใดหลวงปู่ก็ไม่เคยท้อถอย

ประการที่ 3 ตติยํ นวกมฺมคนฺธํ หลวงปู่เป็นผู้เก่งในการก่อสร้างทั้งหลายทั้งปวง ในวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร เราจะเห็นได้ว่าการก่อสร้างเสนาสนะต่าง ๆ ล้วนเป็นไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ผลงานชิ้นสุดท้ายที่หลวงปู่ได้สร้างไว้คือ อาคารพระธรรมสิทธาจารย์ ที่อยู่ด้านหลัง ซึ่งคณะสงฆ์ได้ใช้เป็นที่ประชุม ในทุกระดับ ทั้งระดับอำเภอ หรือ ระดับจังหวัด รวมทั้งส่วนราชการต่างๆ ก็ได้มาใช้อาคารนี้ในการอบรมสัมมนาต่างๆ ฉะนั้นหลวงปู่จึงเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการนวกรรม งานการก่อสร้างต่างๆ โดยความเรียบร้อย เราจึงเห็นว่าอาคารเสนาสนะ ในวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ตั้งด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกลักษณะตามแบบโบราณกาลนิยมอย่างดี

ประการที่ 4 จตุตฺถํ โลกกรณียกิจฺจคนฺธํ นอกจากหลวงปู่จะเอาใจใส่การงานด้านพระพุทธศาสนาแล้ว งานด้านโลกท่านก็เอาใจใส่อย่างกว้างขวาง หลวงปู่บริหารงานพระพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดูแลคณะสงฆ์ในจังหวัดเชียงใหม่พร้อมกับประสานงานกับองค์กร ราชการ โดยแนบแน่นในการเชื่อมโยงการบริหารงานระหว่าง **วัด บ้าน ราชการ** หรือ **บวร** ฉะนั้น

หลวงปู่เป็นผู้ที่เอาใจใส่ในกิจทางโลกโดยสม่ำเสมอทั้งทางโลกและทางธรรม ดังจะเห็นได้จากด้านการศึกษา เช่น โรงเรียนธรรมราชศึกษา หลวงปู่ให้การสนับสนุนสืบต่อจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ พัฒนาการศึกษาให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า ไม่เพียงแต่เปิดทำการเรียนการสอนเฉพาะพระภิกษุสามเณรเท่านั้น แต่รวมถึงเด็กที่ด้อยโอกาสก็ได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียน จึงเรียกได้ว่าหลวงปู่ได้เอาใจใส่ทั้งกิจทางโลกและทางธรรม

ประการที่ 5 ปญฺจมํ เวชฺชคนฺธํ นอกเหนือจากหลวงปู่เป็นพระที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาแล้ว หลวงปู่ยังเป็นผู้มีจิตใจผ่องใส มียาวิเศษ ยาวิเศษที่หลวงปู่ใช้เยียวยาแก่คนทั้งหลาย โดยทั่วไปคือ **ธรรมโอสถ** ธรรมโอสถของหลวงปู่นั้น เวลาใครเดือดเนื้อร้อนใจไม่ว่าจะใกล้หรือไกล ถ้ามาพึ่งพิงอาศัยหลวงปู่แล้ว หลวงปู่ก็จะแนะนำโดยน้ำคำที่ไพเราะ ปลอบประโลมจิตใจแก่คนที่มีความเศร้าโศกเสียใจ เมื่อกลับไปแล้วก็จะมีหน้าตาที่แช่มชื่นเบิกบาน จึงเรียกได้ว่าหลวงปู่เป็นหมอยาใจ แก่คนทั่วไปโดยธรรมโอสถ

ฉะนั้น หลวงปู่จึงเป็นผู้ประกอบไปด้วยเศรษฐธรรม คือ ธรรมอันประเสริฐที่บังเกิดและมีอยู่ในข้อวัตรปฏิบัติของหลวงปู่ตลอดมา

นอกจากนั้นแล้วหลวงปู่ยังมีธรรมจริยาอีก 4 ประการ

ประการที่ 1 หลวงปู่เป็นผู้ตั้งตรง
ประการที่ 2 หลวงปู่เป็นผู้ต่อเติม
ประการที่ 3 หลวงปู่เป็นผู้ติดตาม
ประการที่ 4 หลวงปู่เป็นผู้แต่งแต้ม

ประการที่ 1 คำว่า**ตั้งตรง**หมายถึง หลวงปู่เป็นผู้ตั้งตรงดำรงตนอยู่ในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็น **อุชุปฏิปันโน** เป็นผู้ปฏิบัติตรง **ญายปฏิปันโน** เป็นผู้ปฏิบัติธรรม **สามีจิปฏิปันโน** เป็นผู้ปฏิบัติควรแก่การ

กราบไหว้ สักการบูชา หลวงปู่ประพฤติโดยสม่ำเสมอในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

สาธุชนทั้งหลาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงตรัสสอนไว้ในสมัยที่ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ ว่า "ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพึงประพฤติตามธรรมนั้น ที่เราตรัสไว้ดีแล้ว ธรรมวินัยนั้นถ้าเธอทั้งหลายปฏิบัติตรง ก็อุปมาเหมือนไม้สำหรับคนข้าว ถ้าประพฤติปฏิบัติเบี่ยงเบน จากพระวินัย ก็เปรียบเสมือนทัพพี เธอจะเลือกอย่างไหนก็ตามใจ"

เราจะเห็นว่าพระพุทธเจ้านั้นเป็นอธิปไตย เป็นธรรมาธิปไตย พระองค์ทรงประทานธรรมเหล่าใดแล้ว พระองค์มิได้บังคับจำกัดว่าต้องประพฤติปฏิบัติ แม้เมื่อพระองค์ทรงใกล้ดับขันธ์ปรินิพพาน เหล่าพระสาวกได้ทูลถามว่า เมื่อพระองค์เสด็จปรินิพพานแล้ว จะยึดสิ่งใดเป็นสรณะแทนพระองค์ ซึ่งพระองค์ตรัสว่า **ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาแทนเรา** นั้นก็หมายความว่า พระองค์ไม่ทรงแนะนำให้พุทธสาวกทั้งหลายยึดในพระองค์ แต่ให้ยึดถือคำสอนของพระองค์เป็นข้อวัตรปฏิบัติ ฉะนั้นใครก็ตามเมื่อต้องการให้เกิดลาภยศสรรเสริญ ก็ปฏิบัติอุปมาเหมือน ทัพพี ที่เวลาตักข้าวก็ย่อมได้ข้าว บุคคลใดต้องการปฏิบัติสายตรงดำรงอยู่ในวิปัสสนาธรรมอย่างหลวงพ่อวัดพระธาตุศรีจอมทอง หลวงพ่อพระเทพสิทธาจารย์ ก็จะทำให้บุคคลนั้นพ้นทุกข์ถึงสุขอันไพบูลย์ ในขณะเดียวกันลาภยศสรรเสริญก็ย่อมจะเกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องใฝ่หา เป็นต้น ฉะนั้นหลวงปู่ก็ชื่อว่า **อุชุปฏิปันโน** เป็นผู้ที่ปฏิบัติตรงดำรงอยู่ในหลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ประการที่ 2 หลวงปู่เป็นผู้**ต่อเติม** ต่อเติมในสิ่งที่ดี ๆ ต่อเติมความรู้ ต่อเติมแนวคิด ทั้งแก่บรรพชิตและฆราวาส หากใครก็ตามต้องการแนวคิดที่ดี ๆ ต้องการสิ่งดี ๆ เมื่อปรึกษากับหลวงปู่ท่านก็จะต่อเติมสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้เพิ่มพูนเจริญยิ่งขึ้น

ประการที่ 3 ติดตาม เมื่อหลวงปู่ได้ต่อเติมแล้วท่านก็ติดตามงานของคณะสงฆ์ทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อหลวงปู่ได้มอบหมายนโยบายให้แก่คณะสงฆ์ไปแล้ว หลวงปู่ก็จะติดตามความคืบหน้าว่าเป็นอย่างไรบ้าง แม้แต่คณะสงฆ์แต่ละอำเภอหลวงปู่ก็จะถามว่าเป็นอย่างไรบ้าง ทั้งงานด้านเผยแผ่ งานด้านการศึกษา หรือสาธารณูปการ รวมทั้งงานด้านอื่น ๆ ที่เป็นการงานของคณะสงฆ์หลวงปู่ก็จะคอยติดตามอยู่ตลอดเวลา

ประการที่ 4 แต่งแต้ม เมื่อหลวงปู่ได้ติดตามแล้วงานนั้นยังไม่เรียบร้อยหลวงปู่ก็จะแต่งแต้มเพื่อให้เกิดความสวยงาม ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ฉะนั้นหลวงปู่พระธรรมสิทธาจารย์ จึงเป็นพระมหาเถระผู้รัตตัญญู ผู้รู้ราตรีนาน และเป็นผู้ที่ทรงไว้ซึ่ง **นวังคธรรม 9 ประการ** ที่อาตมาภาพได้กล่าวไว้แล้ว สาธุชนทั้งหลายเราได้สูญเสียหลวงปู่ไป เราจึงมีแต่ความเศร้าโศกเสียใจมีความอาลัย ระลึกนึกถึงคุณงามความดีของหลวงปู่ แม้หลวงปู่จะล่วงลับดับขันธ์ไปแล้ว คุณงามความดีอันเป็นธรรมานุศาสน์ของหลวงปู่ ยังคงสถิตอยู่ในความทรงจำของเราตลอดเวลา

สาธุชนทั้งหลาย หลวงปู่มีอายุยืนยาวถึง 97 ปี ท่านได้สร้างคุณงามความดีไว้นานัปการ แล้วท่านก็จากเราไปตามกฎธรรมชาติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงตรัสพุทธภาษิตที่อาตมาภาพได้อัญเชิญมาเป็นนิกเขปบทเบื้องต้นนั้นว่า **"ยถาปิ เสลา วิปุลา นภํ อาหจฺจ ปพฺพตา สมนฺตา อนุปริเยยฺยุํ นิปฺโปเถนฺตา จตุทฺทิสา เอวํ ชรา มจฺจุ จาติ"** ซึ่งแปลได้ใจความว่า *"ภูเขาศิลาแท่งทึบหมุนมาจากทิศทั้ง 4 บดขยี้สรรพสิ่งในโลกนี้ให้มอดม้วยไปฉันใด* ***ชรา*** *อันว่าความแก่* ***มัจจุ*** *อันว่าความตาย ย่อมมาบดขยี้ทำลายชีวิตของมนุษย์ทั้งหลายในโลกนี้ไป ฉะนั้น"*

หลวงปู่ก็เช่นกัน มาตามกฎกระแสแห่งธรรมชาติ แล้วจากไปด้วยกฎกระแสแห่งธรรมชาติ ซึ่งไม่มีใครสามารถรั้งรอขอร้องได้ พญามัจจุราชนั้น

"อิ่มไม่พอ ขอไม่ได้ ใหญ่กว่าคนทั้งเมือง" สาธุชนทั้งหลายเราจะเห็นได้ว่า เราทั้งหลายได้เกิดมาในโลกนี้ เมื่อเกิดมาแล้วจะต้องมีการล่วงลับดับสังขารจากโลกนี้ไปเป็นธรรมดา

แม้ในโอกาสนี้ก็ตาม จะเห็นได้ว่าฤดูกาลเปลี่ยนแปลงจากฤดูหนาวไปสู่ฤดูร้อนนั้น คนที่ร่างกายไม่แข็งแรงสมบูรณ์ก็จะเจ็บไข้ได้ป่วย หรืออาจจะล้มหายตายจาก เมื่อเราเข้าไปยังหมู่บ้านอาจจะพบว่ามีคนเสียชีวิตเป็นจำนวนมากในช่วงนี้ สาธุชนทั้งหลาย พญามัจจุราชทำไมไม่รู้จักพอในชีวิตของคน โบราณกาลได้กล่าวไว้ว่า พญามัจจุราชผู้เป็นเสนาใหญ่นั้นไม่รู้จักอิ่มรู้จักพอ จะต้องกลืนกินชีวิตของมนุษย์ตามกาลเวลา ไม่มีใครจะสามารถหลีกเลี่ยงหรือร้องขอได้ แม้หลวงปู่เองก็ตาม เราจะร้องขอให้หลวงปู่อยู่กับเราไปนานสัก 100 ปี เราก็ไม่สามารถทำได้ เมื่อถึงเวลา 97 ปี หลวงปู่ก็จะต้องละสังขารลาจากโลกนี้ไป เพราะพญามัจจุราชนั้นใหญ่กว่าคนทั้งเมือง ไม่มีใครจะสามารถยับยั้งได้แม้จะมีอำนาจวาสนา เก่งกล้าสามารถสักปานใด แม้สมณชีพราหมณ์ กษัตริย์ คนดีหรือคนชั่ว คนรวยหรือคนจน ก็ไม่อาจพ้นจากสิ่งที่เป็นสัจธรรม นั่นคือความจะต้องพลัดพรากจากโลกนี้ไปเป็นธรรมดา หลวงปู่ก็เช่นกันที่เป็นไปตามกฎกระแสของธรรมชาติที่เกิดมาต้องสูญสลายไป

ฉะนั้น การที่เราได้มาร่วมกันไว้อาลัย ร่วมกันเป็นเจ้าภาพในการทำบุญอุทิศแด่หลวงปู่ ก็ขออนุโมทนา ณ โอกาสนี้ด้วย อาตมาภาพได้แสดงพระธรรมเทศนา **นวังคธรรม** อันเป็นคุณธรรมประจำองค์หลวงปู่ พอสมควรแก่เวลา จึงขอสมมติยุติหยุดปลงไว้แต่เพียงเท่านี้

อิมินา กตปุญฺเญน ด้วยอานุภาพแห่งกุศลผลบุญที่สมณศรัทธาอันมีท่านเจ้าอาวาสวัดป่าแดงมหาวิหาร ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ ท่านเจ้าอาวาสวัดฝายหิน ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ นางสาว ชุณีณัฐ โล่เพชร คุณเกสร ผิวผ่อง คณะศูนย์กัลยาณมิตรธุดงคสถานล้านนาเชียงใหม่,

ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดลำพูน และหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ ก็ขอให้กุศลผลบุญเหล่านี้ได้เป็นทิพยสมบัติ ไปปรากฏแด่ดวงวิญญาณของหลวงปู่ให้ได้รับรู้และอนุโมทนาสาธุการ และขอกุศลผลบุญเหล่านั้นจงสะท้อนย้อนกลับมาปกปักรักษายังสมณศรัทธาและคณะศรัทธาทั้งหลาย ให้แคล้วคลาดจากสรรพทุกข์โศกโรคภัย อันตรายทั้งหลายทั้งปวง

ขอให้มีความสุขกายสบายใจ นึกคิดสิ่งใดขอให้สมปรารถนา เจริญในอาชีพการงาน เจริญในหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประกอบไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการคืออายุ วรรณะ สุขะ และพละตลอดกาลนาน อาตมาภาพแสดงพระธรรมเทศนาพอสมควรแก่เวลา

เอวํ ก็มีด้วยประการ ฉะนี้.

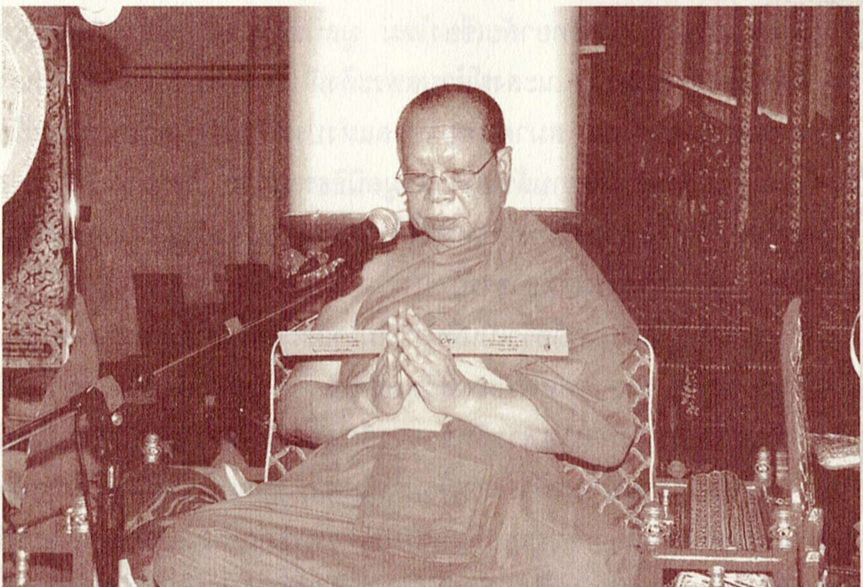
พระธรรมเทศนา

โดย

พระวิสุทธิสุนทร

วัดอมรคีรี เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เวลา ๒๐.๐๐ น.

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

ชีวิตํ อตฺตภาโว จ สุขทุกฺขา จ เกวลา

เอกจิตฺตสมายุตฺตา ลหุโส วตฺตติกฺขโณติ.

ณ บัดนี้ อาตมาภาพจะได้วิสัชนาคำสอนตามหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งวันนี้ มีท่านเจ้าภาพได้มาปรารภเหตุของการทำบุญทักษิณา อนุโมทนาอุทิศกัลปนาผลแด่พระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์ผู้ถึงแก่มรณภาพ โดยที่คณะเจ้าภาพในวันนี้ก็มีท่านวิบูลย์ สงวนพงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มูลนิธิครูบาเจ้าศรีชัย ท่านพยูณ มีทองคำ และครอบครัว คณะสงฆ์ตำบลพระสิงห์ เขต1 คณะสงฆ์และศรัทธาประชาชนอำเภอหางดง สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ ศูนย์กัลยาณมิตรธุดงคสถานล้านนาและมูลนิธิธรรมกาย กรมทหารราบที่ 7 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมดได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพในการอุทิศให้พระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์

การทำบุญในวันนี้ ถือว่าเป็นที่น่าปลื้มใจและก็ดีใจที่ได้มีคณะสงฆ์ โดยมีพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระเทพวิสุทธิคุณ เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ และพระเดชพระคุณพระเทพวรสิทธาจารย์ รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งพระเถระทุกรูปทุกองค์ที่ได้มาพร้อมกันในสถานที่แห่งนี้ เพื่อที่จะได้กระทำกิจทางพระพุทธศาสนา ทำบุญอุทิศแก่พระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์ โดยเฉพาะอาตมาภาพนั้นก็ได้มาอยู่ที่วัดพระสิงห์ฯ ได้มาเรียนได้มาศึกษาที่วัดแห่งนี้ ได้อาศัยข้าวแดงแกงร้อนซึ่งทางวัดได้อุ้มชูอาตมาภาพมาโดยตลอด

จนเมื่อจบการศึกษาที่วัดพระสิงห์ฯ จึงได้เดินทางเข้ากรุงเทพมหานคร ก็นับว่าเป็นสิริมงคลที่ได้เป็นศิษย์ของวัดพระสิงห์ฯ องค์หนึ่ง

แต่ว่าได้อาศัยข้าวแดงแกงร้อนได้ไม่นานเท่าไหร่ ประมาณ 5 - 6 ปี ก็ได้เดินทางเข้ากรุงเทพมหานคร วันนี้ได้รับการอาราธนาจากพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระสิงหวิชัย รองเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ฯ พระอารามหลวง นิมนต์มาในฐานะที่อาตมาภาพเป็นลูกศิษย์ จึงรับที่จะมาแสดงธรรมเทศนาเป็นการสนองเจตนารมณ์ เป็นการกตัญญูต่อพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์ ตอนที่อาตมามาอยู่ครั้งนั้น **พระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์ยังเป็นพระวิมลญาณมุนี** เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร แห่งนี้

หลังจากนั้นอาตมาภาพก็ได้รับใช้พระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์หรือว่าพระวิมลญาณมุนีสมัยนั้น อาตมาภาพได้รับใช้ดูแลท่านเพราะอยู่กุฏิใกล้ๆ กัน ปฏิปทาของพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์นั้นเป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธาของพระภิกษุสงฆ์สามเณร ตอนนั้นวัดพระสิงห์ฯ มีพระเณรอาศัยอยู่ประมาณ 100 กว่ารูป มี **พระอุบาลีคุณูปมาจารย์** ขณะนั้นท่านเป็น **พระธรรมราชานุวัตร** ชื่อเดิม **ฟู อตฺตสิโว** เป็นเจ้าอาวาส ท่านเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนธรรมราชศึกษา วัดพระสิงห์ฯ นั้น มีทั้งโรงเรียนปริยัติสามัญและปริยัตินักธรรมโดยที่พระเดชพระคุณพระธรรมราชานุวัตรท่านได้จัดตั้งขึ้น จึงได้มีพระสงฆ์สามเณรมาจากบ้านนอกบ้านนามาอาศัยอยู่ และมีท่านหลวงพ่อ**พระวิมลญาณมุนี** หรือ**พระธรรมสิทธาจารย์**นี้เอง ท่านช่วยดูแลเอาใจใส่พระสงฆ์สามเณรเป็นอย่างดี

ประวัติของพระเดชพระคุณที่อาตมาภาพได้อ่านจากหนังสือที่ได้แจกไปตอนท่านทำบุญอายุครบ 8 รอบ เป็นที่น่าสนใจเพราะว่าท่านมีอายุถึง 97 ปี เดิมชื่อของท่านคือ **หนู** ฉายา **ถาวโร** หรือเรารู้จักกันในนาม **พระมหาหนู ถาวโร** ภูมิลำเนาเดิมท่านอยู่ที่บ้านโพนขวาว ตำบลจิกดู่ อำเภอ

ม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อท่านได้บวชได้เรียนได้ศึกษาพระปริยัติธรรม เมื่อปี พ.ศ. 2477 ท่านก็สอบได้นักธรรมเอก ที่สำนักเรียนวัดเทพธิดาราม กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2480 ท่านสอบได้เปรียญธรรม 5 ประโยค

พ.ศ. 2483 ท่านก็ได้รับมอบหมายจากสมเด็จพระวันรัต (ปลด กิตติโสภณ มหาเถร) เจ้าคณะมณฑลภาคพายัพ วัดเบญจมบพิตรฯ กรุงเทพฯ ให้ไปเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม ที่วัดศรีบุญเรือง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2484 ย้ายไปเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และ พ.ศ.2485 ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะอำเภอสันกำแพง เป็นเจ้าคณะอำเภออีกหลายแห่ง พ.ศ.2485 เป็นศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และในปี พ.ศ.2533 เป็นเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่

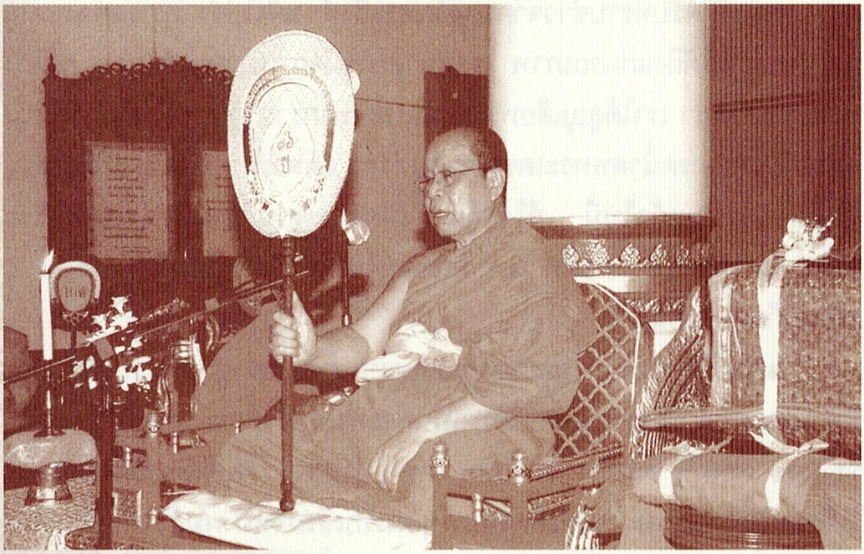
ตามประวัติของท่านอย่างย่อๆ เมื่อ พ.ศ.2503 ท่านเป็นผู้จัดการโรงเรียนธรรมราชศึกษา และ พ.ศ. 2516 ได้เป็นเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหารแห่งนี้ สำหรับสมณศักดิ์นั้นน่าชื่นใจ ท่านได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรที่ **พระครูวิมลญาณประยุต** หลังจากนั้นก็เป็นพระราชาคณะที่**พระวิมลญาณมุนี พระราชสิทธาจารย์ พระเทพสิงหคณาจารย์** และเมื่อ พ.ศ. 2539 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ **พระธรรมสิทธาจารย์**

ท่านเป็นพระมหาเถระที่มีปฏิปทาเป็นที่น่าเคารพกราบไหว้บูชาของคณะศิษยานุศิษย์ ตลอดจนญาติโยมสาธุชนทุกท่านที่ด้รัจักคุ้นเคย โดยเฉพาะหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์เป็นผู้ที่ไม่ถือตัว คือใครก็ได้จะเข้าไปพบท่านไปสนทนาธรรมกับท่าน ท่านเป็นคนง่ายๆ ท่านเรียกเข้ามาคุย ที่อาตมารู้ก็เพราะอาตมาได้รับใช้ท่าน เสิร์ฟน้ำชาให้ท่าน ญาติโยมมาเยี่ยมที่กุฏิอาตมาก็ดูแลเสิร์ฟน้ำร้อนน้ำชาถวายท่านและก็มอบให้แก่โยมบ้าง ปฏิปทาของท่านนั้นพูดแล้วก็ยิ้ม แต่ถ้าใครไม่รู้ก็จะหาว่าท่านดุ ความจริงท่านไม่ดุ ท่านใจดีท่านมีเมตตา

ขณะที่ได้รับทราบข่าวจากทางวัดพระสิงห์ฯ แจ้งไปว่า พระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านได้ถึงแก่มรณภาพ อาตมาตกใจมาก เราสูญเสียบุคลากรทางพระพุทธศาสนา เราได้สูญเสียพระสงฆ์เถระที่น่ากราบไหว้บูชาไปอีกองค์หนึ่ง และตั้งใจจะมารดน้ำศพพระเดชพระคุณท่าน แต่หาตั๋วเครื่องบินไม่ได้ ถามทุกสายการบินแล้วไม่มี ก็ได้เพียงตั้งจิตอธิษฐานก็ขอได้รดน้ำศพสรีระของท่านมาทางจิต พอดีท่านเจ้าคุณสิงหวิชัยโทรศัพท์นิมนต์มาแสดงธรรม อาตมาก็ตอบรับยินดี

ในวันนี้ถือว่าเป็นการแสดงพระธรรมเทศนาทดแทนบุญคุณของหลวงพ่อที่ท่านอนุเคราะห์สงเคราะห์จนได้มาเป็นพระพระราชาคณะ ท่านก็ได้สงเสริมอยู่เสมอ ตอนที่อาตมากราบลาไปกรุงเทพฯ ท่านสั่งว่า **"อย่าลืมวัดพระสิงห์ฯ ให้ช่วยกันดูแล ผมเป็นคนอีสานแท้ๆ ผมรักเชียงใหม่ ผมยังไม่กลับบ้าน"** ท่านพูดสั่งอาตมาตอนที่กราบลาเข้ากรุงเทพฯ นี้ถือว่าเป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติ เพราะว่าท่านมีความห่วงใยเชียงใหม่อย่างนี้เป็นต้น ท่านจะพูดสั่งสอนบรรดาลูกศิษย์และญาติโยมทั้งหลายอยู่เสมอว่า ให้ทำแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์ ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามกฎของ**ไตรลักษณ์** ที่เราเข้าใจกันอยู่ว่า **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** ทุกผู้ทุกรูปเกิดมาก็ต้องเป็นไปตามกฎ ซึ่งเป็นของธรรมดา

พระพุทธองค์จึงได้ตรัสสอนพุทธบริษัททั้งหลายว่า ให้เราหมั่นพิจารณาเป็นเรื่องธรรมดา เรามีความแก่เป็นธรรมดา เรามีความตายเป็นธรรมดา การพลัดพรากจากกันก็เป็นธรรมดา เราจะเห็นได้ว่าการอยู่ร่วมกันมีทุกข์มีสุข เราจะไม่พลัดพรากจากกันนั้นเป็นไปไม่ได้ ทุกอย่างขึ้นอยู่กับหลัก อนิจจัง หากว่าจะเปลี่ยนแปลงไปเรียกว่าทุกสิ่งทุกอย่างตั้งอยู่ดับไปในที่สุด พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์นั้น ท่านก็ทิ้งความดีไว้หลายๆ อย่าง ก็คือการที่ญาติโยมอย่าทิ้งการสวดมนต์ ปฏิบัติธรรมกรรมฐาน ท่านจะเน้นหนักอยู่ตลอดเวลา จะเห็นว่าในยามที่คุณนายประดับได้เข้ามาเยี่ยมสนทนากับท่าน ท่าน

จะถามเลยว่าวันนี้เข้าไปไหว้พระหรือยัง ได้สมาทานศีลเจริญภาวนาหรือยัง ท่านจะถามญาติโยมทั้งหลายอย่างนี้

อันนี้ก็จะเห็นว่า ท่านจะพยายามสอนทุกคนได้ระลึกถึงกรรมฐานในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อเป็นการชำระกายวาจาใจของตนเองให้สะอาด ให้บริสุทธิ์ ให้ผ่องใส โดยเฉพาะในเรื่องของการปฏิบัติตนต่อสังคม การปฏิบัติตนต่อประเทศชาติ ต่อพระพุทธศาสนา ท่านจะเน้นหลักกตัญญูกตเวทิตาอยู่ตลอดเวลา นี้คือหมายถึงว่าท่านมีความเป็นห่วง ชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้ช่วยกันรักษา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนานั้น ท่านมีคติอยู่ว่า ท่านจะช่วยกันปกป้องพระพุทธศาสนา ท่านจะออกกฎออกระเบียบแน่นหนา จะเป็นการปกครองไม่ว่าจะเป็นเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด ท่านจะเป็นผู้ออกกฎระเบียบ เพื่อให้พระสงฆ์งดงามในหมู่ญาติโยม นอกจากนี้ท่านเป็นตัวอย่างในการที่จะต้องทำตัวทำตนในการต้อนรับของสังคม

ท่านจะสอนอยู่ว่า ทรัพย์ภายนอกนั้นหาได้ แต่ทรัพย์ภายในหายาก ถ้าเราไม่ค่อยสนใจ ไม่ค่อยเอาใจใส่จริงๆ เราก็จะรู้ว่าเราผลักโอกาส ในฐานะที่เราเป็นมนุษย์หรือเราเป็นคนที่จะเสียชาติเกิด นอกจากนั้นท่านสอนให้มีทรัพย์ภายใน เอาหลักธรรมพระพุทธเจ้ามา เช่นให้มีศรัทธา สอนให้ญาติโยมกำจัดความตระหนี่ จะเห็นบางคนนั้นรวยแต่ภายนอกแต่ภายในนั้นจน คนที่จนข้างนอกแต่รวยข้างในนั้น ในอดีตกาลก็เคยมี

อยากจะยกตัวอย่างให้ฟัง **สุปปพุทธกุฏฐิ** ซึ่งเป็นคนโรคเรื้อนหรือคนที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ สุปปพุทธกุฏฐิ นั้นจะเป็นคนรวย คือรวยข้างในแต่จนข้างนอก หมายถึงอย่างไร เขามีกรรมอย่างหนึ่งเขาเกิดมาในโลกมนุษย์นั้น คือเป็นโรคเรื้อน โรคที่สังคมรังเกียจ ไม่มีคนคบหาสมาคม บาปกรรมของเขา ในอดีตกาลนั้นเคยเอาหมามุ่ยไปใส่คนอื่นทำให้คนอื่นคัน ทุกคนคงทราบดีว่าหมามุ่ยนั้นคืออะไร เวลาเอาไปใส่ให้ใครมันจะคันตลอดเวลา บาปกรรมตัวนี้เมื่อเขาเกิดมาในชาตินี้จึงเป็นโรคเรื้อน วันหนึ่งเขาเห็นประชาชนเข้าไปในวัดพระเชตวันเพื่อฟังธรรม ก็เกิดความสงสัยว่าเขาไปทำอะไรกัน จึงเข้าไปแอบดูตามประสาที่อยากรู้ บังเอิญขณะนั้นพระพุทธเจ้ากำลังแสดงพระธรรมเทศนาอยู่ เขาก็มีจิตใจเลื่อมใสศรัทธาได้เปล่งวาจาว่า ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่ง หลังจากนั้น ก็มีแม่วัวตัวหนึ่งออกจากปากซอยมา ก็มาชนเขาผู้เป็นโรคเรื้อนนี้ถึงแก่ความตาย

ขณะเดียวกันนั้น เทวดาจะลองว่าเขาเป็นคนมีสัจจะเป็นคนมีความจริงหรือไม่ จึงปลอมตัวเป็นพราหมณ์แล้วก็ถามเขาว่า เป็นคนยากจนท่านไม่มีเงินไม่มีทอง ท่านอยากเป็นเศรษฐีไหม แต่มีข้อแม้อยู่อย่างหนึ่ง ให้ท่านกล่าวว่า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ไม่มีจริง ถ้าท่านพูดอย่างนี้ได้หากท่านปรารถนาสิ่งใด ข้าพเจ้าจะยินดีมอบให้ เขาจึงด่าเทวดานั้นว่าเป็นคนที่ร่างกายสะอาดแต่จิตใจของท่านสกปรก ท่านดีแต่ตัวแต่ไม่ได้เข้าถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

อย่างนั้นเลย ข้าพเจ้าเข้าถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ข้าพเจ้าจนแต่ทรัพย์ภายนอก แต่ภายในข้าพเจ้าไม่จน

สาธุชนทั้งหลาย เรียกว่าคนเรานั้นจนแต่ภายนอกแต่ข้างในไม่จน เป็นสิ่งที่น่าบูชา แต่ในทางกลับกัน บางคนร่ำรวยภายนอกแต่จนภายใน ก็จะยกตัวอย่างในสมัยพุทธกาลให้ฟังอีกนั่นแหละ

มิคาระเศรษฐี ซึ่งเป็นพ่อผัวของพระนางวิสาขา เป็นผู้มีทรัพย์สมบัติเป็นจำนวนมาก แต่ว่าเขาเป็นคนนับถือต่างศาสนา วันหนึ่งมิคาระเศรษฐีกำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่ มีพระสงฆ์มาบิณฑบาตยืนอยู่หน้าบ้าน มิคาระเศรษฐีทำเป็นไม่เห็น นั่งรับประทานอาหารเรื่อยๆ จนผลสุดท้ายพระนางวิสาขาซึ่งเป็นลูกสะใภ้ทนไม่ได้จึงได้กล่าวว่า พระคุณเจ้าค่ะ **"ขอนิมนต์ไปบ้านอื่นเถอะ บ้านนี้เขากินของเก่า"** มิคาระพ่อผัวของพระนางวิสาขาได้ยินเข้าโกรธมาก จึงไปฟ้องพระราชาต่อสู้คดีกัน ถามว่าทำไมถึงพูดอย่างนั้น พระนางวิสาขาก็ได้กล่าวว่าคำว่ากินของเก่านั้นหมายความว่า **"กินบุญเก่าที่เราได้สร้างสมมา"**

ญาติโยมทั้งหลาย จะเห็นได้ว่าที่เราอยู่เย็นเป็นสุขทุกวันนี้ เรามีลูกมีหลานเป็นที่ชื่นชอบชื่นใจ ล้อมหน้าล้อมหลัง และมีทรัพย์สมบัติใช้จ่ายอย่างสะดวกสบาย ก็เพราะบุญเก่าของเราที่สร้างสมให้เรามาได้มาเป็นอย่างนี้ บางท่านมียศถาบรรดาศักดิ์ มีความก้าวหน้า ก็เพราะว่าบุญเก่า ทำบุญสุนทานมาเป็นอย่างดี อันนี้เรียกว่า **"ของเก่า"** แต่ มิคาระเศรษฐีไม่เข้าใจของเก่า ก็คิดว่าเป็นอุจจาระ เข้าใจว่าลูกสะใภ้ว่าให้ว่ารับประทานอุจจาระ ปกติแล้วตามที่อาตมาสังเกตมาได้ตลอดแล้ว พ่อผัวแม่ผัวจะไม่ค่อยถูกกันกับลูกสะใภ้สักเท่าไร ลองสังเกตเถอะว่ามีมาแล้วตั้งแต่อดีตกาล ตั้งแต่สมัยนางวิสาขาโน่น จะเห็นได้ว่าพ่อผัวแม่ผัวกับลูกสะใภ้ไม่ค่อยจะลงรอยกัน เพราะแต่ละคนแต่ละที่ อันนี้ก็เป็นเรื่องที่มีมาแต่อดีต มิคาระเศรษฐีโกรธมาก ผลสุดท้ายนางวิสาขาก็ต้องเอาทนายมาคัดค้านต่อสู้คดี จนเป็นฝ่ายชนะคดี อันนี้ก็เรียกว่า **รวยข้างนอกแต่จน**

ข้างใน แต่บางคนนั้นรวยทั้งข้างนอกและรวยทั้งข้างใน ในพุทธกาลได้แก่ท่าน **อนาถบิณฑิกเศรษฐี** และ **พระนางวิสาขามหาอุบาสิกา**

เพราะฉะนั้น ผู้ได้ทำบุญมาดีมาตั้งแต่อดีต เรียกว่ารวยทั้งข้างนอกและก็รวยทั้งข้างใน แต่บางคนจนทั้งข้างนอกและจนทั้งข้างใน ดังเช่น **มัจฉริยเศรษฐี** ตามที่ในปรากฏในพุทธกาล มัจฉริยเศรษฐีไปเฝ้าพระราชา กลับมาเห็นเขากินขนมเบื้องน้ำลายไหล แต่ว่าจนปัญญาเพราะตนเป็นคนตระหนี่ จะซื้อก็กลัวคนอื่นมาขอกิน ขณะเดียวกันก็มานั่งทนทุกข์ทรมาน จนแม่บ้านถามว่า **"พ่อ ทำไมต้องทุกข์ทรมานอย่างนี้ มีอะไรเกิดขึ้น หรือราชาท่านตรัสท่านด่า อะไรหรือเปล่า?"** มัจฉริยเศรษฐีตอบว่าไม่มีเรื่องอะไร แต่อยากกินขนมเบื้อง แม่บ้านบอกว่าเงินของเราก็มีเยอะแยะ ทำไมต้องมาอดมาอยากอย่างนี้เดี๋ยวฉันจะทำให้แล้วจะเลี้ยงคนทั้งตำบล อำเภอ หรือจังหวัดก็ได้ มัจฉริยเศรษฐีกล่าวว่า **"เรื่องอะไรจะไปเลี้ยงคนเหล่านั้น เขาทำประโยชน์อะไรกับเรา"** คนตระหนี่มันเป็นอย่างนี้แหละญาติโยม จะให้คนอื่นกินก็กลัวจะหมดข้าวของของตนเอง ตัวเองจะกินเองก็กลัวจะหมดเงินหมดทองตัวเอง ก็เลยไม่ต้องกินน้ำลายสออยู่อย่างนั้น ผลสุดท้ายภรรยาก็เห็นว่า ถ้าอย่างนั้นเอาอย่างนี้ก็แล้วกันเราทำกินในครอบครัวเราดีไหม มัจฉริยเศรษฐีก็บอกว่า **"เรื่องอะไรจะให้ลูกให้หลานเธอกิน "** ขนาดลูกขนาดเมียยังตระหนี่ ไม่ให้กิน เมียก็จึงบอกว่าทำให้พี่คนเดียว เขาดีใจที่ทำให้เขากินเพียงคนเดียว

ญาติโยมทั้งหลาย คนอย่างนี้เรียกว่า **"จนทั้งข้างนอกจนทั้งข้างใน"** บุญไม่ทำกรรมไม่สร้าง กรรมไม่ก่อแล้วก็ไม่มีโอกาสที่จะสร้างสม ให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา เหมือนกับบุคคลอื่น และในขณะเดียวกันนั้นจะเห็นว่า **สีลธนังทรัพย์คือศีล** ศีลนี้เป็นทรัพย์อันประเสริฐ ถ้าผู้ใดได้ประพฤติปฏิบัติตามหลักของศีล เพราะศีลเป็นเครื่องรักษากาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อย คนที่มีศีลงดงามทั้งภายนอกและภายใน ไป ณ ที่ใดเขาก็ชื่นชมอนุโมทนา คนมีศีลเขายกย่อง

ว่า เป็นผู้เป็นคนผู้มีสัจจะ เป็นผู้ที่น่านับถืออย่างแท้จริง นี่แหละคือทรัพย์เกิดจากศีล ที่นี้เรามาพูดมาพิจารณาว่า ใครมีศีลทั้ง ๕ ข้อ ก็ถือว่าเป็นมนุษย์ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าคนไหนมีศีล ๔ ข้อ ก็เป็นมนุษย์แปดสิบเปอร์เซ็นต์ เป็นสัตว์เดรัจฉาน ยี่สิบเปอร์เซ็นต์ คนไหนมีศีล ๓ ข้อ เป็นมนุษย์หกสิบเปอร์เซ็นต์ เป็นสัตว์เดรัจฉานสี่สิบเปอร์เซ็นต์ คนไหนถ้าหากมีศีล ๒ ข้อ เป็นมนุษย์สี่สิบเปอร์เซ็นต์ เป็นสัตว์เดรัจฉานหกสิบเปอร์เซ็นต์ คนไหนถ้าหากมีศีลเพียงข้อเดียว เป็นมนุษย์ยี่สิบเปอร์เซ็นต์ เป็นสัตว์เดรัจฉานเดรัจฉานแปดสิบเปอร์เซ็นต์ จะเห็นว่า**สัตว์เดรัจฉานนั้นมีแต่ กิน กาม แต่ไม่มีเกียรติ** ไม่มีสมองที่จะคิดไม่มีการพัฒนา มีสมองเพียงเพื่อจะต่อสู้เพื่อกามเพื่อกินเท่านั้น แต่มนุษย์เรานั้นเป็นสัตว์ประเสริฐ มนุษย์จะต้องพัฒนา คือพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจให้ใสสะอาดมากยิ่งขึ้น ไม่ใช่ว่าเราจะอยู่เฉยๆ ประเทศชาติเราต้องพัฒนาเจริญรุ่งเรืองขึ้นเท่าอารยประเทศ ดังนั้นต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ

วันนี้เป็นวันสำคัญ บรรดาญาติโยมทั้งหลาย โดยเฉพาะท่านผู้ว่าราช-การจังหวัด ท่านเข้าใจดีว่าจะทำอย่างไรให้จังหวัดเชียงใหม่มีความเจริญเท่าอารยประเทศ ในขณะเดียวกันก็พัฒนาทั้งการศึกษาถือเป็นจุดสำคัญที่สุด พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์นั้น ท่านวางแนวทางการศึกษาให้ลูกหลานพระสงฆ์สามเณร เพราะท่านเข้าใจว่าพระสงฆ์สามเณรนั้น เป็นลูกหลานชาวไร่ชาวนา เป็นลูกชาวบ้านทั่วไป ถ้าหากไม่ได้รับการส่งเสริมลูกหลานเหล่านั้นก็จะอยู่กับที่ ไม่สามารถพัฒนาสติปัญญา ไม่สามารถพัฒนาหมู่บ้านของตนเองให้ดีขึ้น

ท่านจึงได้สนับสนุนและให้ทุนการศึกษาต่างๆ แก่พระสงฆ์สามเณร องค์ไหนสติปัญญาดี มีความขยัน ตั้งใจเรียน ท่านจะสนับสนุนทั้งกำลังกาย กำลังใจตลอดถึงกำลังทรัพย์ ทำให้มีกำลังทุกภาค ทุกจังหวัดทุกวัดช่วยกันสนับสนุนการศึกษา เรียกว่าทุนการศึกษาสงเคราะห์ให้กับพระสงฆ์สามเณร ในการเรียน

ท่านจะมีกฎระเบียบว่าทุนการศึกษาให้เยาวชน เพราะเยาวชนเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยการพัฒนาชาติ พัฒนาบ้านเมือง เป็นกำลังของชาติพระศาสนา ถ้าบุคลากรเยาวชนเหล่านี้เป็นคนอ่อนแอ มีสติปัญญาอ่อนแล้ว ประเทศชาติศาสนาจะอยู่ได้อย่างไร อันนี้แหละทางคณะสงฆ์ได้พัฒนาเน้นหนักให้พระสังฆาธิการได้จัดหาทุนการศึกษาอันเรียกว่าทุนการสงเคราะห์ ทุกวัดจะทำหมดทั่วประเทศ เพื่อลูกหลานของญาติโยมทั้งหลายจะได้รับการสนับสนุน ทุกวัดให้มีทุนแปดสิบทุนบ้าง ร้อยทุนบ้าง อย่างน้อยสิบ ยี่สิบทุนบ้าง เพื่อให้เยาวชนลูกหลานได้เรียนได้ศึกษา

ไหนๆ ก็ได้พูดการพัฒนาทางด้านการศึกษามา ญาติโยมทั้งหลายจะเห็นได้ว่า พระสงฆ์เดียวนี้การศึกษาไม่ด้อยกว่าชาวโลก พระสงฆ์เดี๋ยวนี้มีศักดิ์มีสิทธิ์เรียนนอกจากนักธรรม ตรี โท เอก บาลีถึงเปรียญธรรม 9 ประโยค แล้วยังมีมหาวิทยาลัยรองรับถึงสองแห่งคือ **มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** กับ **มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย** ต่างผลิตนักศึกษาโดยเฉพาะพระสงฆ์สามเณรให้เรียนปริญญาตรี โท เอก เมื่อท่านเหล่านี้จบแล้วไปไหน บางคนเข้าใจผิดหาว่าพระจะต้องสึก เรียนจบเรียบร้อยแล้วต้องสึกนั้นเป็นการเข้าจผิด มีมิจฉาทิฏฐิอละมีอคติต่อพระ ความจริงพระที่ไม่สึกก็มีมาก อาตมานี้บวชเรียนมาตั้งแต่อายุ 12 ปี จนอายุ 70 แล้วก็ยังไม่สึก จบการศึกษาแล้วยังไม่สึกเลย ยังทำหน้าที่ในการศึกษาอยู่ เดี๋ยวนี้ก็เป็นเจ้าสำนักที่กรุงเทพมหานคร มีพระสงฆ์สามเณรอยู่ร่วมกับอาตมา 80 กว่ารูป มีเปรียญ 3 ถึง เปรียญ 9 ปริญญาตรีถึงปริญญาเอกที่วัดอาตมามีการส่งเสริมให้พระเณรได้เรียนคำสอนในทางพระพุทธศาสนา เมื่อพระเณรจบแล้วไปไหน อาตมาก็ส่งกลับมามาตุภูมิ พระเณรที่เป็นชาวเขาอาตมาก็ส่งกลับปิตุภูมิไปอยู่บนเขา ไปสร้างอาศรมให้ ถ้าหากว่าอยู่ตามพื้นราบก็ให้เขาจัดการศึกษาช่วยเยาวชนอีก เดี๋ยวนี้เราจะเห็นได้ว่าทุกหนทุกแห่งมีพระที่จบปริญญาตรี โท เอก ไปพัฒนากันมากมาย นี้เป็นกำลังสำคัญที่ช่วยการพัฒนา

เยาวชน เป็นจุดสำคัญ ที่วัดของอาตมานั้น เดือนหนึ่งๆ มีพุทธบุตรร่วมสี่ร้อยคน และเป็นสถานที่อบรมของข้าราชการ หน่วยงานต่างๆ หน่วย ดีเอสไอ ก็เคยมาอบรมที่วัดของอาตมา หน่วยงานของกระทรวงกลาโหม สำนักพุทธฯ ก็ไปอบรมสามวันเจ็ดวัน นี้คือเราเรียกว่าไม่เป็นที่ตั้งของวัตถุเพียงอย่างเดียว แต่วัดนั้นเป็นจุดศูนย์รวมทั้งร่างกายและจิตใจ ให้แก่ประชาชน และเยาวชนแห่งชาติ วันก่อนอาตมาได้ไปร่วมประชุมกับคณะแพทย์ ที่โรงพยาบาลสำเด็จเจ้าพระยา โรงพยาบาลเจ้าพระยา โยมก็รู้ว่าเป็นโรงพยาบาลบ้า พอเข้าประชุม หมอท่านกล่าวว่า โรงพยาบาลที่ดีที่สุดของคนไทยนั้นคือวัด วัดเป็นโรงพยาบาลที่ขจัดความเครียด ความไม่สบายกายไม่สบายใจ เราจะเข้าวัดไปทำอะไรกันเล่า ถ้าไม่ได้ไปไหว้พระสวดมนต์

นี่แหละญาติโยมทั้งหลาย วัดเป็นที่พัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจของเยาวชน ทุกวันนี้ อาตมาได้เทศน์ได้แสดงธรรมให้ญาติโยมฟังว่า วัดพระสิงห์ฯ ของเราเป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่ท่านได้ช่วยพัฒนาด้านการศึกษาเหล่านี้ เป็นต้น นอกจากมีศีลแล้ว เราชาวพุทธ เราต้องมี **หิริ** คือความละอายแก่ใจ **โอตตัปปะ** คือความเกรงกลัวต่อบาป สองอย่างนี้เป็น **เทวธรรม** ธรรมของเทวดา ก็อยู่ในสังคมได้อย่างสง่าผ่าเผย อยู่ในสังคมก็เป็นสุขทุกคน จะเห็นว่าคนเราในทุกวันนี้ **ขาดหิริ** ความละอาย จึงกล้ากระทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ และ**ไม่มีโอตตัปปะ** ความเกรงกลัว เราจะเห็นว่าในสมัยแต่ก่อนเขาเจอสถานที่อย่างพระพุทธรูปที่ไหนก็ดี ได้กราบได้ไหว้ เดี๋ยวนี้คนไม่ค่อยเกรงกลัวบาป

พระพุทธรูปตามวัดต่างๆ หายไปมากมาย กระทั่งบางทีคนที่จะขโมยพระพุทธรูป ทำทีเป็นผู้เข้าไปปฏิบัติธรรม ที่แท้ไปดูพระพุทธรูปในวัดเหล่านี้เก่าขนาดไหน องค์ไหนตรงตามใบสั่ง พอเสร็จกิจในการอบรมเรียบร้อยแล้ววันสองวันก็เอารถปิกอัพมาอาราธนาพระกลับไปอยู่ตามที่ต่างๆ คนพวกนี้ไม่เกรงกลัวต่อบาปอกุศลใดๆ ทั้งสิ้น เราต้องช่วยกันรักษาสถาบันพระพุทธ

ศาสนา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวัตถุ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านพิธีกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางด้านบุคคล หลักทางพระพุทธศาสนามีทั้งหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า **ศาสนวัตถุ** คือ สิ่งของวัตถุ พระพุทธรูป สิ่งที่บูชาภายในวัด **ศาสนบุคคล** คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับพระอานนท์ว่า **อานนท์**......ถ้าหากว่าอยากให้พระพุทธศาสนาเจริญ คนในพระพุทธศาสนาต้องช่วยกันรักษา คือไหว้พระสวดมนต์ ปฏิบัติธรรมกรรมฐานง่ายๆ กันอย่างนี้ แต่ขณะเดียวกันพระพุทธศาสนาจะเสื่อมก็ไม่ใช่ใครก็คนในศาสนานี้เอง คือภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ไม่มีการทำวัตรสวดมนต์ ไม่มีการปฏิบัติ ศีล สมาธิ ปัญญา อันนี้แหละจึงทำความเสื่อมให้เกิดแก่พระศาสนา จึงขอฝากให้ญาติโยมว่า บุคลากรทางพระพุทธศานาเป็นสิ่งสำคัญมาก ต้องช่วยกันพัฒนา และสุดท้าย **ศาสนพิธี** พิธีกรรมต่างๆ นั้นเราอย่าได้ละทิ้ง พยายามทำตามในสภาวะท้องถิ่น อย่างพิธีงานศพเขาทำกันอย่างไร เราก็ควรเรียนรู้และนำไปประพฤติปฏิบัติ ให้เป็นแบบเดียวกันอย่างนี้เป็นต้น ถ้าเรามี **หิริ** ความละอายแก่ใจ **โอตตัปปะ** ความเกรงกลัว ก็จะทำให้ตัวเราเจริญขึ้น และทำให้พระพุทธศาสนาเจริญขึ้นไปตามลำดับ

ญาติโยมท่านสาธุชนทั้งหลาย อาตมาแสดงพระธรรมเทศนา ก็เห็นจะพอสมควรแก่เวลา ต่อไปพระสงฆ์จะได้สวดพระอภิธรรม จะเห็นว่าพระธรรมเทศนาในวันนี้ เป็นพระธรรมเทศนาแห่งการให้ข้อคิด เป็นการให้ญาติโยมนำไปคิด นำไปพิจารณา ตามเนื้อหาสาระ ในเรื่องของชีวิตความเป็นอยู่ว่าเราจะอยู่อย่างไร เราจะพัฒนาตัวเราอย่างไร และเราจะต้องรู้จักตัวเรา เรียกว่า ***เราต้องมองตัวเราให้ออก บอกตัวให้ได้ ใช้ตัวให้เป็น*** ว่าเราคือใคร มองตัวให้ออกนั้นก็หมายถึงว่า เราคือใคร เกิดมาแล้วเราทำตัวอย่างไร ถ้าตายไปแล้วจะอยู่ ณ ที่ไหน จะไปทางดีหรือทางชั่ว เราต้องมองตัวเราให้ออก เราจะต้องบอก

ตัวเองให้ได้ว่า สิ่งนี้ไม่ควร สิ่งนี้เป็นบาป สิ่งนี้เป็นอกุศล สิ่งนี้ไม่ใช่อกุศล

ธรรมชาติของคนเรานั้น มีอุปนิสัยอย่างหนึ่งคือ คนอื่นเตือนแล้วไม่ค่อยจะเชื่อฟัง แถมไปโกรธอีกว่ามาเตือนฉันทำไม ฉันโตแล้ว ฉันเก่งกว่าคุณ ฉันมีอายุมากกว่าคุณ แต่ว่าเราบอกตัวเองได้ เตือนตัวเองได้ อย่างที่พระพุทธเจ้าว่า **อตฺตาหิ อตฺตโน นาโถ ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน** เพราะฉะนั้น ตนต้องบอกตัวตน จะทำดีหรือจะทำชั่ว เรียกว่าต้องมองตัวให้ออก บอกตัวให้ได้ ใช้ตัวให้เป็น ให้ทำตามหน้าที่ว่าหน้าที่เราเกิดมาแล้ว เราต้องทำอย่างไร หากทำอย่างนั้นเมื่อตายไปแล้ว จะไปสู่สุคติหรือทุคติอย่างนี้เป็นต้น

เทสนาวสาเน การแสดงพระธรรมเทศนาในวันนี้ **อิมินา ปุญฺญกมฺเมน** ด้วยผลบุญกุศลที่คณะบรรดาเจ้าภาพทั้งหลาย มีท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ คือ นายพิบูลย์ สงวนพงศ์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มูลนิธิครูบาเจ้าศรีวิชัย นายพยูณ มีทองคำ คณะสงฆ์ตำบลพระสิงห์ เขต 1 คณะสงฆ์และศรัทธาประชาชน อำเภอหางดง สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ ศูนย์กัลยาณมิตรธุดงคสถานล้านนา และมูลนิธิธรรมกาย กรมทหารราบที่ 7 ค่ายกาวิละจังหวัดเชียงใหม่ และสาธุชนทุกท่าน

เจ้าภาพทุกท่านทุกคน ต่างมีฉันทานุมัติ มีคติเป็นในแนวเดียวกัน จะอุทิศกัลปนาส่วนบุญกุศลนี้ ถวายแด่พระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์ พระมหาเถระที่มีความงดงามผ่องใสในพระพุทธศาสนา มาเป็นเวลานานถึง 97 ปี หรือถ้านับเป็นเดือน ก็จะได้ 1,164 เดือน หรือจะนับเป็นวันก็จะได้ราวสามหมื่นสี่พันแปดร้อยกว่าวัน หรือจะคิดเป็นเวลา ก็จะได้ราวแปดแสนสามหมื่นแปดพันกว่าชั่วโมง นี่ไม่ใช่บอกเลขหวยโยมนะ แต่นี้เป็นวันและเวลาของพระเดชพระคุณท่าน ที่ท่านได้ใช้ร่างกายนี้เพื่อประโยชน์แก่พระศาสนามาเป็นระยะเวลานานเหลือคณานับ

จึงกล่าวได้ว่า ท่านอุทิศตนเพื่อพระศาสนา และบำเพ็ญคุณประโยชน์

อย่างเต็มที่ ด้วยบุญกุศลเหล่านี้ หากแม้นจิตวิญญาณของพระเดชพระคุณ พระธรรมสิทธาจารย์ สถิตอยู่ ณ แห่งหนตำบลใด บนภูเขาหรือบนต้นไม้ บนฟ้า หรือบนสวรรค์ ขออัญเชิญดวงวิญญาณของพระเดชพระคุณท่าน โปรดได้มารับรู้และร่วมอนุโมทนา รับส่วนบุญส่วนกุศลนี้ ที่เจ้าภาพทั้งเก้าคณะได้กระทำบำเพ็ญไปในวันนี้

ขอให้บุญกุศลเหล่านี้ จงเป็นตบะเดชะพลวปัจจัย เอื้ออำนวยผลให้เจ้าภาพทุกท่านทุกคณะ สมความปรารถนา และขออำนาจบุญกุศลบารมีของพระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์ ได้มาปกปักรักษาทุกท่าน รวมถึงลูกหลานและญาติสนิทมิตรสหายทั้งหลายทั้งปวง ให้มีความสุขกาย สบายใจ สิ่งใดที่เป็นไปในทางที่ชอบ อันประกอบด้วยธรรม ก็ขอให้ความปรารถนาทั้งปวงของท่านทั้งหลายประสบผลสำเร็จในสิ่งนั้น ทุกท่าน ทุกคน

เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา

โดย

พระปิฎกโกศล (นิกร มโนกโร)

เลขานุการเจ้าคณะภาค ๗

วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

วันเสาร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ เวลา ๒๐.๐๐ น.

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

โย โหติ พยตฺโต จ วิสารโท จ พหุสฺสุโต ธมฺมธโร จ โหติ ธมฺมสฺส โหติ อนุธมฺมจารี ส ตาทิโส รุจฺจติ สงฺฆโสภโณติ.

ณ บัดนี้ จักรับประทานแสดงพระธรรมเทศนา พรรณนาศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระชินวรสัมมาสัมพุทธเจ้า ในสังฆโสภณคาถา กล่าวพรรณนาถึงบุคคลผู้ยังหมู่คณะให้งดงาม ตามนัยแห่งพระบาลีใน**สังฆโสภณสูตร จตุกกนิบาต อังคุตตรนิกาย** เพื่อเป็นเครื่องประคับประครองฉลองศรัทธา ประดับปัญญาบารมี เพิ่มพูนกุศลบุญราศีแก่ท่านทั้งหลาย เป็นการอนุรูปแก่การบำเพ็ญกุศลทักษิณานุประทาน ซึ่งคณะศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ ได้พร้อมใจกันบำเพ็ญขึ้น เพื่ออุทิศส่วนกุศลแด่พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ ผู้ล่วงลับไปแล้ว เพราะฉะนั้น จะได้นำธรรมมีคาถามาชี้แจงแสดงพอสมควรแก่เวลาสืบต่อไป

ในวันนี้ คณะท่านเจ้าภาพซึ่งประกอบไปด้วย พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระเทพสิทธาจารย์ ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร คณะสงฆ์วัดเมืองมาง คณะสงฆ์วัดร่ำเปิง และสำนักวิปัสสนาธรรมทุกแห่งในเครือวัดพระธาตุศรีจอมทอง เป็นเจ้าภาพลำดับที่ 1 เจ้าภาพลำดับที่ 2 คือคณะสงฆ์อำเภอจอมทอง เจ้าภาพลำดับที่ 3 คณะสงฆ์อำเภอฮอด เจ้าภาพลำดับที่ 4 โรงพยาบาลเชียงใหม่ราม เจ้าภาพลำดับที่ 5 โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคี จังหวัดราชบุรี ทั้ง 5 คณะนี้ได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลเพื่ออุทิศถวายแด่พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ อดีตเจ้าอาวาส

วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่

นับตั้งแต่พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ ได้ถึงแก่มรณภาพ ตั้งแต่วันที่ 24 มกราคม 2552 ที่ผ่านมา ได้บำเพ็ญกุศลมาโดยลำดับ เมื่อครบ 7 วันแล้วก็จัดให้มีการบำเพ็ญกุศลทุกวันเสาร์ นับได้ว่าวันนี้เป็นสัตตมวารที่ 4 ของการบำเพ็ญกุศล คณะท่านเจ้าภาพทั้ง 5 คณะ ซึ่งนำโดยพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระเทพสิทธาจารย์ ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ได้นำศิษยานุศิษย์มาร่วมบำเพ็ญกุศลถวายพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ เพราะต่างคนต่างระลึกถึงคุณงามความดี ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ ซึ่งหลายๆ คนหลายท่านอาจจะเรียกท่านในชื่อที่แตกต่างกัน เช่น หลวงปู่พระธรรมสิทธาจารย์บ้าง หลวงพ่อหนูบ้าง เจ้าคุณหนูบ้าง เจ้าคุณพระธรรมสิทธาจารย์บ้าง ตามฐานานุรูป แต่การเรียกแบบต่างๆ นั้นก็เรียกด้วยความเคารพ ด้วยความนับถือบูชาในพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์

การที่เราท่านทั้งหลายได้มาร่วมบำเพ็ญกุศลเป็นลำดับมานั้น หรือว่าหลายท่านก็ได้มาบำเพ็ญกุศลในวันนี้เป็นคืนแรก ก็เนื่องมาจากปรารภถึงการมรณภาพของพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ ถือว่าท่านเป็นพระมหาเถระรัตตัญญู คืออยู่มานาน เป็นพระมหาเถระที่มีอาวุโสทั้งโดยอายุทั้งโดยพรรษาเรียกว่าเป็นระดับต้นๆ เพราะในประเทศไทยเรานั้นมีพระมหาเถระที่มีอายุพรรษาถึง 97 ปีนั้น ก็มีจำนวนน้อย โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ก็ถือว่ามีไม่กี่รูป ที่มีอายุถึงขนาดนี้

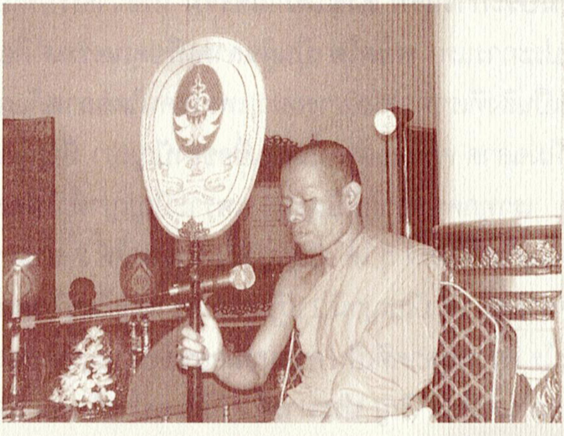
เพราะฉะนั้น หลวงพ่อไม่ใช่เป็นที่เคารพเพราะเพียงท่านมีอายุมาก แต่ท่านเป็นที่เคารพนับถือกราบไหว้บูชาสักการะของญาติโยม สาธุชน ศิษยานุศิษย์นั้น เพราะท่านมีคุณงามความดีเป็นที่ควรระลึกถึง มีคุณงามความดีเป็นที่ควรสักการบูชา เราท่านทั้งหลายโดยเฉพาะพระสงฆ์ หลายท่านเป็นผู้เคยอยู่ใต้

บังคับบัญชาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ หลายท่านก็เป็นศิษยานุศิษย์ เป็นสัทธิวิหาริก เป็นอันเตวาสิกก็มีมากมาย หลายๆ ท่านก็อาจจะไม่มีความคุ้นเคยกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อ การที่เรามาบำเพ็ญกุศลนี้ ก็เพราะนึกถึงคุณงามความดีของท่าน คนที่ได้รับอุปการะก็ถือว่าได้แสดงกตัญญูกตเวที ในฐานะที่ท่านเคยมีอุปการคุณต่อตัวเอง คนที่ไม่เคยรับอุปการะจากหลวงพ่อ ก็มาหาท่านเป็นการบูชาบุคคลซึ่งควรบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า **ปูชา จ ปูชนียานํ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ การบูชาบุคคลที่ควรบูชานั้น เป็นมงคลอันสูงสุด** เป็นเหตุแห่งความเจริญรุ่งเรือง

เพราะฉะนั้น เราท่านทั้งหลายได้มากราบไหว้เคารพบูชาหลวงพ่อนั้นถือว่าเป็นการสร้างมงคลชีวิตให้แก่ตัวเอง หลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์นั้นเป็นพระมหาเถระที่ควรแก่การสักการะเป็นอย่างยิ่ง ท่านอยู่ในร่มเงาของผ้ากาสาวพัสตร์มาเกือบทั้งชีวิตทีเดียว ถ้าเราเอาอายุ 96-97 เป็นตัวตั้งแล้วลบด้วย 20 ก็จะเห็นว่าท่านอยู่ใต้ร่มพระศาสนามาเป็นเวลายาวนานสักเท่าไรเรียกว่า 76 -77 ปี เมื่อเรามองถึงอายุตัวเอง หลายท่านหลายคนก็ อายุไม่ถึงในช่วงที่หลวงพ่ออยู่ในพระพุทธศาสนาด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้น หลวงพ่อจึงเป็นผู้ควรสักการะเคารพนับถือบูชา ท่านได้ทำงานที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามรุ่งเรืองแก่คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร ทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่อุบาสกอุบาสิกาในด้านศีลธรรมต่าง ๆ ในด้านความรู้ อะไรต่างๆ เพราะฉะนั้น ท่านจึงเป็นปูชนียบุคคลของเราท่านทั้งหลาย

การที่หลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์สามารถนำสิ่งต่าง ๆ สามารถยังพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองในเชียงใหม่ ได้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปได้นั้น เพราะท่านมีคุณธรรม คุณธรรมท่านนั้นมีมากมายหลายประการ แต่คุณธรรมส่วนหนึ่งที่อยากจะนำมาพูดก็คือ ท่านมีคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ **ความฉลาด**

ความกล้าหาญ ความเป็นพหูสูต ได้ศึกษาเล่าเรียนมามาก ทรงจำธรรม และการประพฤติตามครองธรรม ท่านมีคุณธรรม 5 ประการนี้ ท่านจึงทำหมู่คณะให้มีความเจริญรุ่งเรือง ทำหมู่คณะให้มีความงดงาม บุคคลเช่นนี้ พระพุทธเจ้าเรียกว่า**สังฆโสภณ** แปลว่า **ผู้ยังหมู่คณะให้งดงาม ผู้นำหมู่คณะให้เจริญรุ่งเรือง** สมดังพระบาลีที่ยกเป็นนิเขปบทเบื้องต้นว่า **โย โหติ พยตฺโต จ วิสารโท จ พหูสุโต ธมฺมธโร จ โหติ ธมฺมสฺส โหติ อนุธมฺมจารี สฺวาทิโส รุจฺจติ สงฺฆโสภโณ** แปลความเป็นภาษาไทยว่า บุคคลใดเป็นผู้ฉลาด 1 เป็นผู้ทรงธรรมมาก 1 เป็นผู้ประพฤติธรรมเหมาะสมแก่ธรรม 1 ผู้มีลักษณะเช่นนี้ ท่านเรียกว่าสังฆโสภณ ผู้ยังหมู่คณะให้งดงาม ผู้ยังหมู่คณะให้เจริญรุ่งเรือง บุคคลที่จะเป็นสังฆโสภณได้นั้น ไม่ใช่เฉพาะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่รวมถึงพุทธบริษัททั้ง 4 ว่า ภิกษุก็ตาม ภิกษุณีก็ตาม อุบาสกก็ตาม อุบาสิกาก็ตาม ผู้ใดผู้หนึ่งที่มีคุณธรรมทั้ง 5 ประการนี้ ล้วนเรียกว่า สังฆโสภณทั้งสิ้น คือยังหมู่คณะให้เจริญรุ่งเรือง บุคคลพวกใดที่มีคุณธรรมทั้ง 5 ประการนี้ ก็จะทำให้หมู่คณะนั้น ให้มีความสวยงาม ให้มีความรุ่งเรือง ให้มีความเจริญก้าวหน้า

เพราะฉะนั้น บุคคลใดก็ตามมีคุณธรรมเหล่านี้อยู่ในหมู่คณะใดก็เป็นเหมือน เพชรน้ำงามในหมู่คณะนั้น หลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ก็เป็นเหมือนเพชรน้ำงามเม็ดหนึ่งในวงการคณะสงฆ์ไทย ท่านได้มาอยู่เชียงใหม่เป็นเวลายาวนาน ท่านอยู่ที่บ้านเกิดเพียงแค่ 20 ปี เท่านั้นเอง เมื่อ 20 ปีผ่านไป ได้บวชในพระพุทธศาสนา ศึกษาเล่าเรียนเป็นเปรียญธรรม 5 ประโยค สมเด็จพระวันรัตหรือว่าสมัยต่อมาเป็นสมเด็จพระสังฆราชปลด วัดเบญจมบพิตรฯ ได้ส่งท่านมาที่เชียงราย หลังจากนั้นได้เข้ามาที่เชียงใหม่ ท่านได้ปฏิบัติงานในทางคณะสงฆ์มาเป็นเวลาช้านานจนถึงปัจจุบัน จนตลอดชีวิตของท่านถึงแม้จะไม่ใช่ชาวเชียงใหม่โดยตรง ก็เรียกว่าเป็นยิ่งกว่าชาวเชียงใหม่ด้วยซ้ำไป หลวงพ่อประกอบด้วยคุณธรรมทั้ง 5 ประการ เรียกได้ว่า **สังฆโสภณ** ผู้ยังหมู่คณะให้งดงาม ซึ่งจะได้อธิบายขยายความในคุณธรรมทั้ง 5 ประการนี้เป็นลำดับไป แต่ก่อนอื่นก็ต้องบอกญาติโยมไว้ก่อนว่า เมื่อกี้ถามท่านเจ้าคุณพระสุวรรณ-เมธี ว่าเทศน์กี่นาที ท่านบอกว่าเทศน์ 30 นาที แต่ท่านเทศน์ 40 ถ้าบอกว่าเทศน์ 40 แล้วมีคนบ่น แต่เมื่อกี้กราบเรียนพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระเทพสิทธาจารย์ ท่านบอกว่าเต็มที่ หลวงพ่อเป็นประธาน ตามใจผู้เทศน์ก็แล้วกัน

คุณธรรมประการแรก สังฆโสภณธรรม หรือว่าธรรมที่เป็นเหตุยังหมู่คณะให้งดงามประการแรก **พยัตโต** เป็นผู้ฉลาดหรือคุณธรรมก็คือความฉลาด ความฉลาดนั้นเป็นสิ่งที่เราทุกคนปรารถนา เพราะคนใดฉลาดก็แสดงว่าคนนั้นไม่โง่ ถ้าคนโง่ก็ไม่ฉลาด ความฉลาดนั้นเป็นชื่อของปัญญา ปัญญานั้นคือความรอบรู้ในเหตุผล เราทุกคนอยากมีปัญญา เพราะปัญญาทำให้ฉลาด ปัญญาทำให้สามารถจะแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ได้ ปัญญานั้นจำแนกได้ 2 ประการ ประการแรกคือ **โกศล** ความฉลาด ปัญญามี 2 ปฏิภาณ ความเฉลียว **โกศล**ความฉลาดนั้น ฉลาดในอะไร ความฉลาดที่เป็น ความหมายของปัญญานั้น ฉลาดที่ 1 ก็คือ **อายโกศล** ฉลาดในความเจริญ ประการที่ 2 ก็คือ **อปายโกศล** ฉลาดในความ

เสื่อม ประการที่ 3 **อุปายโกศล** ฉลาดในอุบาย คนที่มีปัญญานั้นก็จะมีความฉลาดในความเจริญ คือว่ารู้ว่าอันไหนเป็นความเจริญ อันนี้คือความเจริญ ฉลาดในความเสื่อม สามารถจะแยกแยะได้พูดง่าย ๆ ก็เรียกว่ารู้ดีรู้ชั่ว ในขณะเดียวกันก็รู้อุบายคือรู้วิธีการหลีกเลี่ยงจากความเสื่อม ทำอย่างไรจะรอดพ้นจากความเสื่อมได้ และรอบรู้ฉลาดในอุบายวิธีที่จะทำเจริญรุ่งเรืองให้เกิดขึ้นได้ ทำยังไงจึงจะเจริญ เพราะฉะนั้น ความฉลาดที่เป็นลักษณะอันพึงประสงค์นั้นก็คือความฉลาดและรอบรู้ในเรื่องของรู้ดีรู้ชั่วรู้ประโยชน์ ไม่ใช่ประโยชน์

เพราะฉะนั้น ปัญญาในพุทธศาสนานั้น ท่านไม่ได้มุ่งที่มีใบปริญญากำกับ แต่ท่านมุ่งหวังที่ความรู้ดีรู้ชั่ว บัณฑิตในพระพุทธศาสนานั้นฉลาดรู้ดีรู้ชั่ว คนที่ฉลาดนั้น ถ้าฉลาดแบบใช้วิชาความรู้ของตัวเองไปในทางที่ผิดที่ไม่ถูกไม่ต้อง ทำผิดพูดผิดอะไรต่างๆ ทำสิ่งผิดๆ ต่างๆ นั้น ไม่ชื่อว่าคนมีปัญญาในทางพระพุทธศาสนา เพราะคนที่มีปัญญาในทางพุทธศาสนาคือ ฉลาด และสามารถรู้ดีรู้ชั่ว อันนี้คือความหมายของปัญญา ความหมายของโกศล ความฉลาด

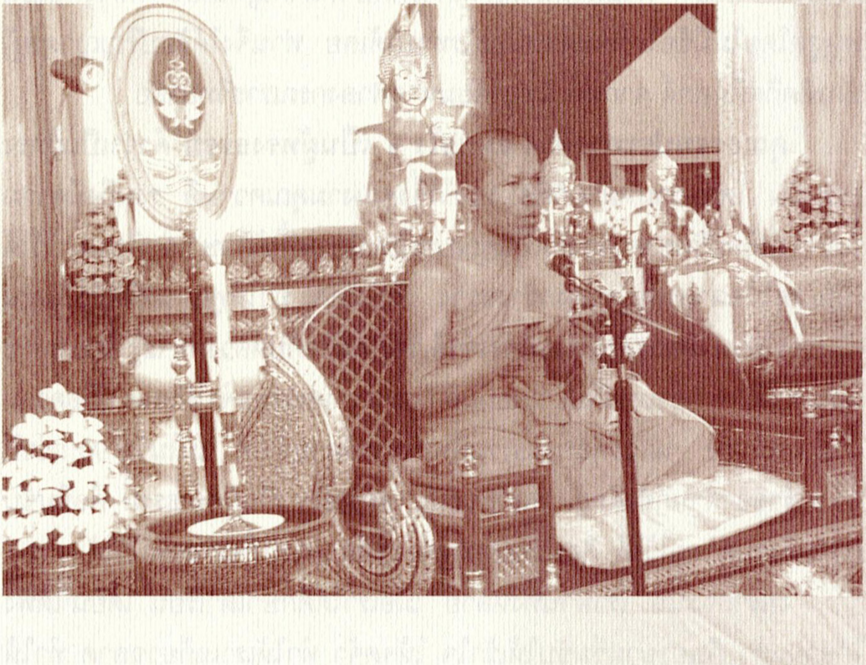
ความหมายประการที่สอง ปฏิภาณ ความเฉลียว หรือว่าความเฉลียวก็คือไหวพริบรู้เท่าทันคน รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้ ปฏิภาณจึงเป็นชื่อของปัญญา เป็นความหมายของปัญญา สามารถที่จะช่วยเหลือ ทำให้เราสามารถสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นได้ สร้างความสำเร็จได้ คนที่รู้ คนที่มีปฏิภาณในขณะเดียวกันนั้น สามารถป้องกันภัยหรือว่ากำจัดภัยที่เกิดขึ้นได้ในทันทีทันใด ตัวอย่างเช่น **นางมณฑลกาสี** ลูกสาวเศรษฐีคนเดียวที่พ่อแม่หวงแหนมาก ดูแลแบบริ้นไม่ให้ไต่ ไรไม่ให้ตอม ให้ลูกสาวอยู่แต่ในปราสาท 7 ชั้น บังเอิญวันดีคืนดีมีการจับนักโทษไปประหาร ผ่านมาทางปราสาทนั้น พอลูกสาวเศรษฐีเห็นนักโทษประหารคนนี้แล้ว เกิดความรักขึ้นมาปัจจุบันทันด่วน เรียกว่าปิ๊งเลย มันเกิดความรักขึ้นมา พอเกิดความรักขึ้นแล้วจะเป็นจะตาย เรียกว่าชีวิตนี้ถ้าขาดชายคนนี้ไม่ได้ ขาดชายคนนี้มีอันต้องตายแน่นอน พ่อแม่

พอทราบข่าวก็พยามยามห้ามปรามทุกวิถีทาง ว่าชายคนนั้นเป็นนักโทษ จะไปเกี่ยวข้องไม่ได้ แต่ลูกสาวเมื่อเกิดความรัก ความรักนั้นจะทำให้คนตาบอด เรื่องเหตุเรื่องผลก็หมดไป

ลูกสาวเศรษฐีจึงให้สินบนเจ้าหน้าที่ให้เปลี่ยนตัวนักโทษ แล้วเอานักโทษมาแต่งงานกับตน ไอ้เจ้านักโทษมีสัญชาติญาณเป็นโจร เจ้าโจรไร้ปัญญาผู้นี้คิดว่า จะทนอยู่กับลูกสาวเศรษฐีทำไม เมื่อมีเงินมีทองใช้ น่าจะเอาไปซื้อเหล้า เล่นการพนัน น่าจะมีความสุขมากกว่า เจ้าโจรจึงวางแผนจะหลอกเอาทรัพย์สินจากลูกสาวเศรษฐี จึงบอกกับลูกสาวเศรษฐีว่า *"การที่พี่รอดตายมานี้ก็เพราะพี่ไปบนบานสานกล่าวไว้กับเทวดา"* ลูกสาวเศรษฐีบอกว่าไม่เป็นไรไปแก้บนก็ได้ เจ้าโจรบอกกับลูกสาวเศรษฐีว่า ให้แต่งองค์ทรงเครื่องไปเต็มที่ ใส่เพชรนิลจินดาไปให้มากที่สุด แล้วให้คนตามไปส่งที่ภูเขา พอถึงเชิงเขามันกลับให้คนที่มาด้วยรออยู่ข้องล่าง และตนเองจะเดินขึ้นเขากับลูกสาวเศรษฐีลำพังสองคน พอถึงยอดเขาแล้ว สามีจอมโจรจึงบอกให้ลูกสาวเศรษฐีทราบว่า ที่ตนบอกให้ขึ้นมาไม่ใช่เป็นการแก้บน แต่เพื่อจะพามาฆ่าชิงทรัพย์ ลูกสาวเศรษฐีจึงบอกกับสามีโจรของเธอว่า ทรัพย์สิน สมบัติ เป็นของพี่อยู่แล้ว ไว้ชีวิตน้องจะได้ไหม สามีโจรของเธอไม่เชื่อ คิดแต่จะฆ่าเท่านั้น

เมื่อนางมณฑลเกสีอ้อนวอนสามีไม่ได้ จึงคิดว่าเป็นความโง่เขลาของนางแท้ๆ ที่เลี้ยงโจรไว้ในบ้าน นางคิดว่าอันธรรมดาของปัญญา ธรรมชาติไม่ได้สร้างไว้ต้มแกงกิน ปัญญาไม่ได้มีไว้ติดตัวกินแทนข้าว แต่ปัญญามีไว้ใช้พิจารณา นางจึงคิดพิจารณาว่าจะทำอย่างไรจึงจะรอดชีวิตไปได้ นางจึงได้ความคิดว่าคุณธรรมประการที่ 3 **พหุสุโต** เป็นผู้สดับรับฟังมาก มีสุตะมาก หรือว่าความเป็นพหูสูต คือได้ยินได้ฟังมาก ได้ศึกษาเล่าเรียนมามาก ทำให้เป็นผู้ฉลาดรู้ความเจริญ รู้ความเสื่อม รู้อุบายที่จะสร้างความเจริญ รู้อุบายวิธีที่จะละเว้นจากความเสื่อม

สุตะ ตามศัพท์บาลีก็คือ สิ่งที่ได้ยินได้ฟัง แต่ในความหมายก็คือสิ่งที่ได้ศึกษาเล่นเรียน สิ่งที่อ่านทุกอย่าง คนอ่านมาก ฟังมาก ศึกษามาก ถือว่าเป็นพหูสูต คนเป็นพหูสูตทำให้มีความเฉลียวฉลาด หลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์เป็นผู้ที่ใฝ่ใจในการศึกษา ได้อ่านประวัติของหลวงพ่อ จบประถมศึกษาปีที่ 4

ในขณะที่มีอายุ 14 ปี ท่านได้อบรมเป็นครูแล้วก็สอน เป็นครูตั้งแต่อายุ 15 ปี แถวบ้านเกิด รับเงินเดือนตั้งแต่ 8 บาท เมื่อมองย้อนกับไปในอดีต หลวงพ่ออายุ 15 ปี พ.ศ. 2470 ก่อนที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทยด้วยซ้ำไป หลวงพ่อเป็นครู ไม่ใช่ธรรมดา เด็กชายหนู นายหนู จบ ป.4 แล้วไปอบรมเป็นครูแล้วก็สอนในโรงเรียน ไม่ใช่ธรรมดา แสดงว่าเป็นคนฝักใฝ่ด้านการศึกษาเล่าเรียนมาก เมื่อท่านอายุครบ 20 ปี ท่านจึงลาออกจากราชการครู แล้วออก

บวชในพระพุทธศาสนา ติดใจพระศาสนา ย้ายไปศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพฯ จบนักธรรมเอก เปรียญธรรม 5 ประโยค ชีวิตหลวงพ่อยุ่งอยู่กับเรื่องการศึกษา สมเด็จพระวันรัต สมเด็จพระสังฆราชปลด ส่งท่านมาทำหน้าที่ด้านการศึกษา ที่เชียงรายและเชียงใหม่ หลวงพ่อทำหน้าที่ศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ตาม พ.ร.บ. คณะสงฆ์ 2484 ท่านทำหน้าที่ด้านการศึกษาที่สำคัญทีเดียว หลวงพ่อเป็นพหูสูตโดยไม่มีข้อใดที่จะตำหนิอะไรท่านได้เลย ท่านจึงได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คุณธรรมประการที่ 4 ธมฺมธโร จ เป็นผู้ทรงธรรม คำว่าเป็นผู้ทรงธรรมนั้น โดยความหมายก็คือ ทรงไว้ซึ่งคุณงามคุณความดี รวมถึงมีความทรงจำในศิลปวิทยาต่างๆ อันเป็นคุณประโยชน์ตามที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาไว้ได้ เป็นเหตุให้ฉลาดรอบรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้คิด ทำให้พูด แต่สิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์ หลวงพ่อมีความทรงจำดี ใครใกล้ชิดกับหลวงพ่อจะรู้ โดยเฉพาะถนนหนทางจากอำเภอนี่ไปอำเภอนั่นกี่กิโลเมตร หลวงพ่อจำได้หมด นี่คือความสามารถพิเศษ หลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ท่านจำได้ แม้ในวัย 90 กว่าปี ความจำของท่านก็ยังดีอยู่ เพราะฉะนั้น **ธมฺมธโร** เป็นผู้ทรงธรรม คือซึมซับความดีงามต่างๆ ไว้ได้ ศิลปวิทยาการต่างๆ ก็สามารถที่จะทรงจำไว้ได้

เพราะฉะนั้น เราท่านทั้งหลาย เมื่อเราได้ศึกษาเล่าเรียน ได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่านแล้ว ก็พยายามซึมซับให้เข้าใจ ให้จดจำ ทำให้เราเฉลียวฉลาด ทำให้เราทำพูดคิดแต่สิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์ ลำพังการทรงจำธรรมะไว้ได้อย่างเดียว ทรงจำศิลปวิทยาไว้ได้อย่างเดียว ถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติก็ไร้ความหมาย

คุณธรรมประการที่ 5 ธมฺมานุธมฺมปฏิปตฺติ คือ**ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม** อย่างเช่นเราใช้เมตตากรุณา เรามีความปรารถนาดีต่อคนอื่น ซึ่งต้องใช้เมตตาให้ถูก บ้างครั้งเห็นบุคคลใดหรือเห็นคนที่เรารักทำสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร กลับช่วยเหลือเขาทำอย่างนั้นอย่างนี้ เรียกว่าใช้เมตตาในทางที่ไม่ถูกไม่ควร

เราเป็นผู้บังคับบัญชา หากมีความรักคนหนึ่งอีกคนหนึ่งเกลียด บุคคลที่ควรจะได้รับยกย่องกลับไม่ได้ การใช้เมตตาบางครั้งมี **ฉันทาคติ** ลำเอียงเพราะชอบ หรือ **โทสาคติ** ลำเอียงเพราะชัง ก็มี

เพราะฉะนั้น การประพฤติสมควรแก่ธรรม ก็คือประพฤติธรรมให้ถูกต้องเหมาะสมแก่การนั้น เมื่อปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ได้รับ ก็ทำงานให้เหมาะสมกับตำแหน่งงานหน้าที่ของตัวเอง ทำงานหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ให้ถูกต้อง เว้นสิ่งที่ควรเว้น ทำสิ่งที่ควรทำ ไม่ทำตามอำนาจความพอใจของตัวเอง หรือทำตามความพอใจของคนอื่นหรือพวกพ้อง ยึดธรรมะเป็นหลักสำคัญ ยึดความถูกต้องเป็นหลักสำคัญ ไม่ยึดตัวเองไม่ยึดพวกพ้อง เช่นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจเรื่องความถูกต้อง ถ้าไม่มีคุณธรรมข้อนี้ ตัดสินไปตามความพอใจของตัวเองบ้าง ตัดสินใจไปตามกระแสหรือว่าที่โลกเขาว่ากันบ้าง ย่อมทำให้เกิดความเดือดร้อนสับสนวุ่นวาย

จะเห็นว่า หลวงปู่พระธรรมสิทธาจารย์ ท่านมีธรรมะนี้อยู่ในตัวของท่าน ท่านทำหน้าที่ของท่านในความเป็นพระ ยึดมั่นในศีลาจารวัตร ในความเป็นเจ้าอาวาส ท่านก็ปฏิบัติงานของเจ้าอาวาสอย่างสมบูรณ์ แม้แต่ในขณะที่เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ท่านก็ไปร่วมงานคณะสงฆ์ ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ ไม่เคยขาด ท่านเป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่าง แม้ร่างกายของท่านไม่เอื้ออำนวย มีงานคณะสงฆ์ที่ใดท่านก็ไปทุกที่ทุกแห่ง หลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ หลวงพ่อพระเทพสิทธาจารย์ เป็นแบบอย่าง ท่านไม่นิ่งงานคณะสงฆ์ เป็นกำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นกำลังใจให้ลูกศิษย์ลูกหา ท่านจึงเป็นที่รักเคารพบูชาของทุกคน ท่านสาธุชนทั้งหลาย หลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ ท่านมีคุณธรรมทั้ง 5 ประการดังกล่าวมา จึงได้นามว่า **สังฆโสภณ** ผู้นำหมู่คณะสงฆ์ให้งดงาม ผู้นำหมู่คณะให้เจริญรุ่งเรือง

แม้จะมีคุณธรรมมากมายประการใด ก็ไม่สามารถจะหนีความจริงของชีวิต

คือความตายไปได้ แม้จะมีคุณงามความดี ปรารถนาความดีประการใด ก็หนีความตายไม่ได้ ความตายเป็นภัยชนิดหนึ่ง องค์พระสัมมาสัมมาพุทธเจ้าเรียกว่า **อมาตามุติกภัย** ก็คือภัยที่พ่อแม่ไม่สามารถที่จะช่วยลูกได้ ลูกก็ไม่สามารถที่จะช่วยพ่อแม่ได้เช่นกัน อมาตามุติกภัยมี 3 ชนิด **ชราภัย** ภัยคือความแก่ประการหนึ่ง **พยาธิภัย** ภัยคือความเจ็บประการหนึ่ง **มรณภัย** ภัยคือความตายประการหนึ่ง เมื่อภัย 3 ชนิดนี้เกิดขึ้นแล้ว พ่อแม่ไม่สามารถที่จะช่วยลูกได้ พ่อแม่แก่ พ่อแม่เจ็บ หรือพ่อแม่กำลังจะตาย ลูกแม้จะรักพ่อรักแม่ขนาดไหน ไม่สามารถจะขอให้ฉันแก่แทนพ่อแม่เถอะ ขอฉันเจ็บแทนพ่อแม่เถอะ ขอให้ฉันตายแทนพ่อแม่เถอะ ขอร้องอย่างไรก็ไม่สำเร็จ ในทำนองเดียวกัน ลูกแก่ ลูกเจ็บลูกจะตายพ่อแม่ก็ไม่สามารถที่จะต่อลองหรือว่าขอร้องแทนลูกได้ เรียกว่าเป็นอมาตามุติกภัย ภัยที่พ่อแม่ช่วยลูกไม่ได้ ลูกก็ช่วยพ่อแม่ไม่ได้ ชีวิตของเราไม่แน่นอน จะแตกจะดับเมื่อไหร่ก็ไม่ทราบ

เราต้องทำชีวิตของเราให้เป็น**สุชีวิต** ชีวิตที่ดี เป็น**เสฏฐชีวิต** ชีวิตที่ประเสริฐ เป็น**อโมฆะชีวิต** ชีวิตที่ไม่ว่างเปล่า ไม่ไร้สาระ เราเกิดมาทั้งทีต้องเอาดีให้ได้ เพราะเราทุกคนนั้นตายแล้วจะได้เกิดเป็นมนุษย์อีกหรือเปล่าก็ไม่รู้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยหยิบฝุ่นที่พื้นปฐพี มาวางบนปลายเล็บ แล้วตรัสถามภิกษุทั้งหลายว่า ภิกษุทั้งหลายฝุ่นที่ปลายเล็บกับฝุ่นบนพื้นมหาปฐพีอันไหนมากกว่ากัน ภิกษุทั้งหลายกราบทูลว่า ฝุ่นบนปลายเล็บเพียงนิดหน่อยเทียบกับฝุ่นบนพื้นปฐพีไม่ได้เลย องค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า ฝุ่นที่ปลายเล็บมีจำนวนน้อยฉันใด คนที่ตายจากมนุษย์แล้ว จะไปเกิดเป็นมนุษย์อีกหรือไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ มีจำนวนน้อยเหมือนกับฝุ่นที่ปลายเล็บฉันนั้น เทียบกันไม่ได้กับคนที่จะไปเกิดในทุคติเลย พระพุทธเจ้าเปรียบเทียบฝุ่นที่เล็บกับฝุ่นในแผ่นดิน มันเทียบกันไม่ได้เลย พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า **กิจฺโฉ มนุสฺสปฏิลาโภ** การได้เป็นมนุษย์นั้นเป็นของยาก **กิจฺฉํ มจฺจาน ชานตํ** ชีวิตของสัตว์

ทั้งหลายก็เป็นของยาก

เพราะฉะนั้น เมื่อเราเกิดมาแล้วก็ทำชีวิตของเราให้มีค่า เป็นชีวิตที่มีประโยชน์ เพราะชีวิตของคนเรานั้นสั้นเหลือเกิน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบเทียบว่า ชีวิตของเราเหมือนหยดน้ำค้าง น้ำค้างกลางคืนมันเกาะอยู่ตามใบไม้ เกาะตามหญ้า พอสว่างขึ้นแสงแดดมากระทบ หยดน้ำค้างก็ถูกแสงแดดแผดเผาฉันใด ชีวิตของคนเราก็สั้นเพียงนั้น มันจะแตกดับเมื่อไรก็ไม่รู้ ขอให้เราท่านทั้งหลายตั้งอยู่ในความไม่ประมาท นำชีวิตของเราให้มีแต่บุญกุศล ทำดี คิดดี พูดดี เพราะสิ่งที่ทำเป็นที่พึ่งของเรานั้นก็คือบุญกุศล พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า **ปุญฺญานิ ปรโลกสฺมึ ปติฏฺฐา โหติ ปานินํ** บุญเป็นที่พึ่งของสัตว์ทั้งหลายในโลกเบื้องหน้า

เราทั้งหลายอย่าประมาท พระพุทธเจ้าจึงตรัสเตือนว่า **ภยํ ธมฺมา สงฺขารา อปฺปมาเทน สมฺปาเทถ** สังขารทั้งหลายมีความเปลี่ยนไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงยังประโยชน์ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท ***สรรพสิ่งอยู่แค่วิบัติ สรรพสัตว์อยู่แค่ตาย สูทั้งหลายอย่าประมาท*** เราท่านทั้งหลายเมื่ออยากให้ชีวิตของเราเป็นชีวิตที่มีคุณค่า เป็นชีวิตที่มีประโยชน์ ทำให้ชีวิตของเราให้มีคุณธรรมทั้ง 5 ประการ ตามพระบาลีที่ได้ยกเป็นนิกเขปบทเบื้องต้นว่า **โย โหติ พยตฺโต จ วิสารโท จ** เป็นอาทิ **ผู้เป็นคนฉลาดหนึ่ง เป็นผู้กล้าหนึ่ง เป็นพหูสูตหนึ่ง เป็นผู้ทรงธรรมหนึ่ง เป็นผู้ปฏิบัติธรรมตามสมควรหนึ่ง ท่านเรียกว่า สังฆโสภณ ผู้ยังหมู่คณะให้งดงาม** ดังนี้

อิมินา กตปุญฺเญน ด้วยอำนาจบุญกุศลที่คณะท่านเจ้าภาพได้ร่วมกันให้เป็นไป ขอท่านทั้งหลายจงตั้งกัลญาณจิต อุทิศกัลปนาผลถวายแด่ พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมสิทธาจารย์ หากท่านได้ทราบด้วยญาณวิถีทางใดทางหนึ่งแล้วอนุโมทนา ก็จะได้รับส่วนบุญส่วนกุศล จะได้เสวยสุขสมบัติทิพยสมบัติในสัมปรายภพ สมเจตนาปรารภของคณะท่านเจ้าภาพสืบต่อไป

เทศนาปริโยสาเน ในอวสานการเป็นที่จบลงแห่งพระธรรมเทศนานี้ **รตนตฺยานุภาเวน** ด้วยอนุภาพคุณพระศรีรัตนตรัย คือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ **ทุกฺขปฺปตฺตา จ นิทฺทุกฺขา** ขอท่านทั้งหลายถึงแล้วซึ่งทุกข์ จงนิราศปราศจากทุกข์ **ภยปฺปตฺตา จ นิพฺภยา** ขอท่านทั้งหลายถึงแล้วซึ่งภัยจงนิราศปราศจากภัย **โสกปฺปตฺตา จ นิสฺโสกา** ขอท่านทั้งหลายถึงแล้วซึ่งโศก จงนิราศปราศจากโศก **สทา โสตฺถี ภวนฺตุ โว** ขอความสุขสวัสดิ์ จงอุบัติบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลาย ที่มาประชุมสโมสร ณ สถานที่แห่งนี้โดยถ้วนหน้า

รับประทานแสดงพระธรรมเทศนา ในสังฆโสภณคาถา มาพอสมควรแก่เวลา ขอสมมุติยุติคงไว้แต่เพียงเท่านี้

เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้.

รายชื่อ
ผู้แสดงพระธรรมเทศนา
และสวดอภิธรรม

งานบำเพ็ญกุศลถวายแด่

พระธรรมสิทธาจารย์

(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)

ณ พระวิหารหลวง

วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร

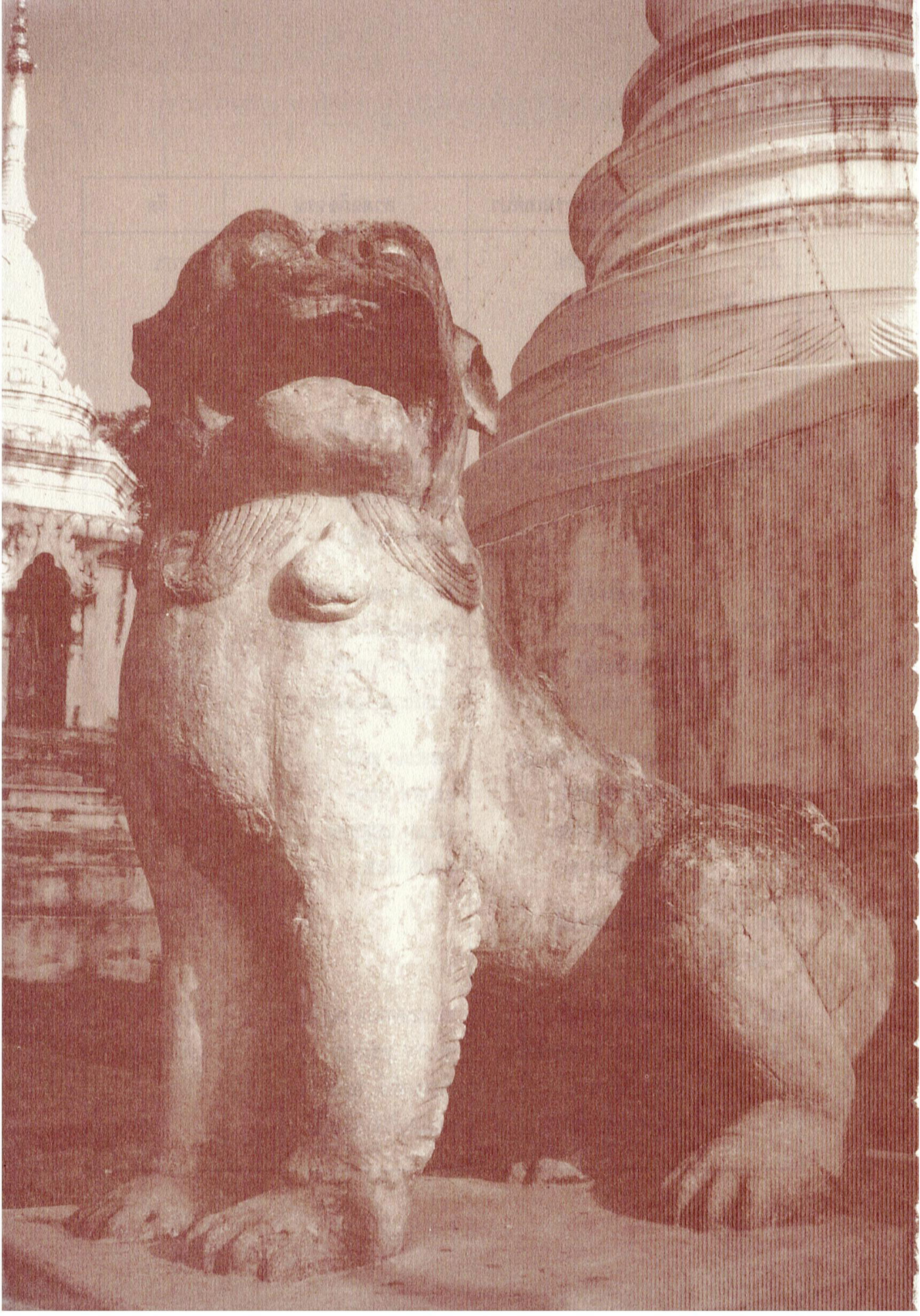
อ.เมือง จ.เชียงใหม่

วัน เดือน ปี	แสดงพระธรรมเทศนา	สวดอภิธรรม	วัด
อาทิตย์ 25 ม.ค. 52	พระครูวินัยธรขัชวาล ชวนปญฺโญ วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร ธรรมพื้นเมือง - มาลัยโผด (กลางวัน)	พระครูปลัดชรินทร์ อินฺทปญฺโญ พระมหาประชา นิติสาโร พระอุทัย อริยวํโส พระประดุจ ขินฺทตฺโต	พระสิงห์ฯ
อาทิตย์ 25 ม.ค. 52	พระเทพรัตนสุธี รองเจ้าคณะภาค 7 วัดปทุมคงคา พระอารามหลวง กรุงเทพฯ	พระครูวิบูลย์กิตติรักษ์ พระมนตรี จิตฺตทนฺโต ส.ณ.ไพบูลย์ วิญญูผล ส.ณ.อนุวัตร์ มณีเกยูร	ช่างแต้ม
จันทร์ 26 ม.ค. 52 (กลางวัน)	พระสิงหวิชัย เจ้าคณะอำเภอเมืองเชียงใหม่ รก.จล.วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร อ.เมือง จ.เชียงใหม่		
จันทร์ 26 ม.ค. 52	พระราชปัญญาโมลี รองเจ้าคณะจังหวัดลำพูน วัดพระธาตุหริภุญชัย วรมหาวิหาร จ.ลำพูน	พระมหาพิสดาร ปิยวณฺโณ พระศราวุฒิ ขนฺติโสภโณ พระพุทธิพงษ์ จิตญาโณ พระธีรยุทธ ธีรปญฺโญ	พระธาตุหริภุญชัยฯ
อังคาร 27 ม.ค. 52 (กลางวัน)	พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กลฺยาโณ) เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว อ.ปากเกล็ด อ.เมือง จ.นนทบุรี	(ปาฐกถาธรรมพิเศษ)	

วัน เดือน ปี	แสดงพระธรรมเทศนา	สวดอภิธรรม	วัด
อังคาร 27 ม.ค. 52	พระเทพวรสิทธาจารย์ รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ จล.วัดพระธาตุดอยสุเทพ ราชวรวิหาร จ.เชียงใหม่	พระมหาหัสธชัย พุทฺธสโร พระคำ คุณสํวโร พระกฤษณะ สุมโณ ส.ณ.ประคอง ทองทา ป.	พระธาตุดอยสุเทพฯ
พุธ 28 ม.ค. 52	พระโพธิรังษี เจ้าคณะอำเภอดอยสะเก็ด เจ้าอาวาสวัดดอยสะเก็ด อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	ส.ณ.โสภณ ปวนคำ ป. ส.ณ.สรศักดิ์ วังหงษา ส.ณ.ถาวร เพชรอ่างขาง ส.ณ.วัชรพงษ์ เครือฟ้าพิลาส	วัดดอยสะเก็ด
พฤหัสบดี 29 ม.ค. 52	พระวิสุทธิสุนทร เจ้าคณะแขวงบางพลัด เจ้าอาวาสวัดอมรคีรี กรุงเทพฯ	พระมหาประพัฒน์ ปิยธมฺโม พระมหา เนติวุฒิ เนติวุฑฺโฒ พระอัทธกฤตย์ จตุภทฺโท พระมหาพิบูลย์ ปญฺญาสุโข	ศรีโสดาฯ อ.เมืองเชียงใหม่
ศุกร์ 30 ม.ค. 52	พระวิสุทธิวงศาจารย์ เจ้าคณะภาค 7 วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กทม.	พระปิฎกโกศล พระครูปลัดเกษม จิตฺตญาโณ พระครูสิริปริยัตยานุศาสก์ พระครูสิริเจติยานุกูล	ปากน้ำ กทม. พันตอง ศรีโสดาฯ ดอยสุเทพฯ
เสาร์ 7 ก.พ.. 52	พระพุทธิสารโสภณ เจ้าคณะจังหวัด ช.ม.-ล.พ.-ม.ส.(ธ) เจ้าอาวาสวัดล้านนาญาณสังวราราม อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	พระครูวินัยสารโกศล พระครูมหาเจติยานุรักษ์ พระมหาสุดแดน สุทฺธธมฺโม พระมหาอุดร ทีปวํโส	เจดีย์หลวง วรวิหาร

วัน เดือน ปี	แสดงพระธรรมเทศนา	สวดอภิธรรม	วัด
เสาร์ 14 ก.พ.. 52	พระสุวรรณเมธี วัดพระธาตุศรีจอมทอง วรวิหาร อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	พระมหาเดช กิตฺติสทฺโท พระมหาธนกฤต สุจิตฺโต พระมหาพนมกรณ์ จิตเมธี พระอานนท์ ปญฺญาปโชโต	พระธาตุศรีจอมทอง วรวิหาร
เสาร์ 21 ก.พ.. 52	พระปิฎกโกศล เลขานุการเจ้าคณะภาค 7 วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กทม.	พระมหาวิเชียร ปภสฺสโร พระมหาวิสุทธิ์ จิตปุญฺโญ พระมหาชำนาญ มหาชาโน พระมหามนัส ญาณมโน	ปากน้ำ กรุงเทพฯ
เสาร์ 28 ก.พ.. 52	พระครูโสภณธรรมานุวัตร เจ้าคณะอำเภอสารภี เจ้าอาวาสวัดพระนอนป่าเก็ดถี่ อ.สารภี จ.เชียงใหม่	พระครูสาทรกิจโกศล พระอิ่นคำ อินฺทวณฺโณ พระมหามงคล มหาปญฺโญ พระสุทธิชัย สุทฺธิชโย	พระนอนป่าเก็ดถี่
พฤหัสบดี 5 มี.ค. 52 (วันอุบาลี)	พระวิสุทธิวงศาจารย์ เจ้าคณะภาค 7 วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กทม.	(วันอุบาลี - ทักษิณานุประทาน ทำบุญอุทิศส่วนกุศลแด่บรรพชน เป็นประจำทุกๆ ปี)	
เสาร์ 7 มี.ค. 52	พระราชเขมากร รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ จล.วัดเจ็ดยอด พระอารามหลวง อ.เมือง จ.เชียงใหม่	พระสุคำ สิริสุวณฺโณ พระกิตติวา โชติปญฺโญ พระสวัสดิ์ อภินนฺโท พระศรีสุข ติกฺขวีโร	เจ็ดยอด ฯ

วัน เดือน ปี	แสดงพระธรรมเทศนา	สวดอภิธรรม	วัด
เสาร์ 14 มี.ค. 52	พระครูบุรีตารกานุรักษ์ เจ้าคณะอำเภอเชียงดาว เจ้าอาวาสวัดอินทาราม อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	ส.ณ.ธนาคร จันตา ส.ณ.โชค เงินตัน ส.ณ.ธนัช ลอจา ส.ณ.อุทัย คำพันธ์	อินทาราม
เสาร์ 21 มี.ค. 52	พระราชเจติยาจารย์ รก.เจ้าอาวาสวัดเจดีย์หลวง วรวิหาร อ.เมือง จ.เชียงใหม่	พระครูมหาเจติยานุรักษ์ พระมหาอุดร ทีปวํโส พระวิศรุต ถิรวิริโย พระภคิน ธมฺมชโย	เจดีย์หลวงฯ
เสาร์ 28 มี.ค. 52	พระครูอดุลสีลกิตติ์ เจ้าคณะตำบลหายยา เจ้าอาวาสวัดธาตุคำ อ.เมือง จ.เชียงใหม่	พระมหาจำลอง กลฺยาณสิริ พระครูสมุห์ประจบ จิรวฑฺฒโน พระสุทัศน์ สุวฑฺฒโน พระเฉลิมวุฒิ มิตฺตธมฺโม	ธาตุคำ
เสาร์ 4 เม.ย. 52	พระมหาเกษม เขมาภินนฺโท เจ้าคณะตำบลฟ้าฮ่าม เจ้าอาวาสวัดท่าสะต๋อย อ.เมือง จ.เชียงใหม่	พระสะเด็ด สุทฺธิโก ส.ณ.เสาร์ คำหงษ์ ส.ณ.แสง แสงสุวรรณ ส.ณ.ผัด เสอาย	ท่าสะต๋อย
เสาร์ 11 เม.ย. 52	หยุดเทศกาลสงกรานต์		
เสาร์ 18 เม.ย. 52	พระมหาสง่า ธีรสํวโร อาจารย์ มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่ เจ้าอาวาสวัดผาลาด อ.เมือง จ.เชียงใหม่	พระมหาศตวรรษ คมฺภีรธมฺโม พระจะจู ญาณวิชโย พระกนกศักดิ์ จนฺทสิริ พระเอกนรินท์ อนิญฺชิโต	หัวข่วง (แสนเมืองมาหลวง)

รายนามเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลศพ
พระเดชพระคุณพระธรรมสิทธาจารย์
(หลวงปู่หนู ถาวรมหาเถร)
อดีตเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร
อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่

วันอาทิตย์ที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. พระราชปรีชาญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดอำนาจเจริญ

๒. พระครูประจักษ์พัฒนคุณ เจ้าคณะตำบลช้างม่อย วัดแสนฝาง พร้อมคณะศรัทธาวัดแสนฝาง ตำบลช้างม่อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๓. คณะสงฆ์ คณะศรัทธา ศิษยานุศิษย์วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๔. คณะผู้ปฏิบัติธรรมวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๕. ธุดงคสถานล้านนา กัลยาณมิตรล้านนา และมูลนิธิพระธรรมกาย

เจ้าภาพถวายน้ำปานะ

๑. พระครูวิมลญาณประยุต ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร รก.เจ้าคณะอำเภอสันกำแพง พร้อมกับคณะศรัทธาวัดร้องวัวแดง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

วันจันทร์ที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. พระมงคลวิสุต (หลวงปู่ครูบาดวงดี สุภทฺโท) เจ้าอาวาสวัดท่าจำปี อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

๒. ครอบครัววัฒนพูน ครอบครัวจินะฤทธิ์

๓. ครอบครัวคุณยายจันทร บริบูรณ์

๔. พระมหาจินตวัฒน์ จารุวฑฺฒโน เจ้าอาวาสวัดม่วงชุม อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

๕. ธุดงคสถานล้านนา กัลยาณมิตรล้านนา และมูลนิธิพระธรรมกาย

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. พระครูวิทิตศาสนาทร (ดร.) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๒. พระครูใบฎีกาหล้า อมรเมโธ วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร

๓. คุณมณีวิไล ชัยศุภฤกษ์นิมิต ขนมไทยมาตรฐาน ๕ ดาว

๔. ร้านฝ้ายเบเกอรี่ เชียงใหม่

๕. ร้านผึ้งน้อยเบเกอรี่ เชียงใหม่

วันอังคารที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. สโมสรโรตารี่ในจังหวัดเชียงใหม่ โดย ดร.ศุภวัตร ภูวกูล

๒. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๓. มูลนิธิพุทธสถานเชียงใหม่

๔. พุทธนิคมและวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) อำเภอเมือง พร้อมคณะศรัทธา

๕. วัดป่าตึง (หลวงปู่หล้า) ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
๖. ธุดงคสถานล้านนา กัลยาณมิตรล้านนา และมูลนิธิพระธรรมกาย

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. พระครูภาวนาภิรัช เจ้าอาวาสวัดร่ำเปิง ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๒. คุณนิตยา ลิ้มจรูญ และเพื่อน, คุณเครือวัลย์ แซ่เบ้ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓. คุณมณีวิไล ชัยศุภฤกษ์นิมิต ขนมไทยมาตรฐาน ๕ ดาว
๔. ร้านฝ้ายเบเกอรี่ เชียงใหม่
๕. ร้านผึ้งน้อยเบเกอรี่ เชียงใหม่

วันพุธที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. คณะศรัทธาวัดป่าแดงมหาวิหาร ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๒. คณะศรัทธาวัดฝายหิน ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๓. น.ส.ชุลีณัฐ โล่ห์เพชร น.ส. เกสร ผิวผ่อง
๔. หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์
๕. ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดลำพูน
๖. ธุดงคสถานล้านนา กัลยาณมิตรล้านนา และมูลนิธิพระธรรมกาย

เจ้าภาพถวายน้ำปานะ

๑. พระครูภาวนาภิรัช เจ้าอาวาสวัดร่ำเปิง ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๒. ร้านเสริมสวยนุช เชียงใหม่

๓. คุณนิตยา ลิ้มจรูญ และเพื่อน
๔. คุณมณีวิไล ชัยศุภฤกษ์นิมิต ขนมไทยมาตรฐาน ๕ ดาว
๔. ร้านฝ้ายเบเกอรี่ เชียงใหม่
๕. ร้านผึ้งน้อยเบเกอรี่ เชียงใหม่

วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. จังหวัดเชียงใหม่ โดย คุณวิบูลย์ สงวนพงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ และข้าราชการจังหวัดเชียงใหม่
๒. มูลนิธิครูบาศรีวิชัย เชียงใหม่
๓. นายพยูณ มีทองคำ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี พร้อมครอบครัว
๔. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๕. สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ
๖. คณะสงฆ์อำเภอหางดง และคระศรัทธาประชาชนอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
๗. คณะสงฆ์ตำบลพระสิงห์ เขต ๑ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๘. ธุดงคสถานล้านนา กัลยาณมิตรล้านนา และมูลนิธิพระธรรมกาย

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. พระครูภาวนาภิรัช เจ้าอาวาสวัดร่ำเปิง ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๒. พระครูวิสุทธิเขมรัต เจ้าอาวาสวัดป่าตึง ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
๓. คุณมณีวิไล ชัยศุภฤกษ์นิมิต ขนมไทยมาตรฐาน ๕ ดาว

๔. ร้านฝ้ายเบเกอรี่ เชียงใหม่
๕. ร้านผึ้งน้อยเบเกอรี่ เชียงใหม่

วันศุกร์ที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. พระเทพวิสุทธิคุณ เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ วัดบุพพาราม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๒. พระเทพวรสิทธาจารย์ รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ วัดพระธาตุดอยสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่
๓. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
๔. สมาคมชาวอีสาน จังหวัดเชียงใหม่
๕. ร้ายฝ้ายเบเกอรี่ เชียงใหม่
๖. โรงเรียนหอพระ เชียงใหม่
๗. พุทธสมาคม จังหวัดเชียงใหม่
๘. พุทธิกสมาคม จังหวัดเชียงใหม่
๙. กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เขตภาคเหนือ
๑๐. คุณแม่บัวผิน ไชยนิเวศน์ พร้อมครอบครัว
๑๑. ธุดงคสถานล้านนา กัลยาณมิตรล้านนา และมูลนิธิพระธรรมกาย
๑๒. คณะสงฆ์อำเภอเมืองเชียงใหม่
๑๓. สมาคมสหธรรมเชียงใหม่
๑๔. กลุ่มหนุ่มสาวจังหวัดเชียงใหม่
๑๕. คุณแม่เอมอร ญาณวุฒิ
๑๖. ดร.อุดรพันธ์ จันทรวิโรจน์
๑๗. คณะสงฆ์อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. พระครูภาวนาภิรัช เจ้าอาวาสวัดร่ำเปิง ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๒. คุณมณีวิไล ชัยศุภฤกษ์นิมิต ขนมไทยมาตรฐาน ๕ ดาว
๓. ร้านฝ้ายเบเกอรี่ เชียงใหม่
๔. ร้านผึ้งน้อยเบเกอรี่ เชียงใหม่

วันพุธที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. คณะพระวิทยากรอบรมบาลีก่อนสอบคณะสงฆ์ภาค ๗

วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพบำเพ็ญกุศล

๑. พระเดชพระคุณพระพรหมโมลี กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๑ วัดพิชยญาติการาม กรุงเทพฯ
๒. พระเดชพระคุณพระราชปริยัติ เจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
๓. พระครูนิวิฐศีลขันธ์ เจ้าคณะอำเภอแม่วงค์ จังหวัดนครสวรรค์

วันเสาร์ที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. พระเทพโกศล รองเจ้าคณะภาค ๗ วัดศรีโสดา คณะสงฆ์ – ศรัทธาวัดศรีโสดาและคณะพระธรรมจาริก

๒. พ่อหนานบุญมี อินทสิทธิ์ พร้อมครอบครัว

๓. นายคมกริช หอมชง อัคราชทูตที่ปรึกษาสถานเอกอัคราชทูตไทยประจำกรุงแคนเบอรา ประเทศออสเตรเลีย

๔. มณฑลทหารบกที่ ๓๓ และหน่วยทหารในพื้นที่ มทบ. ๓๓

๕. คณะทัวร์ธรรมทาน กรุงเทพฯ

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. คณะศรัทธาวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๒. คุณชำนาญ คุณพัฒน์นรี จันทพิทักษ์

เจ้าภาพถวายน้ำปานะ

๑. พระครูปริยัติกิจจาภิวัฒน์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๒. อาจารย์สง่า นันทะกาญาจน์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมราชศึกษา

๓. อาจารย์สังวร ฟองคำ รองผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมราชศึกษา

๔. อาจารย์เกรียงไกร บุญเลิศ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมราชศึกษา

วันจันทร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพบำเพ็ญกุศล

๑. พระเดชพระคุณพระธรรมโมลี เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ วัดศาลาลอย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

วันเสาร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. คณะสงฆ์ตำบลช้างคลาน อำเภอเมืองเชียงใหม่

๒. คณะสงฆ์อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

๓. คณะสงฆ์อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. บริษัทเอมไทยฟรุ๊ต จำกัด โดย คุณทศพร เทศสมบูรณ์

วันศุกร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ คณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. พระครูปลัดสิทธิวัฒน์ วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร อำเภอเมืองเชียงใหม่

วันเสาร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. พระเทพสิทธาจารย์ ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ วัดพระธาตุศรีจอมทอง, วัดเมืองมาง, วัดร่ำเปิง, สำนักปฏิบัติธรรมทุกแห่งในเครือวัดพระธาตุศรีจอมทอง

๒. โรงพยาบาลเชียงใหม่ราม

๓. คณะครู – นักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคี จังหวัดราชบุรี

๔. คณะสงฆ์อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

๕. คณะสงฆ์อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. คุณแม่กรรณิกา สุจริตจันทร์ พร้อมลูกหลาน

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. พระครูวิทิตศาสนาทร (ดร.) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร

๒. พระครูวินัยธรชัชวาล ชวนปญฺโญ วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร

๓. พระครูใบฎีกาหล้า อมรเมโธ วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร

๔. คุณสุจิรา บริบูรณ์

วันอังคารที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เจ้าภาพบำเพ็ญกุศล

๑. พระเดชพระคุณพระราชวิสุทธี เจ้าคณะจังหวัดแพร่ วัดทุ่งกวาว อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

๒. พระครูวิจิตรสารสุนทร วัดขั่วข่วง จังหวัดแพร่

๓. พระครูพัฒถรธรรมโกศล วัดพระร่วง จังหวัดแพร่

๔. พระครูปลัดชัยรัตน์ อภิปุญฺโญ

๕. พระเดชพระคุณพระราชธรรมโสภณ เจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด

วันพุธที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. นายอมรพันธุ์ นิมานันท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง พร้อมหน่วยงานราชการจังหวัดลำปาง

วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพบำเพ็ญกุศล

๑. เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เจ้าคณะใหญ่หนกลาง วัดสระเกศ กรุงเทพฯ

วันเสาร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ (กลางวัน)

เจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

คณะสงฆ์จังหวัดลำปาง

๑. พระเดชพระคุณพระเทพมงคลมุนี ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดลำปาง วัดน้ำล้อม

๒. พระเดชพระคุณพระราชปริยัติโยดม ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดลำปาง วัดจองคำ

๓. พระจินดารัตนาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดลำปาง วัดเจดีย์ซาวหลัง

๔. พระวิสุทธิธรรมพิลาศ รองเจ้าคณะอำเภอเมืองลำปาง วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม

วันเสาร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ (กลางคืน)

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. พระครูวิโรจน์ศีลาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดอุโมงค์ (มหาเถรจันทร์) และคณะสงฆ์ – ศรัทธาวัดอุโมงค์ (มหาเถรจันทร์)

๒. ชมรมข้าราชการครูบำเหน็จบำนาญอำเภอเมืองเชียงใหม่

๓. กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทั่วประเทศ

๔. คณะสงฆ์อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

๕. ชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีเชียงใหม่

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. คณะลูกหลานคุณยายจันทร์สม จินะฤทธิ์

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. พระครูวิธานวรกิจ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร พร้อมญาติโยม

๒. คุณสุจิรา บริบูรณ์

วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพบำเพ็ญกุศล

๑. พระเดชพระคุณพระราชพุฒิมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย วัดศรีษะเกษ จังหวัดหนองคาย

วันเสาร์ที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. วัดเจดีย์หลวง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน

๒. พระพิพัฒน์วราภรณ์ รองเจ้าอาวาสวัดศรีสุดาราม กรุงเทพฯ พร้อมคณะศรัทธาวัดชยาลังการ์ (ป่าป้อง) อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

๓. สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนธรรมราชศึกษา

๔. คณะครู – นักเรียนโรงเรียนธรรมราชศึกษา

๕. นายณรงค์ นางบรรเลง เรืองวิสุทธิ์

๖. คณะศรัทธาวัดถาวรรังษี (ม่วงโตน) อำเภอดอยสะเก็ด

๗. นายธีรเดช นางอนัญญา ด.ช.อภิชาติ จารุตั้งตรง

๘. คุณวงเดือน หงส์หิรัญ บริษัทฟ้างามคอนกรีต จำกัด

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. อดีตรองผู้ว่าจุมพล คุณนายรำพรรณ โภคะกุล พร้อมครอบครัว

วันเสาร์ที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. คณะศรัทธาวัดช่างแต้ม ตำบลพระสิงห์ เขต ๒ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๒. คณะศรัทธาวัดฟ่อนสร้อย ตำบลพระสิงห์ เขต ๒ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๓. คณะศรัทธาวัดต้นปิน ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๔. คณะสงฆ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕. ร.ต.ต. จำรัส คุณพงษ์พันธ์ ภูมิวิเศษ, คุณสมรัตน์ คุณสมร จันทรทิพย์, คุณประวิทย์ คุณจันทร์สุดา วิบูลชาติ, คุณมะลิวัลย์ คำภา พร้อมลูกหลาน

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. ครอบครัวพ่อหนานโถ บุญยัง
๒. ครอบครอบครัวพ่อประพันธ์ แม่จันทร์เที่ยง ภูมิวิเศษ
๓. ครอบครัวคุณแม่มะลิวัลย์ คำภา
๔. ครอบครัวคุณสมรัตน์ คุณสมร จันทรทิพย์

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. ร.ต.ต. จำรัส คุณพงษ์พันธ์ ภูมิวิเศษ

วันเสาร์ที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ –สวดพระอภิธรรม

๑. พระครูธรรมโกศล ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอสันกำแพง พร้อมคณะศรัทธาวัดร้องวัวแดง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

๒. คณะสงฆ์อำเภอสันกำแพง
๓. คณะสงฆ์อำเภอแม่ออน
๔. คณะสงฆ์อำเภอสารภี
๕. พ่อครูสมบูรณ์ แม่ครูบัวชม กันทะปา
๖. โรงเรียนอนุบาลดรุณนิมิต, โรงเรียนอนุบาลดรุณวิทยา
๗. โรงแรมเชียงใหม่แทรเวิลลอดจ์

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. คุณแม่ฉลวย สมบัติสุข พร้อมญาติพี่น้อง

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. ไลเซียมสถาบันกวดวิชา เชียงใหม่

วันเสาร์ที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. พระครูสิริธรรมโฆษิต ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร อำเภอเมือง เชียงใหม่ พร้อมญาติตระกูล "ตามพระหัตถ์"
๒. พระครูอุทัยสุตกิจ เจ้าอาวาสวัดมะกอก อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี พร้อมคณะศรัทธา
๓. คณะศรัทธาวัดป่าห้า ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. พระครูสิริธรรมโฆษิต ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร
๒. พระครูปริยัติกิจจาภิวัฒน์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร
๓. นายณรงค์ นางบรรเลง เรืองวิสุทธิ์

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. ไลเซียมสถาบันกวดวิชา เชียงใหม่
๒. พระครูสมุห์อุทัย รตนปญฺโญ วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร
๓. พระมหาอำนวย ปญฺญาวชิโร วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร
๔. พระมหาธนกฤต สุจิตฺโต วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร
๕. พระมหาวุฒิศักดิ์ อตฺถเมธี วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร
๖. อาจารย์ศรีวรรณ เรียนแพง โรงเรียนธรรมราชศึกษา
๗. อาจารย์สุภาพ บุญเรือง โรงเรียนธรรมราชศึกษา
๘. อาจารย์สุภาพ สุดแสงตา โรงเรียนธรรมราชศึกษา

วันเสาร์ที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. บริษัท ว.ชื่อเจริญกิจ เชียงใหม่

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. บุตร-ธิดา ของเตี่ยโกมล เศรษฐเสถียร แม่เซียะฮัน เศรษฐเสถียร

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สกายไลท์ ชื่อเจริญกิจ

วันเสาร์ที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ (งดบำเพ็ญกุศลศพ)

วันเสาร์ที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์-สวดพระอภิธรรม

๑. คุณบรรจง สกุลดีมา

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. พล.อ.ดุษฎี ประภัตรทอง พร้อมญาติพี่น้อง

๒. คุณหมอคณิต คุณเหรียญ ดิษฐนิตย์

๓. คุณบรรพต คุณศรีสุดา ดอกไม้แก้ว

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. พระมหาเดช กิตฺติสทฺโท วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร

วันเสาร์ที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เจ้าภาพเทศน์ – สวดพระอภิธรรม

๑. อดีตรองผู้ว่าจุมพล คุณนายรำพรรณ โภคะกุล พร้อมครอบครัว

เจ้าภาพถวายภัตตาหารเพล

๑. นายเหรียญ นางเพ็ญศรี เรือนแก้ว

๒. นายบุญเลิศ นางเทพทอง โปธิตา

๓. นายปรีชา นางอัมภวัน นัยโพธิ์

๔. นายจรีย์ นางสุรพิน สุนทรสิงห์

เจ้าภาพน้ำปานะ

๑. คุณแม่สินเสริม ถาวรอธิวาสน์ และลูกหลาน

โกศโถ ฉัตรเบญจา
พวงมาลาหลวง พวงมาลาพระราชทาน
และพวงมาลาประทาน